

Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση
Χρήσης 2019

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ Α.Ε.Ε.Γ.Α. «Η ΕΘΝΙΚΗ» ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019	4
ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ	19
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	26
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	27
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	28
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	29
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	30
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ & ΜΕΘΟΔΩΝ	31
2.1 Βάση παρουσίασης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων	31
2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας	31
2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.	31
2.4 Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις	36
2.5 Συνένωση Επιχειρήσεων	38
2.6 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα	39
2.7 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	40
2.8 Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	41
2.9 Μεταφορά χρηματοοικονομικών στοιχείων	42
2.10 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων	42
2.11 Ασφαλιστικές δραστηριότητες	43
2.13 Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων	46
2.14 Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία και περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης	47
2.15 Επενδύσεις σε ακίνητα	47
2.16 Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	47
2.17 Μισθώσεις	49
2.18 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	51
2.19 Προβλέψεις	51
2.20 Συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης	51
2.21 Παροχές προς εργαζομένους	51
2.22 Φόροι	52
2.23 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	53
2.24 Μετοχικό κεφάλαιο	53
2.25 Τομείς δραστηριότητας	53
2.26 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση	53
2.27 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	54
2.28 Αναγνώριση εσόδων	54

2.29	Συμφηφισμός	54
2.30	Αποαναγνώριση	54
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		54
3.1	Αποτίμηση των ασφαλιστικών προβλέψεων	55
3.2	Πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος	55
3.3	Αναβαλλόμενος φόρος	55
3.4	Απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων	55
3.5	Απομείωση αξίας χρεωστών ασφαλιστών	55
3.6	Απομείωση ενσώματων περιουσιακών στοιχείων και επενδυτικών ακινήτων	56
3.7	Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων	56
3.8	Κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	56
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ		57
4.1	Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων	57
4.2	Ασφαλιστικός κίνδυνος	58
4.3	Πιστωτικοί κίνδυνοι	63
4.4	Κίνδυνος ρευστότητας	67
4.5	Κίνδυνος αγοράς	70
4.6	Κίνδυνος συγκέντρωσης	72
4.7	Λειτουργικός κίνδυνος	72
4.8	Διαχείριση κεφαλαίων	73
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ		74
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ (ΜΙΚΤΑ) ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ		76
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: ΕΚΧΩΡΗΘΕΝΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ		77
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: ΤΟΚΟΙ, ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		77
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: ΚΕΡΔΗ/(ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		78
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: ΚΕΡΔΗ/(ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		78
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ		78
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ		79
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ		79
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ		80
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ		80
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ		81
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ		81
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: ΦΟΡΟΙ		82

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	83
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ	84
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	87
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	88
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΚΤΗΣΗΣ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	88
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	89
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ / ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	90
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΩΣ ΤΗ ΛΗΞΗ	91
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ	91
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΣΕ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	93
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΑ ΩΣ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	94
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ	95
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	96
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	96
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	97
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	97
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	97
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 36: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	98
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 37: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	99
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ	100
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 39: ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	101
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 40: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	101
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 41: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	101
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 42: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	102
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 43: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ	103
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 44: ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	105
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 45: ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	105
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 46: ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ	106
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 47: ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ	106

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ Α.Ε.Ε.Γ.Α. «Η ΕΘΝΙΚΗ» ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019**1. Οικονομικό περιβάλλον και θέση στην ασφαλιστική αγορά**

Η ελληνική οικονομία, έχοντας διανύσει μία μακρά περίοδο ύφεσης, είχε εισέλθει σε περίοδο ανάκαμψης, η οποία συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια της χρήσης 2019, όπου παρουσίασε σημάδια περαιτέρω βελτίωσης με την αύξηση του ΑΕΠ για το 2019 να εκτιμάται σε 1,9%.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα ανήλθε στο 110,4 το Δεκέμβριο του 2019 βελτιούμενος περαιτέρω στις αρχές του 2020 και βασιζόμενος στην από κοινού ενίσχυση της κατανάλωσης, τις υπηρεσίες και τις κατασκευές, έχοντας ως θεμέλια τις θετικές συνθήκες στην αγορά εργασίας και τις θετικές προοπτικές για την εγχώρια ζήτηση, τον τουρισμό και τη δημόσια κατανάλωση.

Ωστόσο, το ξέσπασμα της πανδημίας του νέου κορωνοϊού Covid-19 (εφεξής "Covid-19") και κυρίως η εξάπλωσή του παγκοσμίως αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά την παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα με την ελληνική οικονομία να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις λόγω του πρωταρχικού ρόλου που έχουν οι υπηρεσίες στην οικονομική της δραστηριότητα, και της υψηλής εξάρτησής της από εισαγωγές. Η εξέλιξη της ασθένειας και η οικονομική της επίπτωση παραμένει εξαιρετικά αβέβαιη. Οι συνεχείς πτωτικές αναθεωρήσεις των προβλέψεων ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας και της ζώνης του ευρώ, σε συνδυασμό με τη μεγάλη εξάρτηση της Ελλάδας από τον τουρισμό, αναμένεται να προκαλέσουν σημαντική διαφοροποίηση του ελληνικού ΑΕΠ από το επίσημο σενάριο του 2020.

Τον Ιανουάριο του 2020 ο οίκος Fitch Global Ratings αναβάθμισε το αξιόχρεο της Ελλάδας σε «BB» από «BB-». Πρόκειται για την υψηλότερη αξιολόγηση από τον Απρίλιο του 2011, μειώνοντας την απόσταση από το όριο της επενδυτικής διαβάθμισης κατά δύο βαθμίδες. Η αναβάθμιση, σε συνδυασμό με το υποστηρικτικό νομισματικό περιβάλλον συνοδεύτηκαν από μία συμπίεση των αποδόσεων των ελληνικών κρατικών ομολόγων σε ιστορικά χαμηλά το 2ο εξάμηνο του 2019 και στις αρχές του 2020. Όμως, η ραγδαία αύξηση μεταβλητότητας στις αγορές που σχετίζεται με την πανδημία του Covid-19 έχει οδηγήσει σε αντιστροφή των εν λόγω θετικών εξελίξεων.

Ο αυξημένος κίνδυνος έχει ωθήσει τους επενδυτές να αναζητήσουν ασφαλές καταφύγιο σε ομόλογα υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης, με αποτέλεσμα την πτώση της καμπύλης επιτοκίων άνευ κινδύνου και την άνοδο των credit spreads (πιστωτικών περιθωρίων) των κρατικών και εταιρικών ομολόγων, των πιο αδύναμων οικονομικά χωρών της Ευρωζώνης. Ως απάντηση, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης, στο οποίο συμμετέχουν και τα ελληνικά κρατικά ομόλογα, ενέργεια η οποία μείωσε την πίεση στα πιστωτικά περιθώρια των ομολόγων και ανακούφισε της εταιρίες με μεγάλη συμμετοχή αυτών στα χαρτοφυλάκιά τους.

Σε αυτό το περιβάλλον, ο ασφαλιστικός κλάδος, διατήρησε σταθερή τη διείσδυσή του στο ΑΕΠ το 2019 με ποσοστό 2,2% των ασφαλιστρών επί του ΑΕΠ και καλείται να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις που θα προκαλέσει η ενδεχόμενη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας, η μείωση των αποτιμήσεων των χρηματοοικονομικών επενδύσεων και η αυξημένη αβεβαιότητα.

Η Ανώνυμος Ελληνική Εταιρία Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ» (εφεξής: «Μητρική Εταιρία»), με ισχυρή παρουσία και ηγετική θέση στην ελληνική ασφαλιστική αγορά και μερίδιο 17,3% επί των ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλιστρών, είναι προετοιμασμένη να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις προκλήσεις και τους κινδύνους που έχει επιφέρει ο Covid-19, διατηρώντας επαρκή κεφάλαια τα οποία της επιτρέπουν να προσφέρει αποτελεσματικά υπηρεσίες στους ασφαλισμένους της.

2. Σχολιασμός Αποτελεσμάτων

Τα κέρδη προ φόρων του Ομίλου της Ανώνυμης Ελληνικής Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ» (εφεξής: «ο Όμιλος») για το 2019 ανήλθαν σε €82,3 εκατ. (χωρίς το κόστος εθελουσίας ανέρχονται σε €97,4 εκατ.) έναντι €62,8 εκατ. το 2018. Ομοίως τα αποτελέσματα της Μητρικής Εταιρίας διαμορφώθηκαν σε κέρδη προ φόρων ύψους €81,7 εκατ. για το 2019, έναντι €63,1 εκατ. του 2018, βελτίωση η οποία αποδίδεται κυρίως στα αυξημένα κέρδη από πώληση ομολόγων

τα οποία αντισταθμίστηκαν μερικώς από την αύξηση ασφαλιστικών αποθεμάτων λόγω πτώσης της καμπύλης επιτοκίων και της μεταβολής των αναλογιστικών υποθέσεων καθώς και το κόστος της εθελουσίας.

2.1 Κλάδος Ζωής

Τα αποτελέσματα προ φόρων του κλάδου ζωής του Ομίλου, ανήλθαν σε κέρδη €76,9 εκατ. το 2019, έναντι €24,4 εκατ. το 2018.

Αναλυτικότερα σε ό,τι αφορά τη Μητρική Εταιρία, τα ακαθάριστα εγγεγραμμένα ασφάλιστρα του Κλάδου Ατομικών Ζωής, συμπεριλαμβανομένων των συμβολαίων Unit Linked, παρουσίασαν αύξηση σε σχέση με το 2018, φθάνοντας τα €482,1 εκατ. το 2019, ενώ αυξημένη ήταν και η παραγωγή του Κλάδου Ομαδικών Ζωής (μη συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών συμβολαίων DAF & Εθνική Εφάπαξ) φθάνοντας τα €59,9 εκατ. Η συνολική παραγωγή Bancassurance Κλάδου Ζωής για το 2019 ανήλθε σε €231,3 εκατ. έναντι €123,1 εκατ. για το 2019, παρουσιάζοντας αύξηση 87,9%, που οφείλεται κυρίως στο προϊόν εφάπαξ ασφαλιστρού «Εθνική Εφάπαξ +». Η παραγωγή των συμβολαίων DAF ανήλθε σε €30,6 εκατ. έναντι €29,0 εκατ. για το 2018.

2.2 Γενικές Ασφαλίσεις

Κατά το 2019 συνεχίστηκε η κερδοφορία στους κλάδους των Γενικών Ασφαλίσεων, με τα κέρδη προ φόρων του Ομίλου να ανέρχονται σε €20,5 εκατ. το 2019 έναντι €38,4 εκατ. το 2018, μείωση η οποία προέρχεται εξίσου από όλους τους κλάδους.

Αναλυτικότερα, σε ό,τι αφορά την Μητρική Εταιρία, τα κέρδη προ φόρων του Κλάδου Αυτοκινήτων μειώθηκαν το 2019 σε €11,7 εκατ. έναντι €19,1 εκατ. το 2018 λόγω μείωσης του μέσου ασφαλιστρού αλλά και της αύξησης του αποθέματος εξόδων.

Αναφορικά με τον Κλάδο Πυρός, τα κέρδη προ φόρων για το 2019 ανήλθαν σε €13,9 εκατ. έναντι €19,0 εκατ. το 2018 κυρίως λόγω απελευθέρωσης εκκρεμών ζημιών και IBNR κατά την προηγούμενη χρήση.

Μείωση κερδοφορίας παρατηρήθηκε και στους Λοιπούς Γενικούς Κλάδους, όπου το αποτέλεσμα προ φόρων ανήλθε σε ζημιά (€4,4) εκατ. έναντι κερδών €0,5 εκατ. το 2018.

2.3 Κεφάλαια υπό διαχείριση

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, η εύλογη αξία των κεφαλαίων υπό διαχείριση, ήτοι ομόλογα, μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια, διαθέσιμα και ακίνητα, συμπεριλαμβανομένων και των κεφαλαίων υπό διαχείριση για Unit-Linked προϊόντα, ανήλθε σε επίπεδο Ομίλου σε €3.749,5 εκατ. έναντι €3.315,1 εκατ. το 2018. Σε επίπεδο Μητρικής Εταιρίας, η αξία των υπό διαχείριση κεφαλαίων κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, ανερχόταν αντίστοιχα σε €3.694,0 εκατ. και σε €3.238,1 εκατ. Σε ό,τι αφορά το υπόλοιπο των προθεσμιακών καταθέσεων του Ομίλου κατά την ίδια ημερομηνία, αυτό ανήλθε σε €120,0 εκατ. έναντι €150,0 εκατ. το 2018.

Η κατανομή του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Μητρικής Εταιρίας, εξαιρουμένων των επενδύσεων Unit Linked, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 είχε ως εξής: ποσοστό 1,3% (2018: 1,1%) του χαρτοφυλακίου αφορούσε επενδύσεις σε μετοχές κυρίως του Γενικού Δείκτη του Χ.Α. και σε ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια (private equity funds), ενώ ποσοστό 10,4% (2018: 12,3%) αφορούσε σε επενδύσεις αμοιβαίων κεφαλαίων. Το ομολογιακό χαρτοφυλάκιο συμμετείχε με ποσοστό 81,9% (2018: 77,7%) στο σύνολο των κεφαλαίων υπό διαχείριση, ανερχόμενο σε €2.410,0 εκατ., και αποτελούνταν κυρίως από Κρατικά Ομόλογα εκ των οποίων €576,6 εκατ. εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου και €572,7 εκατ. έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου 3μηνιας, 6μηνιας και ετήσιας διάρκειας. Η μέση σταθμισμένη διάρκεια έως τη λήξη του χαρτοφυλακίου ομολόγων της Μητρικής Εταιρίας ήταν περίπου 7 έτη (2018: περίπου 6 έτη).

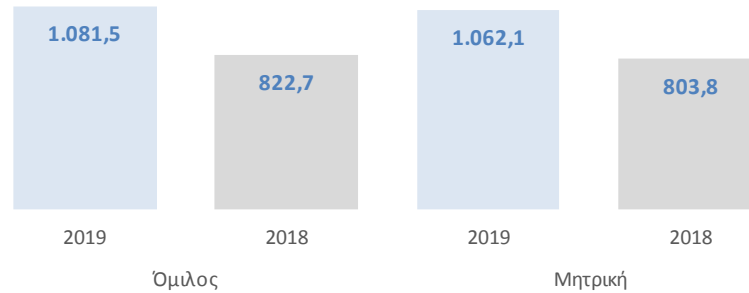
Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων των Unit Linked της Μητρικής Εταιρίας ανερχόταν σε €560,2 εκατ., αποτελούμενο από ομόλογα σε ποσοστό 19,4% (2018: 18,0%), αμοιβαία κεφάλαια σε ποσοστό 20,8% (2018: 23,7%), 58,5% (2018: 56,9%) σε προθεσμιακές καταθέσεις ειδικού τύπου σε ευρώ με 100% εγγυημένο κεφάλαιο και εγγυημένη απόδοση στη λήξη (προϊόντα Εφάπαξ) και 1,2% σε λοιπές καταθέσεις (2018:1,4%).

2.4 Ίδια Κεφάλαια

Τα ίδια κεφάλαια του Ομίλου σημείωσαν σημαντική αύξηση κατά €258,8 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2019 σε σχέση με την 31 Δεκεμβρίου 2018, διαμορφούμενα σε €1.081,4 εκατ. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην κερδοφορία χρήσης, στην αύξηση του αποθεματικού Διαθεσίμων προς Πώληση Αξιογράφων (αποθεματικό AFS) λόγω μεταφοράς του χαρτοφυλακίου “HTM” σε “AFS” την 29 Απριλίου 2019 καθώς και στην ανατίμηση της αξίας του χαρτοφυλακίου ομολόγων της Μητρικής Εταιρίας κυρίως Ελληνικών Κρατικών Ομολόγων, ως απόρροια της πτώσης της καμπύλης μηδενικού κινδύνου (risk free curve) αλλά και της βελτίωσης της πιστοληπτικής διαβάθμισης της Ελλάδας.

Ίδια κεφάλαια

ποσά σε εκατ. €

Η Μητρική Εταιρία είναι θυγατρική της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής: «ΕΤΕ»), η οποία κατέχει το 100% των μετοχών της. Κατά συνέπεια οι παρούσες Οικονομικές Καταστάσεις περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της ΕΤΕ με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης. Η Μητρική Εταιρία και οι λοιπές εταιρίες του Ομίλου, δεν κατείχαν ίδιες μετοχές κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019.

3. Σημαντικά Γεγονότα χρήσης 2019

Πρόγραμμα Οικειοθελούς Αποχώρησης Προσωπικού

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Μητρικής Εταιρίας, κατά την υπ' αριθμ. 2250/08.02.2019 συνεδρίασή του, ενέκρινε την παροχή κινήτρων προς το προσωπικό, με σκοπό την οικειοθελή αποχώρηση από την Μητρική Εταιρία. Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων συμμετοχής ορίσθηκε την 8 Μαρτίου 2019.

Τον Ιούλιο του 2019, η Μητρική Εταιρία ολοκλήρωσε με επιτυχία πρόγραμμα οικειοθελούς αποχώρησης του προσωπικού της, στο οποίο συμμετείχαν 117 εργαζόμενοι, με συνολικό κόστος €15,1 εκ. (12,7 εκ. αποζημίωση προσωπικού και €2,4 εκ. επιπλέον κόστος προγράμματος DAF). Η εν λόγω ενέργεια εκτιμάται ότι εκτός από τη μείωση των λειτουργικών εξόδων κατά €8,0 εκ. ανά έτος, θα βελτιώσει περαιτέρω την ανταγωνιστικότητα της Μητρικής Εταιρίας και θα δημιουργήσει ευκαιρίες ανέλιξης για το υφιστάμενο προσωπικό.

Διαδικασία Πώλησης Ομίλου

Τον Οκτώβριο του 2019, η μητρική εταιρία ΕΤΕ, επανεκκίνησε τη διαδικασία πώλησης του πλειοψηφικού πακέτου μετοχών της στην Εταιρία, το οποίο σύμφωνα με το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της ΕΤΕ ανέρχεται σε 80%, και έλαβε δεσμευτικές προσφορές. Η διαδικασία δεν έχει ολοκληρωθεί.

Άρση των περιοριστικών μέτρων στην κίνηση κεφαλαίων

Την 26η Αυγούστου 2019 σύμφωνα με το Ν. 4624/2019, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από την 1η Σεπτεμβρίου 2019, εγκρίθηκε από το ελληνικό κοινοβούλιο η πλήρης άρση των περιορισμών που είχαν τεθεί στην κίνηση κεφαλαίων, σύμφωνα με την από 18.07.2015 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγουσες Ρυθμίσεις για τη θέσπιση περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων» και η οποία είχε επικυρωθεί με τον Ν.4350/2015.

4. Συνδεδεμένες Εταιρίες

Τα κέρδη προ φόρων της θυγατρικής Εθνικής Ασφαλιστικής Κύπρου ανήλθαν σε €1,9 εκατ., έναντι €0,1 εκατ. το 2018. Τα αποτελέσματα αυξήθηκαν θεαματικά σε σχέση με το προηγούμενο έτος λόγω βελτιωμένου λειτουργικού αποτελέσματος και κυρίως λόγω θετικών αποτιμήσεων επενδύσεων επί ομολόγων χωρών του ευρωπαϊκού νότου.

Τα αποτελέσματα προ φόρων της θυγατρικής εταιρίας GARANTA S.A. ανήλθαν σε ζημιές (€1,2) εκατ. έναντι ζημιών (€0,4) εκατ. το 2018. Η διοίκηση της θυγατρικής βρίσκεται σε διαδικασία επανεξέτασης του επιχειρηματικού σχεδιασμού της και δίνει έμφαση στην επανατοποθέτησή της στην αγορά της Ρουμανίας και στην ανάπτυξη του κλάδου χερσαίων οχημάτων.

5. Δίκτυο

5.1 Δίκτυο Μητρικής Εταιρίας

Το δίκτυο Πωλήσεων της Μητρικής Εταιρίας εκτείνεται σε όλη την Ελλάδα και αποτελείται από 145 Γραφεία Πωλήσεων με 1.846 Ασφαλιστικούς Συμβούλους και 1.369 Συνεργαζόμενα Ασφαλιστικά Πρακτορεία. Το παραγωγικό δίκτυο υποστηρίζεται από δίκτυο 13 καταστημάτων, τα οποία βρίσκονται στην Αθήνα, Αγρίνιο, Ηράκλειο, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Κέρκυρα, Κοζάνη, Κόρινθο, Λαμία, Λάρισα, Πάτρα, Ρόδο και Χανιά. Τα προϊόντα της Εταιρίας διατίθενται και μέσω του εκτεταμένου δικτύου Καταστημάτων της ΕΤΕ όπως επίσης και μέσω της απευθείας πώλησης (direct selling).

5.2 Δίκτυο Θυγατρικών

Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) Λτδ.

Η Εταιρία στο σύνολό της δραστηριοποιείται σε όλους τους κλάδους ασφάλισης. Το δίκτυό της αποτελείται από 7 υποκαταστήματα και 2 Ασφαλιστικά Γραφεία, τα οποία βρίσκονται σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Κύπρου (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο, Αμμόχωστο), 106 ασφαλιστικούς συμβούλους και 59 συνεργαζόμενα ασφαλιστικά πρακτορεία.

Garanta Asigurari S.A. (Ρουμανία)

Η GARANTA S.A. (Garanta Asigurari S.A.) δραστηριοποιείται στον τομέα των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών εργασιών και λειτουργεί όλους τους κλάδους ασφάλισης. Διαθέτει 18 υποκαταστήματα στις ακόλουθες πόλεις: Βουκουρέστι (6), Bacau, Brasov, Cluj-Napoca, Craiova, Constanta, Deva, Iasi, Pitesti, Ploiesti, Oradea, Sibiu, και Timisoara. Το δίκτυό της περιλαμβάνει 145 πράκτορες, 8 ασφαλιστικούς συμβούλους, ενώ ασφαλιστικά της προϊόντα πωλούνται μέσω του τραπεζικού δικτύου της Banca Romaneasca, Alpha Bank Romania και First Bank Romania).

6. Διαχείριση Ασφαλιστικών και Χρηματοοικονομικών Κινδύνων

6.1 Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Ο Όμιλος, αναγνωρίζοντας την έκθεσή του σε κινδύνους και την ανάγκη αποτελεσματικής διαχείρισής τους, έχει αναπτύξει Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων, το οποίο υποστηρίζεται από την ύπαρξη κατάλληλου οργανωτικού πλαισίου, προκειμένου να αποφύγει, ή/και να περιορίσει, τις ζημιές που αυτοί ενδέχεται να επιφέρουν. Το Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων είναι εναρμονισμένο με τις κανονιστικές απαιτήσεις και λαμβάνει υπόψη τις σχετικές κατευθύνσεις του Ομίλου της ΕΤΕ.

Το σύστημα και το οργανωτικό πλαίσιο διαχείρισης των κινδύνων, συνοψίζονται στα ακόλουθα:

το Δ.Σ. προσδιορίζει τη διάθεση ανάληψης και τα συνολικά επίπεδα ανοχής κινδύνων και εγκρίνει τη Στρατηγική και τις Πολιτικές Διαχείρισης Κινδύνων,

- η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων υποστηρίζει το Δ.Σ. στη θέσπιση και λειτουργία του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Επιβλέπει και παρέχει καθοδήγηση για την αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης κινδύνων,
- η Λειτουργία διαχείρισης κινδύνων αξιολογεί και διασφαλίζει τη σχεδιαστική επάρκεια και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης κινδύνων. Παρακολουθεί τους αναλαμβανόμενους κινδύνους σε σχέση με τη διάθεση ανάληψης κινδύνων και υποβάλλει σχετικές αναφορές στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και στο Δ.Σ. μέσω αυτής,
- στη Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων, όπου καθορίζονται οι στόχοι του συστήματος, οι αρχές διαχείρισης των κινδύνων, η συνολική διάθεση ανάληψης κινδύνου και οι ρόλοι των εμπλεκόμενων στο σύστημα,
- στις Πολιτικές Διαχείρισης Κινδύνων, όπου καθορίζονται οι ειδικότεροι στόχοι και τα επίπεδα ανοχής του κινδύνου, σε συνέπεια με τη διάθεση ανάληψης. Εξειδικεύεται ο τρόπος και οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων για τη διαχείρισή τους,

- οι διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων & αναφορών, όπως προκύπτουν από τις σχετικές Πολιτικές, ενσωματώνονται στις εταιρικές διαδικασίες και στη λήψη αποφάσεων,
- ο εντοπισμός, αξιολόγηση, διαχείριση και παρακολούθηση των κινδύνων γίνεται μέσα από τη δημιουργία και συστηματική ενημέρωση ενός Μητρώου κινδύνων, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων στη διαχείριση κινδύνων Μονάδων,
- το Μητρώο κινδύνων υποστηρίζει τη Διαδικασία Αξιολόγησης Ιδίων Κινδύνων και Φερεγγυότητας («Διαδικασία ORSA»), μέσω του εντοπισμού και της αξιολόγησης των σημαντικών κινδύνων, υφιστάμενων και αναδυόμενων και επικαιροποιείται μέσω αυτής.

Το Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων υποστηρίζεται από κατάλληλο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας που περιλαμβάνει:

- την εγκεκριμένη από το Δ.Σ. Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων,
- τις εγκεκριμένες από το Δ.Σ. Πολιτικές Διαχείρισης Κινδύνων.
- καθώς και από την ύπαρξη κατάλληλης «Νοοτροπίας Κινδύνου».

Επιπρόσθετα, το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων συμπληρώνουν η Αναλογιστική Λειτουργία, η Λειτουργία Κανονιστικής Συμμόρφωσης και η Λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου.

6.2 Ασφαλιστικός κίνδυνος

Ο ασφαλιστικός κίνδυνος εντοπίζεται στην ανάληψη ασφαλιστικού κινδύνου, καθώς και στο σχηματισμό ασφαλιστικών προβλέψεων. Οι κύριες πηγές ασφαλιστικού κινδύνου θεωρούνται οι αποκλίσεις από τα αναμενόμενα επίπεδα των αποζημιώσεων, εξόδων, συγκέντρωσης (γεωγραφικής, κινδύνου, προϊόντος, κ.α.), από την ανεπαρκή τιμολόγηση, από την μη αναμενόμενη μεταβολή σε μακροοικονομικές και μικροοικονομικές παραμέτρους όπως είναι τα επιτόκια, ο πληθωρισμός, η ανεργία, το ύψος των εισοδημάτων (που επηρεάζουν την διατηρησιμότητα του χαρτοφυλακίου), καθώς και από τη μη αναμενόμενη μεταβολή βιομετρικών παραμέτρων θνησιμότητας, ανικανότητας και νοσηρότητας.

Η έκθεση στον ασφαλιστικό κίνδυνο μετριάζεται μέσω της εφαρμογής κατάλληλης πολιτικής ανάληψης ασφαλιστικών κινδύνων, κατάλληλης αντασφαλιστικής πολιτικής και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολογιακή πολιτική βασίζεται σε παραδοχές και στατιστικές μελέτες, καθώς και στα εμπειρικά δεδομένα του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

6.3 Πιστωτικός κίνδυνος

Ως πιστωτικός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος ζημίας ή δυσμενούς χρηματοοικονομικής μεταβολής, που απορρέει από διακυμάνσεις στην πιστοληπτική κατάσταση των εκδοτών των χρηματοπιστωτικών μέσων, καθώς και των εν γένει αντισυμβαλλομένων και οφειλετών έναντι των οποίων η Εταιρία έχει απαιτήσεις. Ο εν λόγω κίνδυνος, εκδηλώνεται είτε ως κίνδυνος μη εκπλήρωσης, ή πλημμελούς εκπλήρωσης από τον αντισυμβαλλόμενο.

Κύριοι αντισυμβαλλόμενοι στους οποίους ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο είναι οι εκδότες χρηματοπιστωτικών μέσων, οι αντασφαλιστές οι οποίοι μπορεί να μην είναι σε θέση να καλύψουν την αναλογία τους επί των ασφαλιστικών αποζημιώσεων που έχουν ήδη καταβληθεί στους δικαιούχους, οι ασφαλιζόμενοι οι οποίοι μπορεί να μην δύνανται να καταβάλλουν τα ποσά ασφαλιστρών που είναι απαιτητά καθώς και οι συνεργάτες του Ομίλου.

Η πολιτική του Ομίλου είναι να συνάπτει συναλλαγές με τρίτους που ικανοποιούν υψηλά κριτήρια και έχουν υψηλό επίπεδο πιστοληπτικής διαβάθμισης.

6.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Ως κίνδυνος ρευστότητας ορίζεται ο κίνδυνος για τα κέρδη και το κεφάλαιο που απορρέει από την αδυναμία της Μητρικής Εταιρίας να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της όταν αυτές καταστούν ληξιπρόθεσμες, ή να τις εκπληρώσει με μη εύλογο κόστος.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας με τη συνεχή παρακολούθηση των χρηματοροών του. Προϋπολογίζει και παρακολουθεί τις χρηματοροές του και ενεργεί κατάλληλα ώστε να υπάρχουν επαρκή ρευστά διαθέσιμα.

6.5 Κίνδυνος αγοράς

Ως κίνδυνος αγοράς ορίζεται ο κίνδυνος ζημίας ή δυσμενούς χρηματοοικονομικής μεταβολής, που απορρέει, άμεσα ή έμμεσα, από τις διακυμάνσεις στο επίπεδο και στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς των στοιχείων του ενεργητικού ή του παθητικού.

Ο Όμιλος εφαρμόζει σύγχρονες μεθόδους για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς, όπως εκτίμηση Αξίας σε Κίνδυνο (VaR), ανάλυση ευαισθησίας, ανάλυση βασικού επιτοκιακού κινδύνου. Παράλληλα παρακολουθείται ο κίνδυνος που μπορεί να προκύψει από την ελλιπή αντιστοίχιση ασφαλιστικών υποχρεώσεων και στοιχείων ενεργητικού.

6.6 Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ως κίνδυνος συγκέντρωσης ορίζεται ο κίνδυνος για τα κέρδη και το κεφάλαιο που απορρέει από τη χαμηλή διασπορά, ήτοι την υψηλή συγκέντρωση, είτε των περιουσιακών στοιχείων, ή των ασφαλιστικών υποχρεώσεων, σε μεμονωμένα στοιχεία του ενεργητικού ή του παθητικού, όπως ο τομέας οικονομίας, ο κλάδος δραστηριότητας, η γεωγραφική περιοχή, ο αντισυμβαλλόμενος ή ομάδα συνδεδεμένων αντισυμβαλλομένων, κλπ.

Ο Όμιλος μεριμνά για τη διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης, τόσο με τη διασπορά των χαρτοφυλακίων ασφαλιστηρίων συμβολαίων και επενδύσεων, όσο και με την σύναψη αντασφαλιστικών συμβάσεων.

6.7 Λειτουργικός κίνδυνος

Ως λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος ζημίας, είτε λόγω ανεπάρκειας και ελλείψεων στις εσωτερικές διαδικασίες, στα μηχανογραφικά και λοιπά λειτουργικά συστήματα, ή στο ανθρώπινο δυναμικό, είτε λόγω δυσμενών εξωτερικών παραγόντων.

Ο Όμιλος, προκειμένου να περιορίσει τον λειτουργικό κίνδυνο, έχει δημιουργήσει κατάλληλες διαδικασίες και μεθοδολογίες που στόχο έχουν τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και την καταγραφή του. Στις περιπτώσεις όπου οι συνέπειες των γεγονότων λειτουργικού κινδύνου είναι σημαντικές, ο Όμιλος έχει αναπτύξει σχέδιο ελαχιστοποίησης του λειτουργικού κινδύνου στα επιτρεπτά για τον Όμιλο όρια, τα οποία συνάδουν με τη διάθεσή του σχετικά με το βαθμό κινδύνου που επιθυμεί να αναλάβει. Σημειώνεται ότι η βελτίωση του ελεγκτικού πλαισίου μέσα στο οποίο λειτουργεί ο Όμιλος είναι συνεχής και εξελισσόμενη διαδικασία.

6.8 Λοιποί κίνδυνοι

Ο Όμιλος, πέραν των ανωτέρω αναφερόμενων κινδύνων, έχει αναγνωρίσει και έχει θεσπίσει διαδικασίες διαχείρισης και για τους ακόλουθους κινδύνους:

- Κίνδυνο αναντιστοιχίας ενεργητικού – παθητικού.
- Νομικός Κίνδυνος, Κίνδυνος Κανονιστικής Συμμόρφωσης, Κίνδυνος Επιχειρηματικής Συμπεριφοράς, Κίνδυνος Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Κίνδυνος Υποδειγμάτων, Κίνδυνος Ασφάλειας Προσωπικού και Εγκαταστάσεων καθώς και Κίνδυνος Εξωτερικής Ανάθεσης. Οι κίνδυνοι αυτοί, ως υποκατηγορίες του λειτουργικού κινδύνου, εξετάζονται στο πλαίσιο διαχείρισής του.
- Κίνδυνο χώρας.
- Κίνδυνο στρατηγικής.
- Κίνδυνο φήμης.

7. Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού

Πανδημία Covid19

Το σημαντικότερο γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού είναι ο Covid-19.

Για την Μητρική Εταιρία, οι ενδεχόμενες επιπτώσεις από την πανδημία εστιάζονται στις ακόλουθες περιοχές:

- Αξία επενδυτικού χαρτοφυλακίου
- Εποπτικά ίδια κεφάλαια και Φερεγγυότητα
- Ρευστότητα

- Ασφαλιστικές αποζημιώσεις
- Παραγωγή και οργανική κερδοφορία και
- Διατήρηση ικανότητας λειτουργίας

Η Μητρική Εταιρία, αντιμετωπίζει με επιτυχία τους παραπάνω κινδύνους:

Αξία επενδυτικού Χαρτοφυλακίου

Οι διακυμάνσεις του πιστωτικού περιθωρίου των ελληνικών ομολόγων, τα οποία αποτελούν σημαντικό ποσοστό του συνολικού ομολογιακού χαρτοφυλακίου, συνοδεύτηκαν και από αντίστοιχες διακυμάνσεις των χαρτοφυλακίων μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων της Μητρικής Εταιρίας.

Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η συνολική ζημιά αποτίμησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων της Εταιρίας, που δε συνδέονται με προϊόντα Unit-Linked, να ανέλθει κατά την περίοδο από 31.12.2019 έως 30.04.2020 σε €85 εκ. Συγκεκριμένα, η ζημιά αποτίμησης από ομόλογα ανήλθε σε €52 εκ., από αμοιβαία κεφάλαια σε €19 εκ. και από μετοχές σε €13 εκ. Η ζημιά αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων που καλύπτουν προϊόντα Unit-Linked με εγγύηση κατά την ίδια περίοδο ανήλθε σε €14 εκ.

Εποπτικά ίδια κεφάλαια και Φερεγγυότητα

Η κεφαλαιακή επάρκεια της Μητρικής Εταιρίας κατά το α' τρίμηνο 2020 επηρεάστηκε πρωτίστως από τις ζημιές αποτίμησης του χαρτοφυλακίου επενδύσεων. Σε ότι αφορά τον προσδιορισμό των τεχνικών προβλέψεων, αυτές δεν επηρεάστηκαν σημαντικά καθώς η πτώση της καμπύλης επιτοκίων άνευ κινδύνου, αντισταθμίσθηκε από την αύξηση της προσαρμογής λόγω μεταβλητότητας.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, ο δείκτης κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας της Μητρικής Εταιρίας διαμορφώθηκε κατά την 31.03.2020 σε 164% με μεταβατικά μέτρα και 118% χωρίς μεταβατικά μέτρα. Κατά τη διάρκεια του Απριλίου 2020, τόσο η καμπύλη άνευ κινδύνου όσο και η προσαρμογή λόγω μεταβλητότητας, παρουσίασαν πτώση. Ωστόσο, η κεφαλαιακή επάρκεια της Μητρικής Εταιρίας παραμένει θετική, παρά τις προαναφερθείσες μεταβολές.

Ρευστότητα

Η Μητρική Εταιρία δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα ρευστότητας. Οι μέσες ημερήσιες εισπράξεις κατά το δίμηνο Μαρτίου – Απριλίου 2020, παρουσίασαν μείωση 8,9% σε σχέση με το αντίστοιχο δίμηνο του 2019, εξαιρουμένων των εισπράξεων από το προϊόν «Εφάπαξ ΕΘΝΙΚΗΣ+». Η μείωση αυτή δεν έχει επηρεάσει τη δυνατότητα της Μητρικής Εταιρίας να καταβάλλει αποζημιώσεις και να εξοφλεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της (π.χ. μισθοδοσία προσωπικού, προμηθευτές, φόροι κτλ.).

Επιπλέον, η Μητρική Εταιρία διατηρεί σημαντικό ποσό καταθέσεων και Έντοκων Γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (εφεξής «ΕΓΕΔ»). Κατά την 30.04.2020, το ταμείο και οι καταθέσεις ανήλθαν σε €90 εκ. και τα ΕΓΕΔ σε €556 εκ., σε σύνολο επενδυτικού χαρτοφυλακίου €3.417 εκ. Το παραπάνω ύψος ταμειακών διαθεσίμων και ΕΓΕΔ θεωρείται ως ικανό να απορροφήσει αυξημένες ανάγκες ρευστότητας εφόσον αυτές δημιουργηθούν.

Ασφαλιστικές αποζημιώσεις

- Ασφαλίσεις Ζωής

Δεν υπάρχουν προϊόντα που να προσφέρουν αποκλειστικά ασφαλιστική κάλυψη έναντι κινδύνου πανδημίας ή επιδημίας. Εντούτοις, τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής της Μητρικής Εταιρίας δεν προβλέπουν εξαίρεση κάλυψης έναντι των κινδύνων αυτών.

- Ασφαλίσεις κατά ζημιών

Στις ασφαλίσεις κατά ζημιών, εκτός των κλάδων Πυρός και Απώλειας Κερδών, η ανωτέρω κάλυψη δεν παρέχεται. Στους κλάδους Πυρός και Απώλειας Κερδών υπάρχουν μόνο δύο συμβόλαια με αμελητέα έκθεση κινδύνου.

Σε ό,τι αφορά στις ασφαλίσεις ευθύνης δεν παρέχεται η εν λόγω κάλυψη.

Παραγωγή και οργανική κερδοφορία**- Παραγωγή**

Κατά το δίμηνο Μαρτίου – Απριλίου 2020 δεν παρατηρήθηκε αξιοσημείωτη μείωση της παραγωγής, εκτός των προϊόντων εφάπαξ ασφαλιστρού, στα οποία σημειώθηκε μείωση κατά 44,7% σε σχέση με το αντίστοιχο δίμηνο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2020. Η εν λόγω μεταβολή θεωρείται αναμενόμενη, λόγω των περιορισμών που ίσχυαν στις μετακινήσεις ατόμων, ενώ δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην κερδοφορία της Μητρικής Εταιρίας, καθώς το περιθώριο κέρδους αυτών των προϊόντων είναι μικρό.

Επιπλέον, δεν έχει παρατηρηθεί σημαντική αύξηση των εξαγορών συμβολαίων.

- Οργανική Κερδοφορία

Η σημαντικότερη επίπτωση στην κερδοφορία κατά το α' τρίμηνο 2020 προήλθε από τη μείωση της καμπύλης των επιτοκίων προεξόφλησης των ασφαλιστικών αποθεμάτων, η οποία επηρέασε τα ασφαλιστικά αποθέματα των παραδοσιακών προϊόντων ζωής, αλλά και από τις ζημιές αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με προϊόντα Unit Linked με εγγύηση, οι οποίες επηρέασαν αρνητικά τα αποτελέσματα στο βαθμό που τα κεφάλαια των εν λόγω προϊόντων υπολείπονταν της εγγυημένης απόδοσης.

Λόγω των παραπάνω, και παρά το γεγονός ότι τα αποτελέσματα των υπόλοιπων κλάδων είτε προσέγγιζαν, είτε υπερέβαιναν τους στόχους που είχαν τεθεί στο επιχειρηματικό σχέδιο της Μητρικής Εταιρίας για την περίοδο 2020-2023, το συνολικό αποτέλεσμα προ φόρων για το α' τρίμηνο του 2020 εκτιμάται σε οριακά θετικό. Το αποτέλεσμα του Απριλίου 2020, δεν εκτιμάται ότι θα μεταβάλει την παραπάνω εικόνα.

- Διατήρηση Ικανότητας Λειτουργίας

Η Μητρική Εταιρία προσαρμόζεται άμεσα στα νέα δεδομένα που δημιουργεί ο νέος κορωνοϊός COVID-19. Πρωταρχικό μέλημα της Μητρικής Εταιρίας είναι η πλήρης και άμεση κατά το δυνατόν κάλυψη του συνόλου των αναγκών των ασφαλισμένων της καθώς και η υγεία και ασφάλεια του ανθρωπίνου δυναμικού και των συνεργατών της.

Στο πλαίσιο αυτό η Μητρική Εταιρία έχει θέσει σε λειτουργία επικαιροποιημένο Σχέδιο Επιχειρησιακής Συνέχειας (Business Continuity Plan – “BCP”), το οποίο ανταποκρίνεται στο σενάριο πανδημίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του νέου κορωνοϊού COVID-19. Τα βασικά μέτρα που έχουν ληφθεί είναι τα ακόλουθα:

- Δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος τηλεργασίας, με χορήγηση φορητών υπολογιστών σε άνω του 60% του προσωπικού. Ελαχιστοποίηση της φυσικής παρουσίας και διατήρησή της σε πολύ χαμηλά επίπεδα, μέσω εκ περιτροπής απασχόλησης και με γνώμονα την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της Μητρικής Εταιρίας.
- Στοχευμένες τροποποιήσεις σε ροές εργασίας, ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη η επικοινωνία και η εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων χωρίς φυσική παρουσία. Μεταξύ αυτών, αντικατάσταση φυσικής υπογραφής σε έντυπα, με τη χρήση ηλεκτρονικής Υπεύθυνης Δήλωσης μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης του Δημοσίου “gov.gr”.
- Αποκέντρωση των υπηρεσιών τηλεφωνικού κέντρου, με αξιοποίηση των τριών ήδη διαθέσιμων προς χρήση εγκαταστάσεων και αποσυμφόρηση των θέσεων εργασίας.
- Περιορισμός της εξυπηρέτησης των συνεργατών μέσω τηλεφωνικού κέντρου και προώθησής τους στο κανάλι ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ώστε να διατίθεται στους ασφαλισμένους ο μέγιστος δυνατός χρόνος εξυπηρέτησης των αυξημένων αναγκών επικοινωνίας τους.
- Ενεργή υποστήριξη των θυγατρικών εταιριών στην υλοποίηση των αντίστοιχων επιχειρησιακών τους σχεδίων όπου απαιτείται.

Θυγατρικές**Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) Λτδ.**

Προτεραιότητα είναι η προστασία των υπαλλήλων, των συνεργατών και των πελατών της Εθνικής Ασφαλιστικής (Κύπρου) Λτδ. καθώς και η διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας της.

Σε ό,τι αφορά την κεφαλαιακή θέση, δεν αναμένεται να παρατηρηθεί σημαντική ή μόνιμη επιβάρυνση του δείκτη φερεγγυότητας της θυγατρικής, λαμβάνοντας υπόψη τη συντηρητική φύση του χαρτοφυλακίου επενδύσεων και την

εξακολούθησε εκτέλεση της στρατηγικής αύξησης νέας παραγωγής, σε συνδυασμό με μικρότερο ρυθμό αύξησης λειτουργικών εξόδων μετά την πάροδο της επιδημίας.

Με τα ως τώρα διαθέσιμα δεδομένα, η πιθανότητα ουσιαστικής επίδρασης στο επιχειρηματικό σχέδιο δεν κρίνεται σημαντική.

Η Διοίκηση Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) Λτδ. θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί στενά την κατάσταση για τη λήψη των όποιων απαραίτητων επιπρόσθετων μέτρων πρόληψης/διαχείρισης των ενδεχόμενων συνεπειών της πανδημίας στην λειτουργία της.

Garanta Assigurari S.A. (Ρουμανία)

Η Garanta Asigurari S.A. έχει αναπτύξει ειδικό σχέδιο δράσης για τη διαχείριση των επιπτώσεων του Covid-19, συνεχίζοντας τις δραστηριότητές της σε ικανοποιητικό επίπεδο ακόμη και μετά την εφαρμογή των περιορισμών στην κυκλοφορία.

Σε ό,τι αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια, η Garanta Asigurari S.A. θεωρείται προστατευμένη έναντι πιθανών αρνητικών διακυμάνσεων λόγω του υψηλού δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας αλλά και του σχετικά μικρού επενδυτικού της χαρτοφυλακίου καθώς οι ασφαλίσεις ζωής αποτελούν μικρό μέρος του συνολικού της χαρτοφυλακίου.

Η Διοίκηση της Garanta Assigurari S.A. παρακολουθεί την εξέλιξη των γεγονότων και αναζητά τρόπους ελαχιστοποίησης της πανδημικής επίπτωσης στην θυγατρική από τη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας στη δραστηριότητα και τα αποτελέσματά της.

8. Βασικά Χρηματοοικονομικά μεγέθη 2019 – 2018

Τα μεγέθη που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα και εκφράζονται σε εκατομμύρια Ευρώ είναι σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικών Αναφορών, με εξαίρεση το «Σύνολο εγγεγραμμένων ασφαλιστρών» και των «Δεδουλευμένων Ασφαλιστρών & συναφών εσόδων (συμπεριλαμβανομένων Επενδυτικών συμβολαίων)», τα οποία περιλαμβάνουν και τη δεδουλευμένη παραγωγή των επενδυτικών συμβολαίων DAF και Εφάπαξ Εθνικής.

(ποσά σε εκατ. €)	Όμιλος		Μητρική	
	2019	2018	2019	2018
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα & συναφή έσοδα	750	613	710	576
Παραγωγή επενδυτικών προϊόντων *	31	29	31	29
Σύνολο παραγωγής ασφαλιστικών & επενδυτικών προϊόντων	781	642	741	605
Δεδουλευμένα (μικτά) Ασφάλιστρα & συναφή έσοδα (συμπ. Επενδυτικών συμβολαίων)*	777	638	737	602
Δεδουλευμένα (μικτά) Ασφάλιστρα & συναφή έσοδα	746	609	706	573
Κέρδη προ φόρων	82	63	82	63
Κέρδη μετά από φόρους	58	28	57	28
Σύνολο ενεργητικού	4.023	3.541	3.921	3.453
Ίδια κεφάλαια	1.081	823	1.062	804
Ασφαλιστικές προβλέψεις	2.207	2.007	2.130	1.943
Δείκτης ιδίας κράτησης (επί δεδουλευμένων)	91,70%	89,90%	92,40%	90,60%
Δείκτης εξόδων επί εγγεγραμμένων ασφαλιστρών	14,70%	19,00%	14,30%	18,70%

*Η παραγωγή επενδυτικών προϊόντων δεν αναγνωρίζεται ως έσοδο σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 4.

**Το κόστος του προγράμματος οικειοθελούς αποχώρησης του προσωπικού δεν περιλαμβάνεται στο Δείκτη εξόδων

9. Περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τον Ν.4548/2018, συμπεριλαμβάνεται στην έκθεση διαχείρισης μια μη χρηματοοικονομική κατάσταση με στόχο την κατανόηση της εξέλιξης, των επιδόσεων, της θέσης και του αντικτύπου των δραστηριοτήτων του. Επομένως, με τις ανωτέρω διατάξεις, το εν λόγω κεφάλαιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- Περιβαλλοντικά θέματα,
- Κοινωνικά και εργασιακά θέματα,
- Σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου,
- Καταπολέμηση της διαφθοράς και θέματα σχετικά με τη δωροδοκία,
- Βραβεύσεις Διακρίσεις.

Στο πλαίσιο υλοποίησης της απαίτησης για δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, η Μητρική Εταιρία έλαβε υπόψη διεθνείς πρακτικές και πρότυπα, όπως οι οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις (2011).

9.1 Περιβαλλοντικά θέματα

Στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, η Μητρική Εταιρία έχει ως στόχο και στρατηγική προτεραιότητα να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο από τη λειτουργία της, να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης ώστε να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων και να επιδιώκει συστηματικά την όσο το δυνατόν μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Η Μητρική Εταιρία συνεπής στο όραμά της, υποστηρίζει προσπάθειες που προάγουν την περιβαλλοντική συνείδηση και εντάσσεται στον αρχικό πυρήνα των Green Angels, της Πρότυπης Ελληνικής Κοινότητας Περιβαλλοντικά Υπεύθυνων Επιχειρήσεων.

Παράλληλα, η Μητρική Εταιρία ενισχύει οικονομικά τον Σύλλογο Εθελοντών Δασοφυροσβεστών Αττικής (Ε.ΔΑΣ.Α.), υιοθετεί μεθόδους ανακύκλωσης χαρτιού, πλαστικού και οικιακών μπαταριών ενώ ξεκίνησε την καταγραφή στοιχείων προκειμένου να γίνει μέτρηση ανθρακικού αποτυπώματος του κεντρικού της κτιρίου.

9.2 Κοινωνικά και εργασιακά θέματα

Πρωταρχικός στόχος της Μητρικής Εταιρίας είναι η στήριξη της κοινωνίας και της οικονομίας, αναγνωρίζοντας τη σημαντική θέση που κατέχει μέσα σε αυτή.

Για το λόγο αυτό αναλαμβάνει δράσεις και πρωτοβουλίες που εστιάζονται στη στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων, στην ενίσχυση πρωτοβουλιών κοινωνικής προστασίας, πρόνοιας και αλληλεγγύης, στην υποστήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας με έμφαση στον άνθρωπο, το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη. Επίσης, συνδράμει συστηματικά το έργο φορέων με αναγνωρισμένη κοινωνική δράση.

Ξεχωριστή μνεία πρέπει να γίνει στον ρόλο που διαδραματίζει η Μητρική Εταιρία στην ανάδειξη του πολιτισμού και του αθλητισμού, υποστηρίζοντας φορείς που προάγουν τον πολιτισμό και ενισχύουν το αθλητικό ιδεώδες μέσω χορηγιών σε αθλητικές διοργανώσεις και πολιτιστικά γεγονότα (Χώρος Ιστορικής Μνήμης 1941-1944, στην οδό Κοραή 4 καθώς και ο Χώρος Τέχνης «ΣΤΟart ΚΟΡΑΗ»).

Επίσης, αναγνωρίζοντας την αξία και την σημαντικότητα της ιδιωτικής ασφάλισης υποστηρίζει οργανισμούς και φορείς, μέσω οικονομικής ενίσχυσης συνεδρίων και εκδηλώσεων με στόχο την ενδυνάμωση της ασφαλιστικής συνείδησης στη χώρα μας.

Η Μητρική Εταιρία, από την πρώτη ημέρα της ίδρυσής της υπηρετεί με συνέπεια το ανθρωποκεντρικό της όραμα που καθορίζει κάθε της δραστηριότητα. Διαρκής στόχος της Μητρικής Εταιρίας και των θυγατρικών της είναι η ίση μεταχείριση κάθε μέλους του ανθρώπινου δυναμικού της και η διαρκής εξασφάλιση βέλτιστων συνθηκών εργασίας.

Για το λόγο αυτό έχει θεσπίσει τον Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας ο οποίος ορίζει το πλαίσιο βάσει του οποίου η Διοίκηση και το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού ασκούν τα καθήκοντά τους.

Προς το σκοπό αυτό, ο Όμιλος:

- Παρέχει ίσες ευκαιρίες για προαγωγές και επαγγελματική σταδιοδρομία ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, θρησκείας, εθνικότητας,
- Εφαρμόζει αξιολογικό σύστημα αξιολόγησης της απόδοσης, των προαγωγών και των αμοιβών προσωπικού,
- Σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις, συστήματα ανάπτυξης και κινήτρων με στόχο την προσέλκυση, επιλογή και περαιτέρω αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού,
- Επενδύει στην εκπαίδευση του προσωπικού με τη χρήση σύγχρονων μεθόδων καθώς και την ανάπτυξή του με τη διαμόρφωση πλάνου εκπαίδευσης ανά θέση εργασίας, ώστε να διασφαλίζεται η αξιοποίηση του μέγιστου των δυνατοτήτων του, καθώς και η έγκαιρη και ομαλή προσαρμογή του στις ολοένα αυξανόμενες απαιτήσεις για νέες γνώσεις, δεξιότητες και ειδικεύσεις σε ένα ταχύτατα μεταβαλλόμενο επιχειρησιακό περιβάλλον.

Μια άλλη περιοχή ύψιστης προτεραιότητας για τη Μητρική Εταιρία και τις εταιρίες του Ομίλου της είναι η υγεία και η ασφάλεια στους χώρους εργασίας, με σκοπό να καταστεί ασφαλής η εργασία, να βελτιωθεί η ποιότητα της επαγγελματικής ζωής των εργαζομένων και να προληφθούν συναφείς κίνδυνοι. Ο Όμιλος προβαίνει στη διενέργεια τακτικών ελέγχων για θέματα αφενός επάρκειας και καταλληλότητας των υπάρχοντων μέσων ασφαλείας και αφετέρου τήρησης των συνθηκών υγιεινής στους χώρους εργασίας, ενώ παράλληλα έχει αναπτύξει και σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών.

Ο Όμιλος δεσμεύεται να:

- Συμμορφώνεται με τις κανονιστικές διατάξεις σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας,
- Μεριμνά για τη δημιουργία ασφαλούς και υγιούς εργασιακού περιβάλλοντος για το προσωπικό με την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης του εργασιακού κινδύνου,
- Εξασφαλίζει την ύπαρξη προστατευτικής υποδομής και εξοπλισμού και τεχνικών αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών,
- Εκπαιδεύει τους εργαζομένους για τις προβλεπόμενες ενέργειες σε περίπτωση φυσικών καταστροφών και να καταρτίζει προγράμματα προληπτικής δράσης για την πυρασφάλεια και την αντιμετώπιση κρίσεων,
- Πραγματοποιεί διαβουλεύσεις με το προσωπικό για ζητήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια και υγεία στην εργασία,
- Καταρτίζει προγράμματα και δράσεις που στοχεύουν τόσο στην πρόληψη του εργασιακού κινδύνου όσο και στην υποστήριξη των εργαζομένων σε περιπτώσεις εμφάνισης περιστατικών βίας.

9.3 Σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Η φιλοσοφία του Ομίλου έχει ως βασικό άξονά της το σεβασμό της προσωπικότητας κάθε εργαζομένου. Η προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας αποτελεί θεμελιώδη αρχή και ως εκ τούτου διαρκής επιδίωξη του Ομίλου αποτελεί η διαμόρφωση ενός αρμονικού εργασιακού περιβάλλοντος.

Προς το σκοπό αυτό, ο Όμιλος:

- Δεν χρησιμοποιεί καμία μορφή καταναγκαστικής εργασίας.

- Δεν αποδέχεται οποιουδήποτε είδους προσβολή της προσωπικότητας (πχ. ηθική, σεξουαλική ή άλλου είδους παρενόχληση, εκφοβισμό, διωγμό κ.λπ.) ή άνιση μεταχείριση λόγω εθνικότητας, φυλετικής προέλευσης, φύλου, οικογενειακής κατάστασης, θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων ή φυσικών αδυναμιών και
- Απορρίπτει κάθε μορφή κοινωνικού αποκλεισμού.

9.4 Καταπολέμηση της διαφθοράς και θέματα σχετικά με τη δωροδοκία

Ο Όμιλος επιδεικνύει μηδενική ανοχή σε πράξεις διαφθοράς και δωροδοκίας δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη και καταπολέμησή τους.

Με σκοπό την πλήρη συμμόρφωση του Ομίλου με το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο και, τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, και λαμβάνοντας υπόψη ότι τα φαινόμενα, αυτά υπονομεύουν τα συστήματα διακυβέρνησης των εταιριών, υιοθετήθηκαν και εφαρμόζονται οι παρακάτω πολιτικές και κώδικες:

- **Κώδικας Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας του Ομίλου**

Ο Κώδικας Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας θέτει με σαφήνεια τις ηθικές αρχές, τις αξίες και τους κανόνες που οριοθετούν τη δράση του Προσωπικού και της Διοίκησης. Παράλληλα παρέχει τις κατευθυντήριες οδηγίες για τη λήψη σωστών αποφάσεων σε συμμόρφωση με τους κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης και το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο ανά χώρα στην οποία ο Όμιλος διατηρεί δραστηριότητα.

- **Αναφορές Δυσλειτουργιών (Whistleblowing)**

Η Μητρική Εταιρία έχει υιοθετήσει διαδικασία Αναφοράς Δυσλειτουργιών (Whistleblowing) για την υποβολή, επώνυμα ή ανώνυμα, εμπιστευτικών αναφορών ή παρατηρήσεων από κάθε ενδιαφερόμενο αναφορικά με πράξεις στελεχών της Μητρικής Εταιρίας, που δημιουργούν αμφιβολίες για αντικανονικές ενέργειες και λογιστικο-ελεγκτικές πρακτικές μη συμβατές με τη διεθνή πρακτική και τις κείμενες διατάξεις. Η διαδικασία παρακολουθείται για την εφαρμογή της από την Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στην ιστοσελίδα της Μητρικής Εταιρίας (www.ethniki-asfalistiki.gr) έχουν αναρτηθεί στοιχεία επικοινωνίας για την υποβολή των ως άνω εμπιστευτικών αναφορών από κάθε ενδιαφερόμενο.

- **Πολιτική της Μητρικής Εταιρίας και των θυγατρικών της για την Αντιμετώπιση της Απάτης**

Η Μητρική Εταιρία και οι θυγατρικές της, εκτίθεται στον κίνδυνο απάτης και παράνομων δραστηριοτήτων κάθε τύπου, όπου αν δεν αντιμετωπιστούν εγκαίρως και με αποτελεσματικό τρόπο, θα μπορούσαν να επιφέρουν αρνητικές συνέπειες στην επιχειρηματική της δράση, την οικονομική της κατάσταση, τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων της και των προοπτικών της για επιτυχία.

Η Μητρική Εταιρία και οι θυγατρικές της, στοχεύοντας στην καταπολέμηση του φαινομένου της απάτης, έχει υιοθετήσει την Πολιτική του Ομίλου της ΕΤΕ για την Αντιμετώπιση της Απάτης, η οποία καθιερώνει τις βασικές αρχές για την πρόληψη και αντιμετώπιση της. Η Πολιτική αυτή αφορά στο σύνολο του προσωπικού της και τα βασικά της σημεία συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Ευαισθητοποίηση των εργαζομένων του Ομίλου, αναφορικά με την αποτροπή και την παρεμπόδιση της απάτης,
- Εκπαίδευση των εργαζομένων και διαμόρφωση ενιαίας επιχειρηματικής συμπεριφοράς και κουλτούρας για την αντιμετώπιση της απάτης,
- Καθορισμός και περιγραφή των σχετικών δράσεων, που οφείλουν να αναλαμβάνουν τα αρμόδια Όργανα, σε περιπτώσεις εκδήλωσης κρουσμάτων απάτης,
- Ανάπτυξη συστημάτων, διαδικασιών και ελεγκτικών μηχανισμών, που υποβοηθούν στην πρόληψη και την αποφυγή της απάτης.

- **Κώδικας Δεοντολογίας της Διοίκησης και των Οικονομικών Υπηρεσιών του Ομίλου**

Ο ως άνω Κώδικας Δεοντολογίας καθορίζει τις βασικές δεοντολογικές υποχρεώσεις και τα πρότυπα συμπεριφοράς των προσώπων που εμπλέκονται στην προετοιμασία, κατάρτιση και υποβολή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και των λοιπών οικονομικών γνωστοποιήσεων του Ομίλου και στοχεύει στη διασφάλιση της πλήρους και ακριβούς

υποβολής των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, στην προαγωγή της διαφάνειας της συμπεριφοράς των ως άνω προσώπων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και τη συμμόρφωσή τους με το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο.

- Πολιτική Αποτροπής Σύγκρουσης Συμφερόντων του Ομίλου

Η Πολιτική Αποτροπής Σύγκρουσης Συμφερόντων προσδιορίζει ενδεχόμενα πεδία σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ των εταιριών του Ομίλου και των ανώτατων/ ανώτερων διευθυντικών στελεχών του και θεσπίζει κανόνες και διαδικασίες για την αποτελεσματική διαχείριση των περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, όταν αυτές προκύπτουν.

- Πολιτική του Ομίλου για την πρόληψη και καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (εφεξής «ΞΧ/ΧΤ»)

Οι ως άνω πράξεις είναι αντίθετες προς τις θεμελιώδεις αξίες και αρχές που διέπουν την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του Ομίλου, ενώ η επέλευσή τους θα μπορούσε να επιφέρει ανεπιθύμητες συνέπειες, με σοβαρό αντίκτυπο στη φήμη του Ομίλου, καθώς και στα συμφέροντα των πελατών, των μετόχων και των εργαζομένων σε αυτόν.

Για το λόγο αυτό, και σε συμμόρφωση με τις ισχύουσες κανονιστικές απαιτήσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων ΞΧ/ΧΤ, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει την ως άνω Πολιτική, στην οποία έχει ενσωματωθεί και Πολιτική Αποδοχής Νέων Πελατών.

Με την εν λόγω Πολιτική, διαμορφώνεται ένα επαρκές, αποτελεσματικό και εναρμονισμένο πλαίσιο για τη συμμόρφωση του Ομίλου με το εκάστοτε νομοθετικό πλαίσιο αναφορικά με την καταπολέμηση του ΞΧ/ΧΤ στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος και τις σχετικές απαιτήσεις των Εποπτικών Αρχών. Σε εφαρμογή των παραπάνω Πολιτικών, έχουν καταρτισθεί και υιοθετηθεί διαδικασίες αναφορικά με την προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο, την κατηγοριοποίηση πελατών και την αντίστοιχη εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας.

Επίσης, ο Όμιλος δεν εκτελεί συναλλαγές για τη νομιμότητα των οποίων υπάρχουν επιφυλάξεις ή συναλλαγές με φυσικά ή νομικά πρόσωπα/ οντότητες όταν αυτό απαγορεύεται από διατάξεις διεθνών Οργανισμών, Εποπτικών ή Δικαστικών Αρχών. Τέλος, παρέχει στο Προσωπικό και τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές συνεχή εκπαίδευση για τη συμμόρφωσή τους με τους σχετικούς νόμους και τις κανονιστικές αποφάσεις.

9.5 Βραβεύσεις Διακρίσεις

Η Μητρική Εταιρία, έλαβε κατά τη διάρκεια του 2019, σημαντικές διακρίσεις, μεταξύ των οποίων:

- Loyalty Awards 2019, Gold Award, στην κατηγορία “Best promo Campaign – Contest, Silver Award, στην κατηγορία “Best Use of Brand Advocates & Influencers”, Silver Award, στην κατηγορία “Best Use of Direct Marketing”, Silver Award, στην κατηγορία “Best Use of Experiential/Live Marketing και Bronze Award, στην κατηγορία “Insurance” για την πρωθητική ενέργεια «Ελάτε να μιλήσουμε για την ασφάλισή σας».
- Corporate Superbrands 2018-2019, ως μια από τις Κορυφαίες Εταιρικές Επωνυμίες στην Ελλάδα για το 2018-2019.
- Διάκριση CRI PASS, για τις υψηλές επιδόσεις της στον τομέα της Εταιρικής Υπευθυνότητας.
- Βράβευση στο Forum «Diamonds of the Greek Economy 2019», στην κατηγορία «The Most Admired Enterprises in Greece», ως μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες εταιρείες για το 2018.
- Βράβευση της Μητρικής Εταιρίας στα 1^α Επιχειρηματικά Βραβεία «Θαλής ο Μιλήσιος», για τη συνολική προσφορά της στο Ελληνικό Επιχειρείν.
- Τιμητική διάκριση στα Salus Index Awards 2019, για τα πρωτοποριακά προγράμματα ασφάλισης που παρέχει.
- Διάκριση ως True Leader από την εταιρία ICAP, ως μια από τις 500 πιο κερδοφόρες εταιρείες για το 2018.

9.6 Παρουσίαση δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Μητρικής Εταιρίας κατά το 2019

Η Μητρική Εταιρία, στο πλαίσιο της παροχής πληρέστερης πληροφόρησης και διαφάνειας για τη δράση της σε θέματα ΕΚΕ γνωστοποίησε ότι:

- Υποστήριξε εκδηλώσεις, εκπαιδευτικές ημερίδες και συνέδρια που διοργάνωσαν Οργανισμοί, Φορείς της Ιδιωτικής Ασφάλισης, Επιμελητήρια και φορείς του Κλάδου της Οικονομίας,
- Ανέλαβε πρωτοβουλίες που στόχο έχουν να κρατήσουν ενωμένο τον κοινωνικό ιστό, ενισχύοντας φορείς και ιδρύματα, ενώ στάθηκε πάντα με διακριτικότητα δίπλα στο κοινωνικό σύνολο,
- Ανέλαβε πρωτοβουλίες και υλοποίησε δράσεις που προάγουν σταθερά τις Τέχνες, την Ιστορία και τον Πολιτισμό, έχοντας την ευθύνη διαχείρισης και λειτουργίας του Χώρου Ιστορικής Μνήμης 1941-1944 καθώς και του Χώρου Τέχνης «ΣΤΟart ΚΟΡΑΗ»,
- Υποστήριξε Έλληνες αθλητές, στο πλαίσιο του ενδιαφέροντος της για την πρόοδο του αθλητικού ιδεώδους και του «ευ αγωνίζεσθαι»,
- Ενίσχυσε τη δράση φορέων και οργανισμών στον τομέα της παιδείας και της επιστήμης καθώς και προσπάθειες που προάγουν την περιβαλλοντική συνείδηση.

10. Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης

Το σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης της Μητρικής Εταιρίας ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του ισχύοντος ελληνικού και ευρωπαϊκού νομικού και κανονιστικού πλαισίου και στις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

Ο Όμιλος έχει θεσπίσει τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιγράφει την δομή και λειτουργία του σε θέματα διακυβέρνησης, με σκοπό την προάσπιση, σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, των συμφερόντων του προς όφελος των πελατών του, των μετόχων, των εργαζομένων και όλων των άλλων ενδιαφερομένων μερών. Ο Κώδικας καθορίζει το πλαίσιο της εσωτερικής λειτουργίας της Εταιρίας και του Διοικητικού της Συμβουλίου (Δ.Σ) με σκοπό τη συνέχεια, τη συνέπεια και την αποτελεσματικότητα του τρόπου λειτουργίας της Μητρικής Εταιρίας. Το Δ.Σ. επικουρείται στη λειτουργία του από τις ακόλουθες Επιτροπές:

- την Επιτροπή Ελέγχου,
- την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων,
- την Επιτροπή Ανθρωπίνου Δυναμικού και Αμοιβών,
- την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων,
- την Επιτροπή Στρατηγικής.

Ο Κώδικας καθώς και οι Κανονισμοί Λειτουργίας των παραπάνω Επιτροπών ορίζουν το σκοπό, τα καθήκοντα και κατανέμουν τις αρμοδιότητες των Επιτροπών του.

Η Μητρική Εταιρία έχει επαρκή και διαφανή οργανωτική δομή με σαφή κατανομή και κατάλληλο διαχωρισμό καθηκόντων, καθώς και αποτελεσματικό μηχανισμό μετάδοσης των πληροφοριών εντός της Μητρικής Εταιρίας. Σε αυτό το πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης, η Μητρική Εταιρία έχει αναπτύξει ένα σύνολο πολιτικών και διαδικασιών που περιγράφουν την κατανομή καθηκόντων και ρόλων και συντελούν στην επίτευξη των εταιρικών στόχων. Επιπλέον, στην επιτυχή λειτουργία της Εταιρικής Διακυβέρνησης συμβάλλουν οι τέσσερις βασικές λειτουργίες της Μητρικής Εταιρίας δηλαδή οι μονάδες του Εσωτερικού Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων, Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Αναλογιστικής που διασφαλίζουν την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων.

Το παραπάνω πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης υποχρεούνται να υιοθετήσουν και οι θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου, εναρμονισμένο στο εκάστοτε θεσμικό πλαίσιο, ιδιαιτερότητες και τα συναλλακτικά ήθη της χώρας στην οποία δραστηριοποιούνται. Οι πολιτικές, οι διαδικασίες και συνολικά οι απαιτήσεις της εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζονται από τη Μητρική Εταιρία προσαρμόζονται προκειμένου να προσιδιάζουν στη δομή, στις δραστηριότητες και τους κινδύνους των εταιριών του Ομίλου.

11. Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας, θεωρεί ότι ισχύει η αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, βάσει της οποίας έχουν συνταχθεί οι οικονομικές καταστάσεις της, καθώς αντιμετωπίζει με επιτυχία τους κινδύνους που σχετίζονται με τον Covid-19, και διατηρεί το δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητάς της πάνω από 100%, ακόμα και χωρίς τη χρήση μεταβατικών μέτρων.

Οι βασικές επιπτώσεις από τον Covid-19 στη Μητρική Εταιρία και ο τρόπος αντιμετώπισής τους αναλύονται στο Κεφάλαιο 7: «Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού» της Έκθεσης.

12. Προοπτικές για το 2020

Ο Όμιλος είναι σε διαδικασία υλοποίησης ενός φιλόδοξου προγράμματος στρατηγικού μετασχηματισμού. Βασικές παράμετροί του είναι η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των τεχνολογικών του υποδομών και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το διαρκώς αναπτυσσόμενο ψηφιακό περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό βρίσκονται σε εξέλιξη έργα τα οποία στοχεύουν στην μεγιστοποίηση της απόδοσης σε επίπεδο ασφαλιστικών εργασιών (ταχύτητα, ευελιξία, εξυπηρέτηση, ανάλυση) και στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με νέα αυστηρότερα πρότυπα ασφάλειας και διαχείρισης δεδομένων και νέες απαιτήσεις χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Παράλληλα, ο Όμιλος έχει ανταποκριθεί με ταχύτητα στα νέα δεδομένα που δημιουργεί ο Covid-19. Πρωταρχικό μέλημα είναι η πλήρης και άμεση κατά το δυνατόν κάλυψη των ασφαλισμένων καθώς και η υγεία και ασφάλεια του ανθρωπίνου δυναμικού και των συνεργατών.

Βασικός στόχος είναι ο Όμιλος να συνεχίζει να βρίσκεται στο πλευρό των ασφαλισμένων αυτή τη δύσκολη για όλους περίοδο, καταβάλλοντας ασφαλιστικές αποζημιώσεις, εξυπηρετώντας τους ασφαλισμένους και προσφέροντας καινοτόμες λύσεις.

Αθήνα, 15 Μαΐου 2020

Ο Πρόεδρος

Χριστόφορος Σαρδελής

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ**ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ**

Προς τον Μέτοχο της Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ»

Έκθεση ελέγχου επί των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων**Γνώμη**

Έχουμε ελέγξει τις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας “Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ»” (Εταιρεία ή/και Όμιλος), οι οποίες αποτελούνται από την ατομική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2019, τις ατομικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και τις σημειώσεις επί των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνουν και περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την ατομική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, την ατομική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ατομικές και ενοποιημένες ταμειακές τους ροές, για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνάδουν με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Ν. 4548/2018.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ), που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων». Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ανεξαρτησία του Ελεγκτή

Καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας έχουμε παραμείνει ανεξάρτητοι από την Εταιρεία και τον Όμιλο, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών (Κώδικας ΣΔΠΔΕ) που έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, καθώς και τις απαιτήσεις δεοντολογίας του Ν. 4449/2017 και του Κανονισμού ΕΕ 537/2014, που σχετίζονται με τον έλεγχο των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα. Έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με το Ν. 4449/2017, τον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και τις απαιτήσεις του Κώδικα ΣΔΠΔΕ.

Δηλώνουμε ότι οι μη ελεγκτικές μας υπηρεσίες προς την Εταιρεία και τις θυγατρικές της παρασχέθηκαν σύμφωνα με τους προαναφερόμενους όρους της ισχύουσας νομοθεσίας και ότι δεν έχουμε παράσχει μη ελεγκτικές υπηρεσίες οι οποίες απαγορεύονται από το άρθρο 5 παρ.(1) του Κανονισμού ΕΕ 537/2014.

Οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Εταιρεία και στις θυγατρικές της, κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 46 των συνημμένων ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Κύρια θέματα ελέγχου

Τα κύρια θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας χρήσεως. Τα θέματα αυτά αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Κύρια Θέματα Ελέγχου	Οι διαδικασίες που ακολουθήσαμε για την αντιμετώπιση των κυρίων θεμάτων ελέγχου
<p>Εκτίμηση των αποθεμάτων που απορρέουν από τα Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζωής (ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις)</p> <p>Οι υποχρεώσεις των ασφαλιστηρίων συμβολαίων περιλαμβάνουν το εκτιμώμενο κόστος διακανονισμού των παροχών και αποζημιώσεων που σχετίζονται με τα συμβόλαια ασφαλίσεων ζωής και ανέρχονται σε €1.185 εκατ. σε επίπεδο Εταιρείας και €1.229 εκατ. σε επίπεδο Ομίλου, αντιπροσωπεύοντας το 41% και 42% των συνολικών υποχρεώσεων της Εταιρείας και του Ομίλου αντίστοιχα.</p> <p>Η εκτίμηση αυτών των υποχρεώσεων είναι σύνθετη, ενέχει σημαντικό βαθμό υποκειμενικότητας και απαιτεί από τη Διοίκηση να χρησιμοποιήσει μια σειρά παραδοχών σχετικά με μελλοντικά γεγονότα, οι οποίες χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας. Μικρές μεταβολές σε αυτές τις παραδοχές ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την εκτίμηση αυτών των υποχρεώσεων και των αποτελεσμάτων της Εταιρείας και του Ομίλου.</p> <p>Εστίασαμε σε αυτήν την περιοχή λόγω της σημαντικότητας των υποχρεώσεων αυτών, των σύνθετων αναλογιστικών μεθοδολογιών που χρησιμοποιήθηκαν από τη Διοίκηση και της εκτίμησης των παραδοχών που σχετίζονται με μελλοντικά γεγονότα. Επιπλέον, οι αναλογιστικές παραδοχές που βασίζονται στα οικονομικά και δημογραφικά δεδομένα, συμπεριλαμβανομένου της μελλοντικής συμπεριφοράς των αντισυμβαλλομένων, εμπεριέχουν σημαντικό βαθμό υποκειμενικότητας..</p>	<p>Οι διαδικασίες ελέγχου που πραγματοποιήσαμε υποστηρίχθηκαν από εσωτερικούς αναλογιστές που εξειδικεύονται στις ασφάλειες ζωής και περιλάμβαναν τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ελέγξαμε την πληρότητα και την ορθότητα των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στις εκτιμήσεις των αναμενόμενων ταμειακών ροών και στις μελέτες εμπειρίας, οι οποίες υποστηρίζουν τις αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν. • Εξετάσαμε τη μεθοδολογία και τις σημαντικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν με βάση τη γνώση μας για τον κλάδο και τη σχετική μας εμπειρία προκειμένου να αξιολογήσουμε τη συμμόρφωση των μεθοδολογιών αυτών με τις αναγνωρισμένες αναλογιστικές πρακτικές, αλλά και με τις κανονιστικές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις χρηματοοικονομικής αναφοράς. • Πραγματοποιήσαμε διαδικασίες ανεξάρτητης επαλήθευσης των υποδειγμάτων πρόβλεψης χρηματοροών, σε δειγματοληπτική βάση, συμπεριλαμβάνοντας αναλυτικούς ανεξάρτητους επανυπολογισμούς σε επιλεγμένα συμβόλαια και προϊόντα, ώστε να διασφαλίσουμε το εύλογο των υποδειγμάτων πρόβλεψης. • Αξιολογήσαμε το εύλογο της μεταβολής των υποχρεώσεων που απορρέουν από ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής σε σχέση με το προηγούμενο έτος και λάβαμε περαιτέρω διευκρινίσεις από τη Διοίκηση για τυχόν μεταβολές όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο.

Κύρια Θέματα Ελέγχου

Οι διαδικασίες που ακολουθήσαμε για την αντιμετώπιση των κυρίων θεμάτων ελέγχου

Συγκεκριμένα, οι σημαντικές παραδοχές, οι οποίες είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες σε μεταβολές, είναι οι ακόλουθες:

- Η καμπύλη επιτοκίων, η οποία χρησιμοποιείται για την προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών, και η οποία βασίζεται στην καμπύλη επιτοκίων μηδενικού κινδύνου, όπως δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ), προσαρμοσμένη με μια υπόθεση πριμοδότησης ρευστότητας καθορισμένη με βάση τις αποδόσεις του χαρτοφυλακίου της εταιρείας.
- Ο πίνακας νοσηρότητας που χρησιμοποιείται για την πρόβλεψη των μελλοντικών χρηματοροών των προϊόντων υγείας και βασίζεται στην πραγματική εμπειρία της Εταιρείας και του Ομίλου και στην κρίση των εμπειρογνομόνων για τις ηλικίες στις οποίες δεν επαρκεί η εμπειρία. Οι πίνακες παράγονται για κάθε προϊόν κατά σε επίπεδο ανάλυσης ηλικίας και φύλου.
- Το ποσοστό ακυρώσεων, που είναι ένας από τους σημαντικότερους λόγους που οδηγεί στη σταδιακή μείωση των εν ισχύ συμβολαίων και ο οποίος θα μπορούσε ενδεχομένως να επηρεάσει θετικά ή αρνητικά τις αναμενόμενες ταμειακές ροές, ανάλογα με την κερδοφορία κάθε προϊόντος.

Οι σχετικές γνωστοποιήσεις περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 2.11, 3.1, 4.2 και 37 των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Πιο συγκεκριμένα, οι σημαντικές παραδοχές στις οποίες επικεντρωθήκαμε είναι οι ακόλουθες:

Καμπύλη επιτοκίων

Αξιολογήσαμε τη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε από τη Διοίκηση για τον προσδιορισμό των καμπυλών επιτοκίων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών σε παρούσα αξία. Εξετάσαμε επίσης την καταλληλότητα των επενδυτικών δεδομένων και αποδόσεων που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό της πριμοδότησης περιορισμένης ρευστότητας που αποτυπώθηκε στην καμπύλη επιτοκίων.

Νοσηρότητα

Εξετάσαμε την καταλληλότητα της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε από τη Διοίκηση για τον υπολογισμό των πινάκων νοσηρότητας που βασίζονται στην πραγματική εμπειρία και τη κρίση των εμπειρογνομόνων. Εξετάσαμε το εύλογο των προσαρμογών που εφαρμόστηκαν για αναπροσαρμογή του ασφαλίστρου, τον ιατρικό πληθωρισμό και τους συντελεστές μεγάλων ζημιών.

Ποσοστό ακυρώσεων

Εξετάσαμε την καταλληλότητα της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε από τη Διοίκηση για τον προσδιορισμό των ποσοστών ακύρωσης για κάθε κανάλι διανομής προϊόντων και κάθε κατηγορία προϊόντος βασιζόμενοι σε γενικά αποδεκτές πρακτικές της αγοράς.

Από τις διαδικασίες ελέγχου που πραγματοποιήσαμε προέκυψε ότι οι σημαντικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των υποχρεώσεων από συμβόλαια ασφαλίσεων ζωής είναι εύλογες. Επίσης, κρίναμε ότι οι μεθοδολογίες συνάδουν με τα πρότυπα του κλάδου και αντανακλούν το είδος και τα χαρακτηριστικά του κινδύνου των ασφαλιστήριων συμβολαίων ζωής της Εταιρείας και του Ομίλου. Επιπλέον, διαπιστώσαμε ότι οι γνωστοποιήσεις που περιλαμβάνονται στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις είναι επαρκείς.

Κύρια Θέματα Ελέγχου

Οι διαδικασίες που ακολουθήσαμε για την αντιμετώπιση των κυρίων θεμάτων ελέγχου

Εκτίμηση αποθεμάτων εκκρεμών ζημιών (ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις)

Οι υποχρεώσεις από ασφαλιστήρια συμβόλαια περιλαμβάνουν τις εκκρεμείς ζημιές γενικών ασφαλειών που ανέρχονται σε €345 εκατ. για την Εταιρεία και €361 εκατ. για τον Όμιλο, αντιπροσωπεύοντας το 12% των συνολικών υποχρεώσεων της Εταιρείας και του Ομίλου.

Η εκτίμηση των εκκρεμών ζημιών απαιτεί σημαντικές κρίσεις λόγω της υποκειμενικής φύσης της εκτίμησης των μελλοντικών αποζημιώσεων για ζημιές που έχουν συμβεί, και εξαρτάται από την ποιότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται καθώς και την πρόβλεψη των μελλοντικών γεγονότων, τόσο εσωτερικών όσο και εξωτερικών.

Η Διοίκηση βασίζεται σε ιστορικά στοιχεία και σε εμπειρογνώμονες για την εκτίμηση του αποθέματος των αναγγελθεισών ζημιών, διαδικασία που ενέχει μεγάλο βαθμό υποκειμενικότητας ιδιαίτερα στις περιπτώσεις σωματικής βλάβης, θανάτου, νομικών υποθέσεων και καταστροφής περιουσίας.

Οι σχετικές γνωστοποιήσεις περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 2.11, 3.1, 4.2 και 37 των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι διαδικασίες ελέγχου που πραγματοποιήσαμε υποστηρίχθηκαν από εσωτερικούς αναλογιστές που εξειδικεύονται στις γενικές ασφαλίσεις και περιλάμβαναν τα ακόλουθα:

- Κατανοήσαμε την πολιτική αποθεματοποίησης της Εταιρείας και του Ομίλου και της διαδικασίας καταγραφής των εκκρεμών ζημιών.
- Εξετάσαμε, σε δειγματοληπτική βάση, το εύλογο των αποθεμάτων για εκκρεμείς ζημιές στους κλάδους αυτοκινήτου και πυρκαγιάς με βάση την πολιτική αποθεματοποίησης της Εταιρείας και του Ομίλου, τα αντίστοιχα ασφαλιστήρια συμβόλαια και τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα υποστηρικτικά στοιχεία ζημιών.
- Εξετάσαμε την επάρκεια της εκτίμησης του αποθέματος των ζημιών που έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν αναγγελθεί (IBNR) κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης εκτελώντας ανεξάρτητους υπολογισμούς του IBNR για τους κυριότερους κλάδους.
- Εξετάσαμε, σε δειγματοληπτική βάση για τον κλάδο αυτοκινήτων, το εύλογο των εκτιμήσεων των εκκρεμών ζημιών από τη Διοίκηση κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης, συγκρίνοντας αυτές τις εκτιμήσεις με τις αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν μετά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.
- Αξιολογήσαμε το εύλογο της ετήσιας μεταβολής των εκκρεμών ζημιών και κατανοήσαμε τυχόν σημαντικές διαφορές.

Από τις διαδικασίες ελέγχου που πραγματοποιήσαμε προέκυψε ότι οι εκτιμήσεις αναφορικά με το απόθεμα εκκρεμών ζημιών είναι εύλογες. Επιπλέον, διαπιστώσαμε ότι οι γνωστοποιήσεις που περιλαμβάνονται στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις είναι επαρκείς.

Άλλες Πληροφορίες

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι υπεύθυνα για τις Άλλες Πληροφορίες. Οι Άλλες Πληροφορίες, που περιέχονται στην προβλεπόμενη από το Ν. 3556/2007 Ετήσια Οικονομική Έκθεση, είναι η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου (αλλά δεν περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών), τις οποίες λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή

Η γνώμη μας επί των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις Άλλες Πληροφορίες και, εκτός των όσων ρητά αναφέρουμε στο παρόν τμήμα της Έκθεσής μας δεν εκφράζουμε γνώμη ελέγχου ή άλλης διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις Άλλες Πληροφορίες και με τον τρόπο αυτό να εξετάσουμε εάν οι Άλλες Πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες.

Εξετάσαμε εάν η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνει τις γνωστοποιήσεις οι οποίες απαιτούνται από το Ν. 4548/2018.

Με βάση τις εργασίες που εκτελέσαμε κατά τον έλεγχο μας, κατά τη γνώμη μας:

- Τα πληροφοριακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της χρήσης που έληξε την 31/12/2019 αντιστοιχούν με τις συνημμένες ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.
- Η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 150, 151, 153 και 154 του Ν. 4548/2018.

Επιπλέον με βάση τη γνώση και κατανόηση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εταιρεία και τον Όμιλο “Αωνύμου Ελληνικής Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ»” και το περιβάλλον τους, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε εάν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου και στις Άλλες Πληροφορίες τις οποίες λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις απαιτήσεις του Ν. 4548/2018, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τις δραστηριότητες τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν το Διοικητικό Συμβούλιο είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία και τον Όμιλο ή να διακόψει τις δραστηριότητες τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση έχουν την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Εταιρείας και του Ομίλου

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.

- Συγκεντρώνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των ατομικών και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα κύρια θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή.

Έκθεση επί άλλων νομικών και κανονιστικών απαιτήσεων

1. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με την προβλεπόμενη από το άρθρο 11 του Κανονισμού ΕΕ 537/2014 Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Εταιρείας.

2. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Εταιρείας με την από 12 Ιουλίου 2017 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων. Ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί, καλύπτοντας μια συνολική περίοδο ελέγχου 3 ετών, με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων.

Αθήνα, 18 Μαΐου 2020

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

pwC

ΠραΐςγουώτερχαουςΚούπερς
Ανώνυμη Ελεγκτική εταιρεία
Λ. Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΛ 113

Μάριος Ψάλτης
ΑΜ ΣΟΕΛ 38081

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
		31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
		(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Δεδουλευμένα (μικτά) ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	746.081	608.901	706.184	572.640
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(61.766)	(61.413)	(53.560)	(53.708)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		684.315	547.488	652.624	518.932
Τόκοι, μερίσματα και λοιπά έσοδα επενδύσεων	8	45.650	53.993	44.812	53.299
Κέρδη/(Ζημιές) από πώληση επενδύσεων	9	91.345	9.167	91.345	9.272
Κέρδη/(Ζημιές) από αποτίμηση επενδύσεων	10	50.829	2.531	43.792	2.899
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(1.039)	(2.902)	(1.039)	(2.902)
Έσοδα επενδύσεων		186.785	62.789	178.910	62.568
Λοιπά Έσοδα	12	5.596	5.539	5.103	5.080
		876.696	615.816	836.637	586.580
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(402.221)	(335.377)	(384.287)	(321.803)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(74.385)	(68.877)	(70.205)	(64.517)
Μεταβολή μαθηματικών αποθεμάτων	15	(192.115)	(32.358)	(184.112)	(29.672)
Έξοδα διοίκησης και διάθεσης	16	(120.102)	(111.209)	(110.992)	(102.220)
Χρηματοοικονομικά έξοδα	17	(5.424)	(5.351)	(5.303)	(5.216)
Λοιπά έξοδα		(105)	150	(44)	(8)
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	24	-	-	-	-
Κέρδη προ φόρων		82.344	62.794	81.694	63.144
Φόροι	18	(24.484)	(34.763)	(24.484)	(34.680)
Κέρδη μετά από φόρους		57.860	28.031	57.210	28.464
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους:					
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:					
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση, μετά από φόρους		205.228	(32.203)	204.990	(32.023)
Συναλλαγματικές διαφορές, μετά από φόρους		(392)	21	-	-
Λοιπές κινήσεις		-	-	-	-
Σύνολο		204.836	(32.182)	204.990	(32.023)
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:					
Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών		(3.914)	523	(3.914)	523
Σύνολο		(3.914)	523	(3.914)	523
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	19	200.922	(31.659)	201.076	(31.500)
Συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους		258.782	(3.628)	258.286	(3.036)
Κέρδη μετά από φόρους, που αναλογούν:					
- στη Μητρική Εταιρία		57.912	28.052	57.210	28.464
- στις Μη Ελέγχουσες Συμμετοχές		(52)	(21)	-	-
Συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους, που αναλογούν:					
- στη Μητρική Εταιρία		258.842	(3.599)	258.286	(3.036)
- στις Μη Ελέγχουσες Συμμετοχές		(60)	(29)	-	-

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις στις σελίδες 30 έως 106 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Αθήνα, 15 Μαΐου 2020

Ο Πρόεδρος Του Δ.Σ.	Ο Διευθύνων Σύμβουλος	Ο Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής	Ο Διευθυντής Οικ/κών Υπηρεσιών	Ο Αναλογιστής	Ο Προϊστάμενος Λογιστηρίου
X.B. Σαρδελής Α.Δ.Τ. ΑΚ 088321	Σ.Σ. Κωνσταντάς Α.Δ.Τ. ΑΝ 652679	Σ.Ε. Καραγρηγορίου Α.Δ.Τ. ΑΕ 041414	Γ.Χ. Πετούσης Αρ. αδ. 990 Α' Τάξης	Γ.Χ. Μαμουλάκης Α.Δ.Τ. ΑΗ 125609	Γ.Λ. Γεννηματάς Αρ. αδ. 91312 Α' Τάξης

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
		31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
		(Ποσά σε χιλιάδες €)			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	20	121.348	118.036	114.871	112.383
Επενδύσεις σε ακίνητα	21	84.802	84.023	84.356	83.595
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	22	8.459	10.644	7.433	9.582
Προμήθειες και λοιπά έξοδα πρόσκτησης επόμενων χρήσεων (ΜΕΠ)	23	54.891	46.011	52.135	43.371
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	24	-	-	12.232	12.232
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	25	34.862	111.134	34.862	111.134
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	26	-	149.172	-	149.172
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	27	2.714.257	1.960.204	2.706.123	1.952.219
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	28	611.516	608.934	560.939	569.081
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	29	48.673	68.351	48.673	68.351
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	31	124.273	135.136	113.950	125.196
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	20	10.448	6.120	10.448	6.120
Απαιτήσεις από αντισταθμιστικές δραστηριότητες	32	83.203	76.468	66.137	63.792
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος		6.123	16.930	6.123	16.930
Ταμείο και καταθέσεις	33	120.113	149.971	102.334	130.290
Σύνολο Ενεργητικού		4.022.968	3.541.134	3.920.616	3.453.448
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Ίδια κεφάλαια					
Μετοχικό Κεφάλαιο καταβεβλημένο	34	490.044	490.044	490.044	490.044
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		547.428	547.416	547.428	547.416
Αποθεματικά	35	250.948	50.126	253.712	52.648
Αποτελέσματα εις νέον	36	(207.703)	(265.714)	(229.061)	(286.272)
		1.080.717	821.872	1.062.123	803.836
Μη Ελέγχουσες Συμμετοχές		738	795	-	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		1.081.455	822.667	1.062.123	803.836
Υποχρεώσεις					
Μαθηματικά αποθέματα και τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις	37	2.206.615	2.006.566	2.130.336	1.942.502
Υποχρεώσεις από επενδυτικά συμβόλαια	38	500.250	481.284	500.250	481.284
Λοιπές υποχρεώσεις	39	79.174	70.599	72.717	67.285
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	40	51.997	50.011	51.997	50.011
Φόρος εισοδήματος		20	50	-	-
Υποχρεώσεις αντισταθμιστικών δραστηριοτήτων	41	31.731	28.817	31.865	27.917
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	42	71.328	80.613	71.328	80.613
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	25	398	527	-	-
Σύνολο Υποχρεώσεων		2.941.513	2.718.467	2.858.493	2.649.612
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		4.022.968	3.541.134	3.920.616	3.453.448

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις στις σελίδες 30 έως 106 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Αθήνα, 15 Μαΐου 2020

Ο Πρόεδρος
Του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων
Σύμβουλος

Ο Αναπληρωτής
Γενικός Διευθυντής

Ο Διευθυντής Οικ/κών
Υπηρεσιών

Ο Αναλογιστής

Ο Προϊστάμενος
Λογιστηρίου

Χ.Β. Σαρδελής
Α.Δ.Τ. ΑΚ 088321

Σ.Σ. Κωνσταντάς
Α.Δ.Τ. ΑΝ 652679

Σ.Ε. Καραγρηγορίου
Α.Δ.Τ. ΑΕ 041414

Γ.Χ. Πετούσης
Αρ. αδ. 990 Α' Τάξης

Γ.Χ. Μαμουλάκης
Α.Δ.Τ. ΑΗ 125609

Γ.Λ. Γεννηματάς
Αρ. αδ. 91312 Α' Τάξης

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Αποθεματικό αξιογράφων ΔΠΠ	Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά Αποθεματικά	Συναλ/κές Διαφορές	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο	Μη Ελέγχουσες Συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπα 01/01/2018	490.044	547.416	60.386	(4.021)	29.870	(4.180)	(294.081)	825.434	2.850	828.284
Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων	-	-	-	-	-	-	28.052	28.052	(21)	28.031
Μεταφορές	-	-	-	-	(278)	-	278	-	-	-
Εξαγορές/πωλήσεις θυγατρικών	-	-	-	-	-	-	37	37	(2.026)	(1.989)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	-	-	(32.194)	523	-	20	-	(31.651)	(8)	(31.659)
Υπόλοιπα 31/12/2018	490.044	547.416	28.192	(3.498)	29.592	(4.160)	(265.714)	821.872	795	822.667
Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων	-	-	-	-	-	-	57.912	57.912	(52)	57.860
Μεταφορές	-	12	-	-	(108)	-	96	-	-	-
Εξαγορές/πωλήσεις θυγατρικών	-	-	-	-	-	-	3	3	3	6
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	-	-	205.216	(3.914)	-	(372)	-	200.930	(8)	200.922
Υπόλοιπα 31/12/2019	490.044	547.428	233.408	(7.412)	29.484	(4.532)	(207.703)	1.080.717	738	1.081.455
ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ										
	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Αποθεματικό αξιογράφων ΔΠΠ	Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων			
(Ποσά σε χιλιάδες €)										
Υπόλοιπα 01/01/2018	490.044	547.416	60.146	(4.021)	28.023	(314.735)	806.873			
Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων	-	-	-	-	-	28.464	28.464			
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	-	-	(32.023)	523	-	-	(31.500)			
Υπόλοιπα 31/12/2018	490.044	547.416	28.123	(3.498)	28.023	(286.271)	803.837			
Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων	-	-	-	-	-	57.210	57.210			
Μεταφορές	-	12	-	-	(12)	-	-			
Λοιπά συνολικά εισοδήματα, μετά από φόρους	-	-	204.990	(3.914)	-	-	201.076			
Υπόλοιπα 31/12/2019	490.044	547.428	233.113	(7.412)	28.011	(229.061)	1.062.123			

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις στις σελίδες 30 έως 106 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
		31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
		(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες					
Κέρδη προ φόρων		82.344	62.794	81.694	63.144
Πλέον/(μείον) προσαρμογές για μη ταμειακά στοιχεία					
Αποσβέσεις και απομειώσεις περ.στοιχείων, επενδ.ακινήτων και άυλων	16	3.175	14.322	2.359	13.976
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων	16	6.116	4.622	6.244	4.622
Έξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών προς το προσωπικό	42	2.508	2.459	2.508	2.459
Κέρδη από πώληση και καταστροφή περιουσιακών στοιχείων	12	(9)	(27)	(9)	(27)
Ζημιά από απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	1.039	2.902	1.039	2.902
Κέρδη από Πώληση Αξιογράφων	9	(91.345)	(9.295)	(91.345)	(9.295)
Κέρδη / Ζημιές από πώληση συνδεδεμένων επιχειρήσεων	9	-	119	-	23
Κέρδη / Ζημιές από αποτίμηση επενδύσεων	10	(50.829)	(2.531)	(43.792)	(2.899)
Καθαρά έσοδα από τόκους και μερίσματα	8,17	(33.561)	(41.087)	(32.949)	(40.358)
Έσοδα/(Έξοδα) από συναλλαγματικές διαφορές	12	(247)	(61)	(6)	(10)
Σύνολο προσαρμογών για μη ταμειακά στοιχεία		(163.153)	(28.577)	(155.951)	(28.607)
Μεταβολή στοιχείων απαιτήσεων / υποχρεώσεων					
Μεταβολή αξιογράφων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	10,28	48.247	23.055	51.934	25.590
Μεταβολή ΜΕΠ	23	(8.880)	(4.217)	(8.764)	(4.032)
Μεταβολή ασφαλιστικών προβλέψεων	37	200.049	(3.242)	187.834	(4.984)
Μεταβολή υποχρεώσεων από ομαδικά επενδυτικά συμβόλαια DAF	38	14.830	12.374	14.830	12.374
Μεταβολή υποχρεώσεων από επενδυτικά συμβόλαια unit linked	38	4.136	(2.257)	4.136	(2.257)
Μεταβολή καταθέσεων που δεν αποτελούν ταμειακά διαθέσιμα	33	5.964	(2.704)	-	-
Μεταβολή χρεωστών ασφαλιστρών και λοιπών απαιτήσεων		13.208	4.517	14.762	6.863
Μεταβολή καθαρών απαιτήσεων από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	17,32,41	(4.604)	8.279	820	(441)
Μεταβολή υποχρεώσεων προγραμμάτων καθορισμένων εισφορών	42	494	1.521	494	1.521
Μεταβολή λοιπών υποχρεώσεων		8.546	(3.600)	5.432	2.386
		201.181	67.943	197.221	71.557
Αγορές αξιογράφων		(1.811.060)	(1.514.796)	(1.811.063)	(1.516.381)
Πωλήσεις αξιογράφων		1.582.524	1.305.712	1.582.523	1.306.669
Ταμειακές εισροές από μερίσματα	8	932	857	894	822
Ταμειακές εισροές από τόκους		20.786	34.161	20.212	33.467
Ταμειακές εκροές από τόκους		(1.930)	(3.939)	(1.930)	(3.939)
Εισφορές και αποζημιώσεις σε προγράμματα καθορισμένων παροχών	42	(17.349)	484	(17.349)	484
Φόρος εισοδήματος που (καταβλήθηκε) / εισπράχθηκε		7.226	9.151	7.400	9.285
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		(17.690)	(100.427)	(22.092)	(98.036)
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες					
Αγορά μεριδίων συνδεδεμένων επιχειρήσεων		-	-	-	(1.585)
Αγορές ενσώματων, άυλων περιουσιακών στοιχείων και επενδυτικών ακινήτων	20,21,22	(6.267)	(4.082)	(5.928)	(3.617)
Πρόσοδοι από πωλήσεις ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων		63	3.215	64	3.214
Πρόσοδοι από πωλήσεις συνδεδεμένων επιχειρήσεων	12,20	-	(119)	-	934
Ταμειακές εισροές από μερίσματα συνδεδεμένων επιχειρήσεων	8,24	-	-	-	-
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		(6.204)	(986)	(5.864)	(1.054)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες					
Αύξηση/(μείωση) χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	40	-	-	-	-
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		-	-	-	-
Καθαρή αύξηση/(μείωση) ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων		(23.894)	(101.413)	(27.956)	(99.090)
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης		144.007	245.420	130.290	229.380
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα τέλους χρήσης	33	120.113	144.007	102.334	130.290

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις στις σελίδες 30 έως 106 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η Ανώνυμος Ελληνική Εταιρία Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ» (εφεξής «Μητρική Εταιρία») είναι η αρχαιότερη ασφαλιστική εταιρία στην Ελλάδα με συνεχή και αδιάκοπη λειτουργία άνω των 128 ετών. Ιδρύθηκε την 15 Ιουνίου του 1891 και έχει την έδρα της στην Λεωφ. Συγγρού 103-105, ΤΚ.11745, Αθήνα (ΑΡ.Μ.Α.Ε. 12840/05/Β/86/20), τηλ. 210 90 99 000, www.ethniki-asfalistiki.gr. Η Μητρική Εταιρία έχει ως καταστατικό σκοπό τη διενέργεια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό όλων των ασφαλιστικών, αντασφαλιστικών και γενικότερα χρηματοοικονομικών εργασιών που επιτρέπονται σε ανώνυμες ασφαλιστικές εταιρίες από το ισχύον εκάστοτε Ελληνικό και Κοινοτικό δίκαιο και λειτουργεί στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν.4548/2018 «Αναμόρφωση του Δικαίου των Ανωνύμων Εταιριών», των διατάξεων του Ν.4364/2016 για την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II), καθώς και των διατάξεων του λοιπού κανονιστικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία και τις δραστηριότητες της. Η Μητρική Εταιρία μαζί με τις θυγατρικές της (εφεξής ο «Όμιλος»), παρέχουν ευρύ φάσμα ασφαλιστικών υπηρεσιών σε ιδιώτες και επιχειρήσεις. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα, ενώ έχει θυγατρικές που λειτουργούν στη Ρουμανία και στην Κύπρο.

Η Μητρική Εταιρία είναι θυγατρική της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής «ΕΤΕ» ή «Τράπεζα») η οποία κατέχει το 100% των μετοχών της Εταιρίας μας. Κατά συνέπεια οι παρούσες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ενοποιούνται στις ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Τράπεζας.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την 31.12.2019 έχει ως εξής:

Όνοματεπώνυμο	Θέση στο Διοικητικό Συμβούλιο
Χριστόφορος Β. Σαρδελής	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
Δασμάνογλου Α. Παναγιώτης	Α' Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
Σταύρος Στ. Κωνσταντάς	Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
Αγγελική Ι. Σκανδαλιάρη	Εκτελεστικό Μέλος
Σταύρος Ε.Καραγρηγορίου	Εκτελεστικό Μέλος
Παναγιώτης Σ. Γεωργίου	Μη Εκτελεστικό Μέλος
Βασίλειος Γ. Μαστρόκαλος	Μη Εκτελεστικό Μέλος
Ιωάννης Ν. Ζουρίδης	Μη Εκτελεστικό Μέλος
Ιωάννης Σ. Πετσαλάκης	Μη Εκτελεστικό Μέλος
Θεοφιλίδη Χριστίνα	Μη Εκτελεστικό Μέλος
Νικόλαος Γ. Μήλιος	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Πέτρος Ι. Λυριντζής	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Νικόλαος Ε. Φράγκος	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος

Τα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων για περίοδο τριών ετών με δυνατότητα επανεκλογής. Η παραπάνω σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου διαμορφώθηκε μετά την έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων στις 20.12.2018 και την έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων στις 17.04.2019, στην οποία προστέθηκε η κα Θεοφιλίδη ως μέλος. Η θητεία των προαναφερόμενων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου λήγει στις 19.12.2021.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις υπόκεινται στην έγκριση της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Μητρικής Εταιρίας.

Οι παρούσες ετήσιες ατομικές και ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Μητρικής Εταιρίας στις 15 Μαΐου 2020.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ & ΜΕΘΟΔΩΝ

2.1 Βάση παρουσίασης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και οι ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 (οι «χρηματοοικονομικές καταστάσεις»), έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφεξής «Δ.Π.Χ.Α.») όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («Ε.Ε.»).

Τα ποσά απεικονίζονται σε χιλιάδες Ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά).

Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία αναμορφώθηκαν προκειμένου να συνάδουν με αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα περίοδο, όπως αναλύεται στη Σημείωση 47.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, όλα τα συμβόλαια παραγώγων, τα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση μείον των εξόδων πώλησής τους και τα προγράμματα παροχών προς το προσωπικό με τα σχετικά περιουσιακά στοιχεία, τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους.

Η σύνταξη των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπως επίσης και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Η χρήση των διαθέσιμων πληροφοριών και η άσκηση κρίσης, αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη διενέργεια εκτιμήσεων στις ακόλουθες περιοχές: προβλέψεις απομείωσης αξίας δανείων και λοιπών απαιτήσεων, αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων μη διαπραγματεύσιμων σε ενεργές αγορές, συμπεριλαμβανομένων παραγώγων μη διαπραγματεύσιμων σε οργανωμένη αγορά και συγκεκριμένων χρεωστικών τίτλων, απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων, έλεγχος απομείωσης των άυλων περιουσιακών στοιχείων, αξιολόγηση της δυνατότητας ανάκτησης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, εκτίμηση των υποχρεώσεων από παροχές στο προσωπικό μετά την έξοδο από την υπηρεσία, ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις από εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από αυτά που περιλαμβάνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Οι περιοχές που εμπεριέχουν υψηλότερο βαθμό εκτιμήσεων, πολυπλοκότητας, ή περιοχές όπου οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις έχουν σημαντική επίπτωση στις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, παρουσιάζονται στη Σημείωση 3.

2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Οι Διοικήσεις της Μητρικής Εταιρίας και των λοιπών εταιριών του Ομίλου, θεωρούν ότι ισχύει η αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, βάσει της οποίας έχουν συνταχθεί οι οικονομικές καταστάσεις της, καθώς αντιμετωπίζουν με επιτυχία όλους τους κινδύνους που σχετίζονται με τον Covid-19, και διατηρούν το δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητάς κάθε εταιρίας του Ομίλου σημαντικά πάνω από 100%.

Οι βασικές επιπτώσεις από τον Covid-19 στην Μητρική Εταιρία και τον Όμιλο και ο τρόπος αντιμετώπισής τους αναλύονται στη σημείωση 45: «Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού».

2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.

2.3.1. Νέα Δ.Π.Χ.Α., διερμηνείες και τροποποιήσεις που τέθηκαν σε ισχύ για την τρέχουσα χρήση

2.3.1.1. Νέα Δ.Π.Χ.Α που τέθηκαν σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2019

- **Δ.Π.Χ.Α. 16 «Μισθώσεις»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετά). Το Δ.Π.Χ.Α. 16 αντικαθιστά τις σχετικές οδηγίες περί μισθώσεων που περιλαμβάνονται στο Δ.Λ.Π. 17 «Μισθώσεις», Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α. 4 «Προσδιορισμός του εάν μια συμφωνία εμπεριέχει μίσθωση», Μ.Ε.Δ. – 15 «Λειτουργικές μισθώσεις – Κίνητρα» και Μ.Ε.Δ. – 27 «Εκτίμηση της ουσίας των συναλλαγών που συνεπάγονται το νομικό τύπο μιας μίσθωσης» και καθορίζει αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποίηση των συμβάσεων μίσθωσης, με στόχο να εξασφαλιστεί ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν σχετικές πληροφορίες που απεικονίζουν με ακρίβεια αυτές τις συναλλαγές.

Το Δ.Π.Χ.Α. 16 εισάγει ένα ενιαίο λογιστικό χειρισμό μίσθωσης για τους μισθωτές. Ένας μισθωτής αναγνωρίζει ένα περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης, το οποίο αντιπροσωπεύει το δικαίωμά του να χρησιμοποιεί το υποκείμενο

περιουσιακό στοιχείο και μια υποχρέωση από τη μίσθωση η οποία αντιπροσωπεύει την υποχρέωσή του να καταβάλλει μισθώματα. Η υποχρέωση από τη μίσθωση, αρχικά επιμετράται στην παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωμών των μισθωμάτων, προεξοφλημένων με τη χρήση ενός επιτοκίου που εμπεριέχεται στη μίσθωση ή στην περίπτωση που αυτό το επιτόκιο δεν μπορεί να προσδιοριστεί εύκολα, με το οριακό επιτόκιο δανεισμού του μισθωτή (IBR). Το IBR είναι το επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρυνόταν ο Όμιλος εάν δανειζόταν τα απαραίτητα κεφάλαια για την αγορά ενός περιουσιακού στοιχείου παρόμοιας αξίας με το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης, για παρόμοια χρονική περίοδο, με παρόμοιες εξασφαλίσεις και σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον. Το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης αρχικά επιμετράται στην αξία της υποχρέωσης από τη μίσθωση, η οποία προσαυξάνεται με τυχόν πρόσθετα άμεσα κόστη από την πλευρά του μισθωτή. Ενδέχεται επίσης να απαιτούνται προσαρμογές σχετικά με κίνητρα μίσθωσης, πληρωμές κατά την έναρξη ή πριν από την έναρξη της μίσθωσης και τυχόν υποχρέωση αποκατάστασης ή παρόμοιο κόστος.

Μεταγενέστερα, το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης αποσβένεται στη διάρκεια της μίσθωσης και η υποχρέωση από τη μίσθωση επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος. Το έξοδο λειτουργικής μίσθωσης που αναγνωρίζεται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 17 αντικαθίσταται από το έξοδο της απόσβεσης του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης και από το έξοδο τόκου που προέρχεται από την αναστροφή της προεξόφλησης της υποχρέωσης από τη μίσθωση. Η αλλαγή στην παρουσίαση των εξόδων λειτουργικής μίσθωσης θα έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση των ταμειακών ροών από λειτουργικές δραστηριότητες και την αντίστοιχη μείωση των ταμειακών ροών από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Η λογιστική αντιμετώπιση από την πλευρά του εκμισθωτή παραμένει ίδια με το τρέχον πρότυπο – δηλαδή οι εκμισθωτές εξακολουθούν να κατατάσσουν τις μισθώσεις ως χρηματοδοτικές ή λειτουργικές χρησιμοποιώντας τα ίδια κριτήρια ταξινόμησης που παρέχονται στο Δ.Λ.Π. 17.

Μισθώσεις στις οποίες ο Όμιλος είναι Εκμισθωτής

Δεν υπήρξε σημαντική επίδραση στις χρηματοδοτικές μισθώσεις του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας ή στις μισθώσεις στις οποίες ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία είναι εκμισθωτής.

Μισθώσεις στις οποίες ο Όμιλος είναι Μισθωτής

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία εφάρμοσαν την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση, όπου το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης είναι ίσο με την υποχρέωση από τη μίσθωση κατά την υιοθέτηση του νέου προτύπου και δεν θα αναμορφώσει τα συγκριτικά στοιχεία. Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία εφάρμοσαν την πρακτική μέθοδο και εξαίρεσαν, κατά τη μετάβαση στο Δ.Π.Χ.Α. 16, τον ορισμό της μίσθωσης και δεν επαναξιολόγησαν εάν μία σύμβαση είναι ή περιέχει μίσθωση. Ως εκ τούτου, κατά την ημερομηνία μετάβασης (δηλαδή την 1 Ιανουαρίου 2019), ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία εφάρμοσαν το Δ.Π.Χ.Α. 16 μόνο στις συμβάσεις που είχαν προηγουμένως αναγνωριστεί ως μισθώσεις βάσει του Δ.Λ.Π. 17 και της Διερμηνείας Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α. 4.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία έχουν επιλέξει να κάνουν χρήση της εξαίρεσης αναγνώρισης που παρέχεται για τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και τις μισθώσεις χαμηλής αξίας, για τις οποίες οι πληρωμές μίσθωσης αναγνωρίζονται ως λειτουργικά έξοδα σε σταθερή βάση στη διάρκεια της μίσθωσης.

Η υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 16 την 1 Ιανουαρίου 2019, αύξησε τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας κατά €3.196 χιλ. και €1.916 χιλ. αντίστοιχα. Οι υποχρεώσεις μίσθωσης προεξοφλήθηκαν βάση του οριακού επιτοκίου δανεισμού του μισθωτή (Incremental Borrowing Rate - IBR) του Ομίλου της Τράπεζας, κατά την 1η Ιανουαρίου 2019. Το μεσοσταθμικό επιτόκιο προεξόφλησης ήταν 2,9%.

Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαιώματα χρήσης και οι υποχρεώσεις από τη μίσθωση του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας περιλαμβάνονται στα κονδύλια «Ενσώματα πάγια για ιδιόχρηση» και «Λοιπές υποχρεώσεις», αντίστοιχα.

2.3.1.2. Τροποποιήσεις και διερμηνείες που τέθηκαν σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2019.

- **Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα με το Δ.Π.Χ.Α. 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια (Τροποποίηση του Δ.Π.Χ.Α. 4).** Οι τροποποιήσεις εισάγουν δύο προσεγγίσεις. Το τροποποιημένο πρότυπο α) παρέχει την επιλογή σε όλες τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια να αναγνωρίζουν στα λουπά συνολικά εισοδήματα παρά στην κατάσταση αποτελεσμάτων, τις τυχόν αποκλίσεις που θα προκύψουν λόγω της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9, πριν την έκδοση του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια (δηλ. η διαφορά μεταξύ των ποσών που θα αναγνωρίζονταν στα αποτελέσματα σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9 και των ποσών που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα

σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39) – «μέθοδος επικάλυψης», και β) παρέχει στις οντότητες, οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν κυρίως τον κλάδο των ασφαλίσεων, την επιλογή για προσωρινή απαλλαγή από την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 έως το 2021 – «μέθοδος αναβολής». Οι οντότητες οι οποίες θα αναβάλουν την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9, θα συνεχίσουν να εφαρμόζουν το υπάρχον πρότυπο Δ.Λ.Π. 39 για τα χρηματοοικονομικά μέσα. Τον Ιούνιο 2019, το IASB εξέδωσε ένα Σχέδιο του Προτύπου το οποίο προτείνει στοχευμένες τροποποιήσεις στο Δ.Π.Χ.Α. 17, μεταξύ άλλων, αναβολή της ημερομηνίας έναρξης ισχύος κατά ένα έτος (1 Ιανουαρίου 2022). Αυτό σημαίνει ότι οι ασφαλιστικές εταιρίες που πληρούν τα κριτήρια έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόσουν και τα δύο Πρότυπα για πρώτη φορά στις χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022.

Ο Όμιλος έχει επιλέξει την αναβολή της εφαρμογής των διατάξεων του Δ.Π.Χ.Α. 9, όπως επιτρέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2017/1988 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέχρι την ημερομηνία υιοθέτησης του Δ.Π.Χ.Α. 17.

Τον Ιούνιο 2019, το IASB εξέδωσε ένα Σχέδιο του Προτύπου το οποίο προτείνει στοχευμένες τροποποιήσεις στο Δ.Π.Χ.Α. 17, μεταξύ άλλων, αναβολή της ημερομηνίας έναρξης ισχύος κατά ένα έτος (1 Ιανουαρίου 2022).

Μετέπειτα, τον Μάρτιο του 2020 και σε συνέχεια της πανδημίας του Covid-19, το IASB ανακοίνωσε την περαιτέρω παράταση της ημερομηνίας εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α.17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια» κατά ένα έτος, ήτοι την 1 Ιανουαρίου 2023. Το IASB σε συνέχεια του παραπάνω, αποφάσισε να επεκτείνει την παράταση της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα», για την ταυτόχρονη εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α. 9 και Δ.Π.Χ.Α. 17.

Σε συνέχεια των παραπάνω, η Μητρική Εταιρία και ο Όμιλος πρόκειται να εφαρμόσουν το Δ.Π.Χ.Α. 9, μαζί με το Δ.Π.Χ.Α. 17 την 1 Ιανουαρίου 2023.

- **Διερμηνεία 23 «Αβεβαιότητα σχετικά με τον χειρισμό θεμάτων φορολογίας εισοδήματος».** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Η διερμηνεία παρέχει επεξηγήσεις ως προς την αναγνώριση και επιμέτρηση του αναβαλλόμενου και του τρέχοντος φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την φορολογική αντιμετώπιση κάποιων στοιχείων βάσει του Δ.Λ.Π. 12 «Φόροι Εισοδήματος». Η Διερμηνεία 23 έχει εφαρμογή σε όλες τις πτυχές της λογιστικοποίησης του φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει τέτοια αβεβαιότητα, συμπεριλαμβανομένου του φορολογητέου κέρδους/ζημιάς, της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, των αχρησιμοποίητων φορολογικών κερδών και ζημιών και των φορολογικών συντελεστών. Η διερμηνεία έχει υιοθετηθεί από την Ε.Ε. Η εφαρμογή της διερμηνείας δεν έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Δ.Λ.Π. 19 (Τροποποίηση) «Τροποποίηση προγράμματος, περικοπή ή διακανονισμός»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι οντότητες πρέπει να προσδιορίζουν τα συνταξιοδοτικά έξοδα όταν λαμβάνουν χώρα αλλαγές σε συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών. Η τροποποίηση έχει υιοθετηθεί από την Ε.Ε. Η εφαρμογή του προτύπου δεν έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2015-2017.** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις, επηρεάζουν τα ακόλουθα πρότυπα ως εξής:

- **Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων»** – Τροποποιήθηκε ώστε να διευκρινιστεί πως μια οντότητα επαναεπιμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά τον έλεγχο της επιχείρησης αυτής. Η εφαρμογή του προτύπου δεν έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Δ.Π.Χ.Α. 11 «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο»** – Τροποποιήθηκε ώστε να διευκρινιστεί πως μια οντότητα δεν επαναεπιμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά από κοινού έλεγχο στην επιχείρηση αυτή. Η εφαρμογή του προτύπου δεν έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Δ.Λ.Π. 12 «Φόροι εισοδήματος»** – Διευκρινίζεται ότι μια οντότητα λογιστικοποιεί όλες τις επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από πληρωμές μερισμάτων με τον ίδιο τρόπο. Η εφαρμογή του προτύπου δεν έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Δ.Λ.Π. 23 «Κόστος Δανεισμού»** – Διευκρινίζεται ότι μια οντότητα χειρίζεται ως μέρος του γενικού δανεισμού για τον υπολογισμό του κόστους δανεισμού οποιοδήποτε δάνειο αναλήφθηκε ειδικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου και παραμένει ανεξόφλητο, εφόσον το περιουσιακό στοιχείο αυτό είναι έτοιμο για τη χρήση την οποία

προορίζεται ή την πώλησή του. Η εφαρμογή του προτύπου δεν έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Δ.Π.Χ.Α. 9 (Τροποποίηση) «Δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής με καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετά). Οι τροποποιήσεις παρέχουν τη δυνατότητα στις εταιρίες να επιμετρούν συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής που εμπεριέχουν καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης, στο αποσβεσμένο κόστος ή, ανάλογα με το επιχειρηματικό μοντέλο, σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων αν πληρείται συγκεκριμένος όρος, αντί σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η τροποποίηση έχει υιοθετηθεί από την Ε.Ε. Η εφαρμογή του προτύπου δεν έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

- **Δ.Λ.Π. 28 (Τροποποίηση) «Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι οντότητες πρέπει να λογιστικοποιούν τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές τους σε μία συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία, οι οποίες αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης στην συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία αλλά στην οποία δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης, με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 9. Η τροποποίηση έχει υιοθετηθεί από την Ε.Ε. Η εφαρμογή του προτύπου δεν έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

2.3.2. Νέα Δ.Π.Χ.Α., διερμηνείες και τροποποιήσεις που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2019

2.3.2.1. Νέα Δ.Π.Χ.Α που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2019

- **Δ.Π.Χ.Α. 17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2021 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB το Μάιο του 2017). Το Δ.Π.Χ.Α. 17 είναι ένα ολοκληρωμένο πρότυπο για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, σε αντίθεση με το Δ.Π.Χ.Α. 4, το οποίο εκδόθηκε ως ένα προσωρινό πρότυπο που παρείχε στις εταιρίες τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις λογιστικές τους πρακτικές για ασφαλιστήρια συμβόλαια και επικεντρώθηκε στην ενίσχυση των γνωστοποιήσεων σχετικά με την αξία, τη χρονική στιγμή και την αβεβαιότητα των μελλοντικών ταμειακών ροών από ασφαλιστήρια συμβόλαια. Τον Ιούνιο 2019, το IASB εξέδωσε ένα Σχέδιο του Προτύπου το οποίο προτείνει στοχευμένες τροποποιήσεις στο Δ.Π.Χ.Α. 17, μεταξύ άλλων, αναβολή της ημερομηνίας έναρξης ισχύος κατά ένα έτος (1 Ιανουαρίου 2022).

Το Δ.Π.Χ.Α. 17 καθιερώνει τις αρχές για την αναγνώριση και επιμέτρηση, παρουσίαση καθώς και τις γνωστοποιήσεις των ασφαλιστηρίων συμβολαίων και αντικαθιστά το υπάρχον πρότυπο Δ.Π.Χ.Α. 4. Το Δ.Π.Χ.Α. 17 θα επιφέρει ριζικές αλλαγές στην λογιστικοποίηση των ασφαλιστικών υποχρεώσεων και των μεταφερόμενων εξόδων πρόσκτησης (DAC) για όλες τις ασφαλιστικές εταιρίες, συμπεριλαμβανομένης της Μητρικής Εταιρίας και των θυγατρικών της. Οι ισχύουσες λογιστικές αρχές που εφαρμόζει ο Όμιλος για τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις και τα μεταφερόμενα έξοδα πρόσκτησης (DAC) βάσει του Δ.Π.Χ.Α. 4, βασίζονται κυρίως στις λογιστικές αρχές που ακολουθούνταν με τις κατά τόπους δικαιοδοσίες, πριν από τα Δ.Π.Χ.Α. Το Δ.Π.Χ.Α. 17 παρέχει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο (Building Block Approach – BBA) για ασφαλιστήρια συμβόλαια, που συμπληρώνεται από την προσέγγιση μεταβλητών αμοιβών (Variable Fee Approach – VFA) για χαρτοφυλάκια συμβολαίων με άμεση συμμετοχή σε περιουσιακά στοιχεία τα οποία ουσιαστικά αποτελούν συμβόλαια που συνδέονται (σχετίζονται) με επενδύσεις και την προσέγγιση κατανομής ασφαλιστρού (Premium Allocation Approach – PPA) για τα συμβόλαια βραχείας διάρκειας (συνήθως ορισμένα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζημιών).

Τα κύρια χαρακτηριστικά του Δ.Π.Χ.Α. 17 είναι τα εξής: i) επιμέτρηση των ασφαλιστικών υποχρεώσεων στον ισολογισμό με βάση την τρέχουσα αξία, η οποία είναι το άθροισμα της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών και μιας προσαρμογής κινδύνου ii) επανυπολογισμός της τρέχουσας αξίας σε κάθε περίοδο αναφοράς χρησιμοποιώντας τρέχουσες παραδοχές και προεξοφλητικά επιτόκια iii) η μεταβολή του Συμβατικού Περιθωρίου Κέρδους (Contractual Service Margin – CSM) αναγνωρίζεται στον ισολογισμό και είναι ίσο με το μη δεδουλευμένο κέρδος του ασφαλιστηρίου συμβολαίου και στη συνέχεια αναγνωρίζεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης για την υπολειπόμενη διάρκεια ζωής του χαρτοφυλακίου iv) ορισμένες αλλαγές στην ασφαλιστική υποχρέωση προσαρμόζονται σε σχέση με το CSM και ως εκ τούτου αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης για την υπολειπόμενη διάρκεια ζωής του χαρτοφυλακίου v) η επίδραση των μεταβολών των προεξοφλητικών επιτοκίων αναγνωρίζεται είτε στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης είτε στα ίδια κεφάλαια (Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα – OCI) vi) η παρουσίαση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης και των γνωστοποιήσεων στις Σημειώσεις θα επιφέρει ριζικές αλλαγές καθώς το Δ.Π.Χ.Α. 17 πρέπει να εφαρμοστεί αναδρομικά με την τροποποίηση των συγκριτικών μεγεθών. Εντούτοις, μπορούν να εφαρμοστούν αρκετές απλουστεύσεις κατά την μετάβαση.

Η Μητρική Εταιρία και οι θυγατρικές της θα εφαρμόσουν το Δ.Π.Χ.Α. 17 μαζί με το Δ.Π.Χ.Α. 9 και αναμένουν ότι η εφαρμογή τους θα επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις λογιστικές τους αρχές καθώς και σημαντικό αντίκτυπο στα ίδια κεφάλαια, στο καθαρό αποτέλεσμα, στην παρουσίαση και στις γνωστοποιήσεις.

Η λογιστική πρακτική και ερμηνεία του προτύπου βρίσκεται ακόμη εν εξελίξει και ενδέχεται να υπάρξουν αλλαγές σε αυτό, συνεπώς το πιθανό αντίκτυπο από την υιοθέτηση και υλοποίηση του νέου προτύπου δεν μπορεί να προσδιοριστεί με σαφήνεια. Η Μητρική Εταιρία και ο Όμιλος προετοιμάζονται εντατικά, ώστε να υπάρχει πλήρης ετοιμότητα κατά την τελική ημερομηνία εφαρμογής του νέου προτύπου. Στο πλαίσιο αυτό και συγκεκριμένα για την ορθή και αποτελεσματική υλοποίηση του νέου προτύπου, ο Όμιλος έχει συστήσει Επιτροπή Στήριξης, Ομάδα Διαχείρισης Έργου καθώς και Ομάδες Εργασίας της Μητρικής Εταιρίας και των θυγατρικών του Ομίλου. Οι Ομάδες Εργασίας αφορούν την λογιστική αντιμετώπιση και γνωστοποιήσεις, την επίδραση χρηματοοικονομικής θέσης, τις επιπτώσεις στην αναλογιστική λειτουργία καθώς και την οργάνωση, τα πληροφοριακά συστήματα και την μηχανογράφηση, ενώ λειτουργούν συντονισμένα και σε πλήρη συνεργασία μεταξύ τους και με την σύμπραξη εξωτερικών συμβούλων, αναφέρουν σε τακτική βάση την πρόοδο των εργασιών τους στην Ομάδα Διαχείρισης Έργου. Η Επιτροπή Στήριξης συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα και ελέγχει την πρόοδο των εργασιών τόσο της Μητρικής Εταιρίας όσο και των θυγατρικών του Ομίλου, με βάση τις αναφορές που συντάσσονται από την Ομάδα Διαχείρισης Έργου και τους εξωτερικούς συμβούλους υλοποίησης του έργου.

Τον Μάρτιο του 2020 και σε συνέχεια της πανδημίας του Covid-19, το IASB ανακοίνωσε την περαιτέρω παράταση της ημερομηνίας εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α.17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια» κατά ένα έτος, ήτοι την 1 Ιανουαρίου 2023.

2.3.2.2 Τροποποιήσεις και διερμηνείες που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2019

Ορισμός Επιχειρηματικής Οντότητας – Τροποποίηση στο Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνένωση Επιχειρήσεων» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB), δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ε.Ε.. Το IASB εξέδωσε τροποποιήσεις για την έννοια της επιχειρηματικής οντότητας στο Δ.Π.Χ.Α. 3 «Συνένωση Επιχειρήσεων» να βοηθήσει τις εταιρίες να καθορίσουν εάν ένα σύνολο αποκτώμενων δραστηριοτήτων και περιουσιακών στοιχείων αποτελούν μία Επιχειρηματική Οντότητα ή όχι. Καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις για τον ορισμό της Επιχειρηματικής Οντότητας, αφαιρείται η απαίτηση της αξιολόγησης για το εάν οι αντισυμβαλλόμενοι στην αγορά είναι ικανοί να αντικαταστήσουν κάποια ελλιπή στοιχεία ή διαδικασίες και να συνεχίζει να παράγει αγαθά και υπηρεσίες, εισάγει κριτήρια να βοηθήσει τις εταιρίες να αξιολογήσουν εάν οι αποκτώμενες δραστηριότητες είναι ουσιαστικές, περιορίζει τον ορισμό της επιχειρηματικής οντότητας και των παραγόμενων αγαθών ή υπηρεσιών και εισάγει ένα προαιρετικό τεστ συγκέντρωσης εύλογης αξίας περιουσιακών στοιχείων. Οι τροποποιήσεις πρέπει να εφαρμοστούν σε συναλλαγές που έχουν γίνει κατά την ή μεταγενέστερα της αρχής της πρώτης περιόδου αναφοράς της 1 Ιανουαρίου 2020. Συνεπώς, οι εταιρίες δεν πρέπει να επαναξιολογήσουν τις αντίστοιχες συναλλαγές που έχουν πραγματοποιήσει σε προηγούμενες περιόδους αναφοράς. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμα από την Ε.Ε. και δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Ορισμός του Ουσιώδους – Τροποποιήσεις στο Δ.Λ.Π. 1 και στο Δ.Λ.Π. 8 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020 και μετά). Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB εξέδωσε τροποποιήσεις στο Δ.Λ.Π. 1 Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων και Δ.Λ.Π. 8 Λογιστικές Πολιτικές, Αλλαγές σε λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη, για να εναρμονίσει τον ορισμό του «ουσιώδους» σε όλα τα πρότυπα και να αποσαφηνίσει συγκεκριμένες πτυχές του ορισμού. Ο νέος ορισμός αναφέρει ότι «η πληροφορία είναι ουσιώδης, εάν παραλείποντας, παραποιώντας ή παρεμποδίζοντάς την, θα μπορούσε να επηρεαστούν οι αποφάσεις των γενικών χρηστών των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, με βάση αυτές τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις οι οποίες περιέχουν οικονομικές πληροφορίες για μία οντότητα. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι το ουσιώδες εξαρτάται από την φύση ή την σημαντικότητα της πληροφορίας ή και από τα δύο. Μία επιχείρηση θα πρέπει να αξιολογήσει εάν μία πληροφορία μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες είναι ουσιώδης στο πλαίσιο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Εννοιολογικό Πλαίσιο

Τον Μάρτιο του 2018, το IASB εξέδωσε μια αναθεωρημένη έκδοση του Εννοιολογικού Πλαισίου για τη Χρηματοοικονομική Αναφορά (το «Πλαίσιο»), που θα έχει ισχύ για τις χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020 και μετά. Το Πλαίσιο καθορίζει τις θεμελιώδεις έννοιες της χρηματοοικονομικής αναφοράς που καθοδηγούν το IASB στην ανάπτυξη των Δ.Π.Χ.Α. Το Πλαίσιο στηρίζει τα υπάρχοντα πρότυπα αλλά δεν τα αντικαθιστά. Οι συντάκτες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων χρησιμοποιούν το Πλαίσιο ως σημείο αναφοράς για την ανάπτυξη λογιστικών πολιτικών στις σπάνιες περιπτώσεις όπου μια συγκεκριμένη επιχειρηματική συναλλαγή δεν καλύπτεται από τα υπάρχοντα Δ.Π.Χ.Α. Το IASB και η Επιτροπή Διερμηνειών Δ.Π.Χ.Α. θα αρχίσουν να χρησιμοποιούν το νέο Πλαίσιο άμεσα στην ανάπτυξη νέων ή στην τροποποίηση υφιστάμενων Δ.Π.Χ.Α. και διερμηνειών.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία δεν έχουν υιοθετήσει αυτές τις τροποποιήσεις και ερμηνείες, ωστόσο δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες και ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

2.4 Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

2.4.1 Αρχές ενοποίησης

Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας και των θυγατρικών της, οι οποίες ελέγχονται από την Μητρική Εταιρία. Ο έλεγχος υφίσταται όταν και μόνο όταν, η Μητρική Εταιρία α) ασκεί εξουσία επί των θυγατρικών της β) διαθέτει τοποθετήσεις ή δικαιώματα με μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή της στις θυγατρικές και γ) δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εξουσία της επί των θυγατρικών για να επηρεάσει το ύψος των αποδόσεών της.

Τα έσοδα και οι δαπάνες καθώς και τα λοιπά συνολικά έσοδα των θυγατρικών που αποκτώνται ή πωλούνται μέσα στη χρήση ενσωματώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικού εισοδήματος, από την ημερομηνία απόκτησης των θυγατρικών έως την ημερομηνία πώλησής τους, σε κάθε περίπτωση. Τα καθαρά κέρδη / (ζημίες) της περιόδου και τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (δαπάνες) των θυγατρικών επιμερίζονται μεταξύ των μετόχων της Μητρικής Εταιρίας και των μη ελεγχουσών συμμετοχών ακόμη και αν αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτει αρνητικό υπόλοιπο των μη ελεγχουσών συμμετοχών.

Στην περίπτωση που οι θυγατρικές εφαρμόζουν διαφορετικές λογιστικές αρχές από εκείνες του Ομίλου, γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους προκειμένου να υπάρχει ομοιομορφία με τις λογιστικές αρχές των εταιριών του Ομίλου.

Όλες οι διεταιρικές συναλλαγές, τα διεταιρικά υπόλοιπα και τα διεταιρικά έσοδα και έξοδα απαλείφονται κατά την ενοποίηση.

2.4.2 Μη ελέγχουσες συμμετοχές

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές αναγνωρίζονται αρχικά είτε στην εύλογη αξία είτε στο αναλογικό ποσοστό τους επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της αποκτώμενης θυγατρικής. Η επιλογή της βάσης επιμέτρησης γίνεται ανά συναλλαγή. Μετά την εξαγορά, η λογιστική αξία των μη ελεγχουσών συμμετοχών είναι η αξία αυτών κατά την αρχική αναγνώριση πλέον το μερίδιο των μη ελεγχουσών συμμετοχών στις μετέπειτα μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων. Τα συνολικά εισοδήματα επιμερίζονται στις μη ελέγχουσες συμμετοχές ακόμα και εάν αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτει αρνητικό υπόλοιπο μη ελεγχουσών συμμετοχών.

2.4.3 Μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής θυγατρικών οι οποίες δεν οδηγούν σε απώλεια του ελέγχου

Μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής σε θυγατρική οι οποίες δεν οδηγούν σε απώλεια του ελέγχου της καταχωρούνται ως συναλλαγές μεταξύ των μετόχων.

Οι λογιστικές αξίες των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων της Μητρικής Εταιρίας και των μη ελεγχουσών συμμετοχών αναπροσαρμόζονται, προκειμένου να απεικονιστούν οι μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής των παραπάνω μετόχων επί της θυγατρικής. Τυχόν διαφορά μεταξύ του ποσού αναπροσαρμογής των μη ελεγχουσών συμμετοχών και της εύλογης αξίας του τιμήματος που καταβλήθηκε ή εισπράχθηκε, αναγνωρίζεται απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Μητρικής Εταιρίας.

2.4.4 Απώλεια ελέγχου

Σε περίπτωση απώλειας του ελέγχου της θυγατρικής, το κέρδος ή η ζημία από την πώληση υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ (i) του αθροίσματος της εύλογης αξίας του τιμήματος που εισπράχθηκε και της εύλογης αξίας του ποσοστού συμμετοχής που εξακολουθεί να υφίσταται στη θυγατρική και (ii) της λογιστικής αξίας, πριν από την πώληση, των περιουσιακών στοιχείων (συμπεριλαμβανομένης της υπεραξίας), των υποχρεώσεων και των μη ελεγχουσών συμμετοχών. Τα μη πραγματοποιημένα κέρδη ή ζημίες που είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα και που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, λογιστικοποιούνται όπως εάν η Μητρική Εταιρία είχε πωλήσει απευθείας τα περιουσιακά αυτά στοιχεία (αναταξινόμηση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος ή απευθείας μεταφορά στα κέρδη εις νέον, σύμφωνα με τα ισχύοντα Δ.Π.Χ.Α.).

Η τυχόν εύλογη αξία συμμετοχής στη θυγατρική που εξακολουθεί να υφίσταται μετά την ημερομηνία της απώλειας του ελέγχου της, θεωρείται ως η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39 ή, όπου αυτό έχει εφαρμογή, ως το κόστος κατά την αρχική αναγνώριση μιας επένδυσης σε συγγενή εταιρία ή κοινοπραξία.

2.4.5 Εισφορά περιουσιακών στοιχείων σε θυγατρική με ανταλλαγή μετοχών έκδοσης της θυγατρικής

Στην περίπτωση που η Μητρική Εταιρία εισφέρει ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, άυλα περιουσιακά στοιχεία ή επενδυτικά ακίνητα σε ήδη υπάρχουσα ή νέα θυγατρική εταιρία με αντάλλαγμα μετοχές έκδοσης της θυγατρικής, η Μητρική Εταιρία καταχωρεί στις ατομικές της χρηματοοικονομικές καταστάσεις τη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται ως συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις. Αυτού του είδους οι συναλλαγές δεν έχουν καμία επίδραση στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

2.4.6 Συγγενείς εταιρίες

Συγγενείς νοούνται οι εταιρίες επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή αλλά δεν ασκεί έλεγχο επί αυτών. Εάν ο Όμιλος κατέχει, άμεσα ή έμμεσα 20% ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου της εταιρίας στην οποία έχει επενδύσει, θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή, εκτός εάν σαφώς μπορεί να αποδειχθεί ότι αυτό δεν ισχύει. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες ενσωματώνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους. Η υπεραξία που προκύπτει κατά την απόκτηση μιας συγγενούς εταιρίας συμπεριλαμβάνεται στην λογιστική αξία της επένδυσης (μετά από οποιεσδήποτε σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης – εφόσον υφίστανται). Η λογιστική αξία της επένδυσης αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στα κέρδη ή ζημίες της συγγενούς εταιρίας μετά την εξαγορά (και αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος του Ομίλου) και από τις κινήσεις στα αποθεματικά (και αναγνωρίζονται στα αποθεματικά του Ομίλου). Το ποσό των μερισμάτων που εισπράχθηκαν από τη συγγενή εταιρία κατά τη διάρκεια της χρήσης μειώνει τη λογιστική αξία της συγκεκριμένης επένδυσης. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες που πραγματοποιήθηκαν με αποκλειστικό σκοπό τη διάθεσή τους εντός ενός έτους από την ημερομηνία αγοράς τους, όταν δηλαδή η ουσιώδης επιρροή που ασκεί ο Όμιλος κρίνεται προσωρινή, καταχωρούνται στο λογαριασμό «μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού προοριζόμενα προς πώληση». Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών εταιριών, απαλείφονται σε ποσοστό που αφορά τη συμμετοχή του Ομίλου στις εταιρίες αυτές. Τυχόν τέτοιες ζημίες, που επίσης απαλείφονται, αποτελούν ένδειξη απομείωσης της αξίας του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου. Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα οικονομικά στοιχεία των συγγενών επιχειρήσεων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης τροποποιήθηκαν προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέπειά τους με τις λογιστικές αρχές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

2.4.7 Κοινοπραξίες

Σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι ένα σχήμα στο οποίο δύο ή περισσότερα μέρη έχουν κοινό έλεγχο. Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- α) Τα μέρη δεσμεύονται από μια συμβατική ρύθμιση και
- β) Η συμβατική ρύθμιση παρέχει σε δύο ή περισσότερα από τα εν λόγω μέρη κοινό έλεγχο του σχήματος.

Κοινός έλεγχος είναι ο συμβατικά συμφωνηθείς επιμερισμός του ελέγχου ενός σχήματος, ο οποίος υπάρχει μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις συναφείς δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συγκατάθεση των μερών στα οποία επιμερίζεται ο έλεγχος.

Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι είτε μια από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα είτε μια κοινοπραξία.

Μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα είναι ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου τα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων και ευθύνες επί των υποχρεώσεων, έναντι του σχήματος. Τα εν λόγω μέρη ονομάζονται συμμετέχοντες σε από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα.

Κοινοπραξία είναι ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου τα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του σχήματος. Τα εν λόγω μέρη ονομάζονται κοινοπρακτούντες.

Ο προσδιορισμός από την Μητρική Εταιρία του τύπου σχήματος υπό κοινό έλεγχο στον οποίο συμμετέχει, ως από κοινού ελεγχόμενης δραστηριότητας ή ως κοινοπραξίας εξαρτάται από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών του σχήματος.

Στην περίπτωση συμμετοχής της Μητρικής Εταιρίας σε από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα, η Μητρική Εταιρία αναγνωρίζει:

- α) τα περιουσιακά της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου της σε οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία της ανήκουν από κοινού β) τις υποχρεώσεις της, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου της σε οποιαδήποτε υποχρεώσεις την βαρύνουν από κοινού γ) τα έσοδά της από την πώληση του μεριδίου της από την παραγωγή που προκύπτει από την από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα δ) το μερίδιό της στα έσοδα από την πώληση της παραγωγής από την από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα και ε) τις δαπάνες της, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου της σε οποιαδήποτε δαπάνες που την βαρύνουν από κοινού.

Στην περίπτωση συμμετοχής της Μητρικής Εταιρίας σε κοινοπραξία η Μητρική Εταιρία αναγνωρίζει τη συμμετοχή της ως επένδυση και λογιστικοποιεί την εν λόγω επένδυση με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. (βλ. Σημείωση 2.4.6).

2.4.8 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς, και κοινοπραξίες στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Μητρικής Εταιρίας, οι θυγατρικές, οι συγγενείς και οι κοινοπραξίες καταχωρούνται στο κόστος κτήσης μείον τυχόν πρόβλεψη απομείωσης.

2.4.9 Έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας επιχειρήσεων και των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία ελέγχει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, εάν υπάρχει ένδειξη ότι μία επένδυση σε θυγατρική, συγγενή ή κοινοπραξία έχει υποστεί απομείωση. Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος εκτιμά την ανακτήσιμη αξία της επένδυσης. Όταν η λογιστική αξία μίας επένδυσης υπερβαίνει την εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία, τότε η λογιστική αξία απομειώνεται άμεσα στην ανακτήσιμη.

2.5 Συνένωση Επιχειρήσεων

2.5.1 Μέθοδος εξαγοράς

Οι εξαγορές επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 3 καταχωρούνται με τη μέθοδο της εξαγοράς. Το τίμημα που καταβάλλεται σε μία συνένωση επιχειρήσεων αποτιμάται στην εύλογη αξία, η οποία υπολογίζεται ως το άθροισμα των εύλογων αξιών, κατά την ημερομηνία εξαγοράς, των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρθηκαν από τον Όμιλο, των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν από τον Όμιλο προς τους προηγούμενους ιδιοκτήτες της εξαγοραζόμενης επιχείρησης και των μετοχικών τίτλων που εξέδωσε ο Όμιλος σε αντάλλαγμα του ελέγχου της εξαγοραζόμενης επιχείρησης. Τα έξοδα που αφορούν στην εξαγορά καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όταν πραγματοποιούνται.

Κατά την ημερομηνία εξαγοράς, τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους την ημερομηνία της εξαγοράς, εκτός από:

- αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις και υποχρεώσεις ή περιουσιακά στοιχεία που αφορούν σε παροχές σε εργαζομένους καταχωρούνται και επιμετρώνται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 12 «Φορολογία εισοδήματος» και Δ.Λ.Π. 19 «Παροχές σε Εργαζόμενους» αντίστοιχα
- υποχρεώσεις ή μετοχικοί τίτλοι που αφορούν σε προγράμματα παροχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης που εξαρτώνται από αξία μετοχών ή προγράμματα παροχών του Ομίλου που εξαρτώνται από αξία μετοχών που συνάφθηκαν προς αντικατάσταση προγραμμάτων παροχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης που εξαρτώνται από αξία μετοχών καταχωρούνται σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 2 *Παροχές που Εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών* κατά την ημερομηνία της εξαγοράς
- περιουσιακά στοιχεία (ή ομάδες περιουσιακών στοιχείων) που έχουν ταξινομηθεί ως προοριζόμενα προς πώληση σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 *Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία που Προορίζονται προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες* καταχωρούνται σύμφωνα με αυτό το πρότυπο

2.5.2 Υπεραξία

Η υπεραξία καταχωρείται ως το υπερβάλλον μεταξύ (α) του αθροίσματος του τιμήματος που καταβλήθηκε, τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και της εύλογης αξίας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και (β) της καθαρής αξίας, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς, των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν. Εάν, μετά από επανεξέταση, η καθαρή αξία, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς, των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν υπερβαίνει το άθροισμα του τιμήματος που καταβλήθηκε, τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση, και της εύλογης αξίας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση, η διαφορά καταχωρείται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.5.3 Ενδεχόμενο τίμημα

Σε περίπτωση που το τίμημα που συμφωνήθηκε κατά την συνένωση επιχειρήσεων, περιλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που προκύπτουν από ενδεχόμενο τίμημα, τότε το ενδεχόμενο τίμημα αποτιμάται στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία εξαγοράς και συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό τίμημα κατά τη συνένωση επιχειρήσεων. Μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος οι οποίες εντάσσονται στις προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς αναγνωρίζονται αναδρομικά με αντίστοιχη προσαρμογή της υπεραξίας. Οι προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς προκύπτουν από νέες πληροφορίες που λαμβάνονται κατά την περίοδο

οριστικοποίησης εξαγοράς (η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς) σχετικά με δεδομένα και καταστάσεις που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

Μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος οι οποίες δεν εντάσσονται στις προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς, λογιστικοποιούνται με βάση την ταξινόμηση του ενδεχόμενου τιμήματος. Όταν το ενδεχόμενο τίμημα ταξινομηθεί ως στοιχείο της καθαρής θέσης δεν επαναμετράται σε επόμενες περιόδους αναφοράς και η μετέπειτα εκκαθάρισή του αναγνωρίζεται στην καθαρή θέση. Εάν το ενδεχόμενο τίμημα ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομικό μέσο του Δ.Λ.Π. 39 ή μη χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, σε επόμενες περιόδους αναφοράς επαναμετράται στην εύλογη αξία και το αποτέλεσμα της αποτίμησης αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

2.5.4 Συνενώσεις επιχειρήσεων σε διαδοχικά στάδια

Όταν η συνένωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται σε διαδοχικά στάδια, η συμμετοχή που κατείχε ο Όμιλος στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση αποτιμάται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία εξαγοράς (την ημερομηνία που ο Όμιλος αποκτά τον έλεγχο) και το προκύπτον κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Ποσά που αναγνωρίστηκαν στα λοιπά συνολικά έσοδα και που προήλθαν από την εξαγοραζόμενη επιχείρηση πριν την απόκτηση του ελέγχου της, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εφόσον ο χειρισμός αυτός θα ήταν ο κατάλληλος σε περίπτωση πώλησής της

2.5.5 Προσωρινή λογιστικοποίηση

Εάν για κάποια ποσά που αφορούν στην αρχική καταχώρηση μίας επιχειρηματικής συνένωσης οι αξίες δεν έχουν οριστικοποιηθεί έως την ημερομηνία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της περιόδου στην οποία πραγματοποιήθηκε η επιχειρηματική συνένωση, ο Όμιλος καταχωρεί προσωρινές αξίες για τα ποσά αυτά. Τα προσωρινά ποσά προσαρμόζονται κατά την περίοδο οριστικοποίησης εξαγοράς (βλ. Σημείωση 2.5.3 ανωτέρω), ή πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις αναγνωρίζονται, ώστε να ληφθούν υπόψη νέες πληροφορίες σχετικά με δεδομένα και καταστάσεις που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς, οι οποίες, εάν ήταν γνωστές, θα επηρέαζαν τα ποσά που αναγνωρίστηκαν εκείνη την ημερομηνία.

2.6 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Τα στοιχεία που περιέχουν οι οικονομικές καταστάσεις των εταιριών του Ομίλου καταχωρούνται στο νόμισμα εκείνο που αποδίδει καλύτερα την οικονομική πραγματικότητα των υποκείμενων γεγονότων και συνθηκών που αφορούν την κάθε εταιρία, ("λειτουργικό νόμισμα"). Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ (€), που είναι το λειτουργικό νόμισμα της Μητρικής Εταιρίας.

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν την ημερομηνία διενέργειας της εκάστοτε συναλλαγής. Τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από την εκκαθάριση αυτών των συναλλαγών και από τη μετατροπή των νομισματικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων από ξένο νόμισμα καταχωρούνται στα αποτελέσματα, εκτός εάν αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα ως κέρδη ή ζημίες από αποτελεσματική αντιστάθμιση ταμειακών ρών ή καθαρής επένδυσης. Οι συναλλαγματικές διαφορές από τη μετατροπή των χρεωστικών τίτλων και άλλων νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες καταχωρούνται στο λογαριασμό «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου». Οι συναλλαγματικές διαφορές από τη μετατροπή των μη νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αποτελούν συστατικό στοιχείο της μεταβολής της εύλογης αξίας τους και καταχωρούνται είτε στην κατάσταση αποτελεσμάτων (π.χ. μετοχές του εμπορικού χαρτοφυλακίου) είτε στα Λοιπά συνολικά έσοδα (π.χ. μετοχές του σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων). Μη νομισματικά στοιχεία που καταχωρούνται στο ιστορικό κόστος σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται χρησιμοποιώντας την συναλλαγματική ισοτιμία την ημερομηνία της συναλλαγής.

Κατά την σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις των οικονομικών μονάδων της αλλοδαπής μετατρέπονται σε Ευρώ χρησιμοποιώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ενώ τα έσοδα και τα έξοδα μετατρέπονται με βάση τις μέσες συναλλαγματικές ισοτιμίες της περιόδου. Οι προκύπτουσες διαφορές από τη χρήση των συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και των μέσων ισοτιμιών της περιόδου καθώς και από την επανεκτίμηση των εκ μεταφοράς ιδίων κεφαλαίων της οικονομικής οντότητας με την ισοτιμία της ημερομηνίας σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, καταχωρούνται στα Λοιπά συνολικά έσοδα στο λογαριασμό «συναλλαγματικές διαφορές».

Στην περίπτωση που ένα νομισματικό στοιχείο, αποτελεί μέρος της καθαρής επένδυσης της Μητρικής Εταιρίας στο εξωτερικό και είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το λειτουργικό νόμισμα του Ομίλου ή της οντότητας στο εξωτερικό, οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις και των δύο εταιριών,

αναγνωρίζονται κατά την ενοποίηση στα Λοιπά συνολικά έσοδα. Κατά την πώληση μιας τέτοιας οικονομικής οντότητας εξωτερικού, οι εν λόγω συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται στα αποτελέσματα ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση.

Η τυχόν υπεραξία και οι αναπροσαρμογές σε εύλογες αξίες που προκύπτουν κατά την εξαγορά μιας οικονομικής οντότητας εξωτερικού αντιμετωπίζονται λογιστικά όπως όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της οντότητας εξωτερικού και μετατρέπονται με τη συναλλαγματική ισοτιμία της ημερομηνίας σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

2.7 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Η κατηγορία αυτή έχει δύο υποκατηγορίες:

- Εμπορικό χαρτοφυλάκιο και
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

2.7.1 Εμπορικό χαρτοφυλάκιο

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνει χρεόγραφα που αποκτώνται είτε για τη δημιουργία κέρδους από τη βραχυπρόθεσμη μεταβολή στην τιμή ή το περιθώριο του διαπραγματευτή ή είναι χρεόγραφα που ανήκουν σε ένα χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για τα οποία υπάρχει ιστορικό βραχυπρόθεσμης δημιουργίας κέρδους. Τα παράγωγα ανήκουν επίσης στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο εκτός εάν έχουν χαρακτηριστεί ως και είναι αποτελεσματικά μέσα αντιστάθμισης.

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο μπορεί να περιλαμβάνει χρεόγραφα που υπόκεινται σε συμφωνία πώλησης και επαναγοράς (βλ. Σημείωση 2.13 παρακάτω).

2.7.2 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Κατά την αρχική αναγνώριση ο Όμιλος προσδιορίζει οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, ως χρηματοοικονομικό μέσο αποτιμώμενο στην εύλογη αξία του μέσω των αποτελεσμάτων όταν:

α) Απαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση (ορισμένες φορές αναφερόμενη ως «λογιστική ασυμμετρία») που θα προέκυπτε εάν τα σχετιζόμενα παράγωγα χρηματοπιστωτικά προϊόντα αντιμετωπίζονταν λογιστικά ως εμπορικό χαρτοφυλάκιο και τα υποκείμενα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος, όπως είναι δάνεια και απαιτήσεις κατά ασφαλισμένων και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.

β) Μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων ή και των δύο τυγχάνει διαχείρισης και η απόδοσή της αξιολογείται σε βάση εύλογης αξίας, σύμφωνα με την τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων και η πληροφόρηση σχετικά με την ομάδα παρέχεται εσωτερικά σε αυτό το επίπεδο στη διοίκηση του Ομίλου, για παράδειγμα στο Δ.Σ. και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο.

γ) Τα χρηματοοικονομικά μέσα περιέχουν ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα, η ύπαρξη των οποίων τροποποιεί ουσιαστικά τις ταμειακές ροές και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να απεικονίζονται σε διακεκριμένη βάση εάν δεν είχαν ταξινομηθεί σε αυτή την κατηγορία.

Ο προσδιορισμός κάποιου χρηματοοικονομικού στοιχείου ως αποτιμώμενο στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων είναι αμετάκλητος.

2.7.3 Επιμέτρηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (εμπορικό χαρτοφυλάκιο και προσδιορισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία αναγνωρισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων) αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από τη διάθεση ή εξαγορά των ανωτέρω στοιχείων αλλά και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία τους, περιλαμβάνονται στα «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου».

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα)» όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα είσπραξης των μερισμάτων και αυτή είναι η ημερομηνία έγκρισης των μερισμάτων από τη Γενική Συνέλευση.

Το ποσό της μεταβολής στην περίοδο και σωρευτικά, στις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και δανείων και απαιτήσεων το οποίο αποδίδεται σε αλλαγές στον πιστωτικό τους κίνδυνο υπολογίζεται ως το ποσό αλλαγής της εύλογης αξίας το οποίο δεν αποδίδεται σε αλλαγές στις συνθήκες αγοράς που προκαλούν αύξηση του κινδύνου αγοράς.

2.8 Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

2.8.1 Αρχική αναγνώριση

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων αρχικά αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών συναλλαγής) και περιλαμβάνει τίτλους που ταξινομούνται ως:

- διαθέσιμοι προς πώληση
- διακρατούμενοι ως τη λήξη
- ή δάνεια και απαιτήσεις

βάσει των χαρακτηριστικών των τίτλων και της πρόθεσης της διοίκησης του Ομίλου κατά την ημερομηνία αγοράς των τίτλων. Οι αγορές και πωλήσεις των τίτλων αυτών καταχωρούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία συναλλαγής, η οποία αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Όλες οι υπόλοιπες αγορές ή πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων οι οποίες δεν εντάσσονται στις πρακτικές της αγοράς, καταχωρούνται, μέχρι την ημερομηνία διακανονισμού τους, ως προθεσμιακές συναλλαγές παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων.

2.8.2 Μεταγενέστερη αναγνώριση

Οι διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι καταχωρούνται μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης στην εύλογη αξία τους. Στην περίπτωση όπου η εύλογη αξία των μη εισηγμένων συμμετοχικών τίτλων δε δύναται να προσδιοριστεί κατά τρόπο αξιόπιστο και αντικειμενικό, τότε οι τίτλοι αυτοί απεικονίζονται στην αξία κτήσης τους. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων καταχωρούνται στα Λοιπά συνολικά έσοδα, μετά την αφαίρεση του φόρου που τους αναλογεί (όπου απαιτείται), έως ότου οι συγκεκριμένοι τίτλοι πωληθούν, εισπραχθούν ή διατεθούν με οποιοδήποτε άλλο τρόπο ή έως ότου διαπιστωθεί ότι υπάρχει απομείωση της αξίας τους.

Οι διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι είναι δυνατόν να πωληθούν προκειμένου να καλυφθούν ανάγκες ρευστότητας ή να αντιμετωπισθούν μεταβολές στα επιτόκια, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στις τιμές χρεογράφων. Στη περίπτωση όπου ένας διαθέσιμος προς πώληση τίτλος πωλείται ή υφίσταται απομείωση της αξίας του, τα σωρευμένα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες, που περιλαμβάνονται στα Λοιπά συνολικά έσοδα, μεταφέρονται από τα ίδια κεφάλαια στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου». Τα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν κατά τη πώληση των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων προσδιορίζονται με τη μέθοδο του κυλιόμενου μέσου σταθμικού κόστους.

Οι διακρατούμενοι ως τη λήξη επενδυτικοί τίτλοι περιλαμβάνουν τίτλους που δεν είναι παράγωγα, διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές, με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και έχουν καθορισμένη λήξη, και για τους οποίους υπάρχει, από τη διοίκηση του Ομίλου, πρόθεση και ικανότητα διαρκούς κατοχής τους μέχρι την ημερομηνία λήξης τους.

Οι επενδυτικοί τίτλοι που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως δάνεια και απαιτήσεις περιλαμβάνουν τίτλους που δεν είναι παράγωγα, έχουν καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές.

Οι επενδυτικοί τίτλοι που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενοι ως τη λήξη ή δάνεια και απαιτήσεις καταχωρούνται στην αποσβεσμένη αξία τους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μετά την αφαίρεση οποιασδήποτε απομείωσης της αξίας τους. Επιπλέον, ο υπολογισμός του αποσβεσμένου κόστους περιλαμβάνει οποιαδήποτε υπέρ (premium) ή υπό (discount) το άρτιο διαφορά προέκυψε κατά την ημερομηνία απόκτησης, πλέον των εξόδων συναλλαγής, προμηθειών και μονάδων βάσης (μ.β.) πληρωθέντων ή εισπραχθέντων.

Απομείωση: Ο Όμιλος εκτιμά σε κάθε ημερομηνία σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι ένας επενδυτικός τίτλος ή ομάδα αυτών έχει υποστεί απομείωση της αξίας του.

Ειδικά για επενδυτικούς μετοχικούς τίτλους που έχουν χαρακτηριστεί ως διαθέσιμοι προς πώληση, η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας ενός χρεογράφου χαμηλότερα της αξίας κτήσης χρησιμοποιείται ως κριτήριο αξιολόγησης αν τα στοιχεία αυτά έχουν απομειωθεί.

Αν υπάρχουν κάποιες αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης για τα διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία, η σωρευμένη ζημία (που επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας εύλογης αξίας, μειούμενη

από τυχόν πρόβλεψη απομείωσης στο στοιχείο αυτό, η οποία είχε αναγνωρισθεί στο παρελθόν στα αποτελέσματα) μεταφέρεται από τα Λοιπά συνολικά έσοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Πρόβλεψη απομείωσης καταχωρημένη στα αποτελέσματα που αφορά σε μετοχικούς τίτλους δεν αντλιογίζεται στα αποτελέσματα. Αν σε μια μεταγενέστερη περίοδο, η εύλογη αξία ενός διαθεσίμου προς πώληση χρεωστικού μέσου αυξηθεί, και η αύξηση μπορεί αντικειμενικά να συσχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την καταχώρηση στα αποτελέσματα της πρόβλεψης απομείωσης, η πρόβλεψη απομείωσης αντλιογίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Για τους τίτλους του επενδυτικού χαρτοφυλακίου στις κατηγορίες διακρατούμενα ως τη λήξη και δάνεια και απαιτήσεις, τα οποία αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος, το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας τους, υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας τους και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Τα έσοδα από τόκους που αφορούν τίτλους χαρτοφυλακίου επενδύσεων καταχωρούνται στα έσοδα από τόκους.

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα είσπραξης των μερισμάτων. Αυτή είναι η ημερομηνία κατοχύρωσης των μερισμάτων, τα οποία απεικονίζονται ξεχωριστά στον λογαριασμό «Καθαρά Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)».

2.9 Μεταφορά χρηματοοικονομικών στοιχείων

Ο Όμιλος μεταφέρει μη παράγωγα χρεόγραφα από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων, εφόσον τα χρεόγραφα ικανοποιούν τον ορισμό της κατηγορίας αυτής κατά την ημερομηνία της μεταφοράς και ο Όμιλος έχει την πρόθεση και δυνατότητα να κρατήσει τα χρεόγραφα για το προσεχές μέλλον ή μέχρι την λήξη τους.

Σε περίπτωση που σπανίζουσες περιστάσεις προκαλούν σημαντική επιδείνωση της συναλλακτικής δραστηριότητας ή επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις αγοραίες τιμές μη παραγώνων στοιχείων του εμπορικού χαρτοφυλακίου, ο Όμιλος μεταφέρει τα μέσα αυτά από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στο χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων ως τη λήξη ή διαθεσίμων προς πώληση, εφόσον τα στοιχεία ικανοποιούν τον ορισμό της αντίστοιχης κατηγορίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς και ο Όμιλος δεν έχει την πρόθεση να τα πωλήσει σύντομα. Τέτοιες μεταφορές μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο μία φορά για κάθε μία σπανίζουσα περίπτωση.

Εάν υπάρχει μεταβολή στην πρόθεση ή την δυνατότητα διακράτησης ενός χρεογράφου μέχρι την λήξη, ο Όμιλος μεταφέρει τα χρεόγραφα αυτά από την κατηγορία διαθέσιμα προς πώληση στην κατηγορία διακρατούμενα ως τη λήξη, εφόσον τα μέσα ικανοποιούν τον ορισμό της τελευταίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς.

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που μεταφέρονται ως ανωτέρω, η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβεσμένο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή.

Όταν μέσα που μεταφέρονται από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, ο Όμιλος επανεξετάζει κατά την ημερομηνία μεταφοράς εάν τα ενσωματωμένα παράγωγα χρειάζεται να διαχωριστούν από το κύριο συμβόλαιο βάσει των συνθηκών που ίσχυαν όταν ο Όμιλος απέκτησε το στοιχείο.

Ο Όμιλος μεταφέρει χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων προς το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων, εάν τα χρεόγραφα μεταγενέστερα διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά και ο Όμιλος δε σκοπεύει να τα κρατήσει για το προσεχές μέλλον ή μέχρι την λήξη τους. Η εύλογη αξία των χρεογράφων την ημέρα της μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβεσμένο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή. Η διαφορά μεταξύ του αποσβεσμένου κόστους αμέσως πριν την μεταφορά και της εύλογης αξίας την ημερομηνία της μεταφοράς αναγνωρίζεται στο αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων μέσω της κατάστασης λοιπών συνολικών εσόδων και αποσβένεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σε περίπτωση που ο Όμιλος διαθέσει ένα μη ασήμαντο ποσό χρεογράφων από το χαρτοφυλάκιο Διακρατούμενων ως τη λήξη, μεταφέρει όλα τα χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο αυτό στο χαρτοφυλάκιο Διαθεσίμων προς πώληση Αξιογράφων. Τα μεταφερόμενα χρεόγραφα επιμετρώνται στην εύλογη αξία και η διαφορά με το αναπόσβεστο κόστος αναγνωρίζεται στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου.

2.10 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

Ο Όμιλος υπολογίζει την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων βάσει ενός πλαισίου υπολογισμού της εύλογης αξίας που κατατάσσει τα χρηματοοικονομικά μέσα σε μια ιεραρχία τριών επιπέδων των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην αποτίμηση, όπως περιγράφεται κατωτέρω.

Επίπεδο 1: Μη προσαρμοσμένες χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργή αγορά πανομοιότυπων χρηματοοικονομικών μέσων. Στο Επίπεδο 1 περιλαμβάνονται χρεόγραφα, μετοχές και παράγωγα που διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά. Ενεργή

αγορά είναι η αγορά στην οποία οι συναλλαγές έχουν επαρκή συχνότητα και όγκο έτσι ώστε η πληροφόρηση σχετικά με τιμές να παρέχεται σε συνεχή βάση και επιπλέον χαρακτηρίζεται από χαμηλά περιθώρια κέρδους.

Επίπεδο 2: Παρατηρήσιμα δεδομένα εκτός από τιμές του Επιπέδου 1, όπως χρηματιστηριακές τιμές παρόμοιων μέσων, τιμές από αγορές που δεν είναι ενεργές, ή άλλα δεδομένα που είναι παρατηρήσιμα ή μπορούν να επιβεβαιωθούν από παρατηρήσιμα δεδομένα (για παράδειγμα τιμές που προκύπτουν από παρατηρήσιμα δεδομένα) για σχεδόν το σύνολο της διάρκειας του μέσου. Στο Επίπεδο 2 περιλαμβάνονται χρεωστικοί τίτλοι για τους οποίους υπάρχουν προσφερόμενες τιμές, όμως παρουσιάζουν μικρότερη συχνότητα αγοραπωλησιών σε σχέση με άλλα χρηματοοικονομικά μέσα που διαπραγματεύονται σε χρηματιστηριακές αγορές, καθώς και χρεωστικοί τίτλοι χωρίς προσφερόμενες τιμές, καθώς και παράγωγα των οποίων οι αξίες υπολογίζονται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης, προεξόφληση ταμειακών ροών ή παρόμοιες τεχνικές, με δεδομένα που είναι παρατηρήσιμα στην αγορά ή μπορούν να υπολογιστούν ή να επιβεβαιωθούν από παρατηρήσιμα στοιχεία από την αγορά. Αυτή η κατηγορία γενικά περιλαμβάνει κρατικά και εταιρικά ομόλογα με τιμές σε αγορές που δεν είναι ενεργές και κάποια εξωχρηματιστηριακά παράγωγα.

Επίπεδο 3: Μη παρατηρήσιμα δεδομένα που υποστηρίζονται από λίγες ή καθόλου συναλλαγές σε ενεργή αγορά και επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία. Εάν η αποτίμηση ενός στοιχείου χρησιμοποιεί παρατηρήσιμα δεδομένα που απαιτούν σημαντικές προσαρμογές βασισμένες σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα, αυτό το μέσο κατατάσσεται στο Επίπεδο 3. Σε αυτό το επίπεδο περιλαμβάνονται χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η αξία υπολογίζεται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης, προεξόφληση ταμειακών ροών ή παρόμοιες τεχνικές, καθώς και μέσα για τα οποία ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας απαιτεί σημαντική κρίση ή εκτίμηση από τη Διοίκηση.

Το επίπεδο στην ιεραρχία εύλογης αξίας στο οποίο κατατάσσεται ένας υπολογισμός εύλογης αξίας προσδιορίζεται με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό της εύλογης αξίας και έχουν σημαντική επίδραση. Για το σκοπό αυτό η σημαντικότητα ενός δεδομένου αξιολογείται σε σχέση με τη συνολική εύλογη αξία.

2.11 Ασφαλιστικές δραστηριότητες

Εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α. 4: Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία υιοθέτησαν το Δ.Π.Χ.Α. 4 από την 1^η Ιανουαρίου 2005, οπότε και έγινε ταξινόμηση του χαρτοφυλακίου σε ασφαλιστικά και επενδυτικά συμβόλαια.

2.11.1 Κατηγοριοποίηση συμβολαίων

2.11.1.1 Ασφαλιστήρια συμβόλαια

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ταξινομούνται σε δύο κατηγορίες, ήτοι ασφαλίσεων Ζωής και ασφαλίσεων Ζημιών, ανάλογα με τη φύση του ασφαλισμένου κινδύνου. Σημειώνεται ότι στα ασφαλιστικά προϊόντα κατατάχθηκαν και τα συμβόλαια που φέρουν ταυτόχρονα ασφαλιστικό και χρηματοοικονομικό κίνδυνο, καθώς ο Όμιλος έκρινε ότι αυτά περιέχουν σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο.

2.11.1.1.1 Ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής ασφαλίζουν κατά μεγάλο ποσοστό γεγονότα κατά τη διάρκεια μιας μακράς περιόδου. Τα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται αναλογικά της περιόδου ασφάλισης και εμφανίζονται πριν την αφαίρεση της προμήθειας.

Στα υφιστάμενα συμβόλαια δεν υπάρχουν ενσωματωμένα παράγωγα.

2.11.1.1.1.1 Παραδοσιακά συμβόλαια

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που εκδίδει ο Όμιλος για την κάλυψη του κινδύνου θανάτου, ισόβιων παροχών, συντάξεων, ανικανότητας, ατυχημάτων, προγραμμάτων ασθενοείας τόσο σε ατομική όσο και σε ομαδική βάση.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζωής με συμμετοχή στην υπεραπόδοση των Μαθηματικών Αποθεμάτων (συμμετοχή στα κέρδη):

Ο κύριος όγκος των παραδοσιακών ασφαλιστηρίων συμβολαίων Ζωής φέρει το χαρακτηριστικό της συμμετοχής στα κέρδη οπότε και ο ασφαλισμένος δύναται να λάβει πρόσθετα οφέλη πέραν αυτών που εγγυώνται από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζωής χωρίς συμμετοχή στην υπεραπόδοση των Μαθηματικών Αποθεμάτων (συμμετοχή στα κέρδη):

Υφίστανται ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής χωρίς το χαρακτηριστικό της συμμετοχής στα κέρδη το ύψος των οποίων δεν κρίνεται σημαντικό στο χαρτοφυλάκιο.

2.11.1.1.2 Ασφαλίσεις Ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (Unit-Linked)

Οι ασφαλίσεις Ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (Unit-Linked) μεταφέρουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο του συμβολαίου στον ασφαλισμένο, ενώ ταυτόχρονα ο Όμιλος αναλαμβάνει την κάλυψη με την εγγύηση μέρους του χρηματοοικονομικού κινδύνου στη λήξη των συμβολαίων, τα οποία εμπεριέχουν ασφαλιστικούς κινδύνους (θνησιμότητα, ανικανότητα).

2.11.1.1.2 Ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζημιών

Τα ασφάλιστρα των συμβολαίων ζημιών αναγνωρίζονται ως έσοδα (δεδουλευμένα ασφάλιστρα) αναλογικά με την περίοδο διάρκειας του ασφαλιστηρίου συμβολαίου. Κατά την ημερομηνία κλεισίματος των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων το ποσό των εγγεγραμμένων ασφαλιστρών που αναλογεί στο επόμενο ή στα επόμενα έτη μεταφέρεται στο απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών. Τα ασφάλιστρα απεικονίζονται πριν την μείωση των αναλογουσών προμηθειών.

Στα υφιστάμενα συμβόλαια δεν υπάρχουν ενσωματωμένα παράγωγα.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Αστικής ευθύνης Αυτοκινήτου: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο της αστικής ευθύνης αυτοκινήτων.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Πυρός: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο της πυρκαγιάς, σεισμού και κλοπής.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Λοιπών κλάδων: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο χερσαίων οχημάτων, μεταφορών, γενικής αστικής ευθύνης, πιστώσεων, εγγυήσεων, βοήθειας, σκαφών, πληρωμάτων και λοιπά.

2.11.1.2 Επενδυτικά συμβόλαια

Ως επενδυτικά συμβόλαια ορίζονται εκείνα που δεν κατηγοριοποιούνται ως ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Ομαδικά Επενδυτικά Συμβόλαια (Deposit Administration Funds): Είναι η ομαδική ασφάλιση με την οποία συμφωνείται επενδυτική διαχειριστική ασφάλιση (λογαριασμός διαχείρισης κεφαλαίου), όπου η παροχή του ασφαλιστή καταβάλλεται είτε με την, για οποιαδήποτε λόγο, αποχώρηση του ασφαλισμένου-μέλους της ομάδας από την εργασία του είτε με τη συμπλήρωση ορισμένης ηλικίας. Ο Όμιλος καταβάλλει την παροχή στο μέτρο της επάρκειας του λογαριασμού διαχείρισης κεφαλαίου. Σε περίπτωση μη επάρκειας του λογαριασμού, ο δικαιούχος δεν έχει αξίωση κατά του Ομίλου. Η διαχείριση του λογαριασμού γίνεται είτε από τον Όμιλο κατά την ελεύθερη βούληση της ή με υπόδειξη του λήπτη της ασφάλισης, είτε από το λήπτη της ασφάλισης. Η ευθύνη του Ομίλου λήγει με την εξάντληση του λογαριασμού έστω και αν η σύμβαση με τη μορφή επενδυτικής διαχειριστικής ασφάλισης έχει λήξει νωρίτερα.

Επενδυτικά Συμβόλαια Unit-Linked: Είναι συμβόλαια στα οποία ο ασφαλιζόμενος φέρει τον επενδυτικό κίνδυνο. Το πρόγραμμα ΕΘΝΙΚΗ Εφάπαξ προβλέπει τη συσσώρευση κεφαλαίου για σκοπούς αποταμίευσης μέσω εφάπαξ καταβολών καθώς και τη δυνατότητα δημιουργίας επιπλέον ποσού (μερίσματα) από τις αποδόσεις των επενδύσεων.

2.11.2 Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης Συμβολαίων (ΜΕΠ)

Οι προμήθειες και τα άλλα έξοδα πρόσκτησης που αναλογούν στην επόμενη χρήση τόσο των νέων συμβολαίων όσο και των ανανεώσεων των υφιστάμενων συμβολαίων απεικονίζονται στο λογαριασμό του Ενεργητικού «Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων» και κατανέμονται στις χρήσεις ανάλογα με τη διάρκεια των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Ασφαλίσεις Ζωής:

Οι προμήθειες και τα λοιπά έξοδα πρόσκτησης, που συνδέονται με την έκδοση νέων ασφαλιστηρίων συμβολαίων και την ανανέωση υπαρχόντων ασφαλιστηρίων συμβολαίων, κεφαλαιοποιούνται ως περιουσιακό στοιχείο του ενεργητικού. Όλα τα άλλα έξοδα αναγνωρίζονται ως έξοδα, όταν προκύπτουν. Τα Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης αποσβένονται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου ως εξής:

- Για τις ασφαλίσεις ζωής μακράς διάρκειας, εξαιρουμένων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων εφάπαξ καταβολής, τα Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης αποσβένονται σύμφωνα με το έσοδο των ασφαλιστρών με τις αντίστοιχες παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της υποχρέωσης για μελλοντικές παροχές του συμβολαίου
- Για τις ασφαλίσεις ζωής βραχείας διάρκειας τα Μεταφερόμενα Έξοδα Πρόσκτησης αποσβένονται αναλογικά με τα δεδουλευμένα ασφάλιστρα

Γενικές Ασφαλίσεις:

Οι μεταφερόμενες προμήθειες και έξοδα πρόσκτησης που σχετίζονται με την εξασφάλιση νέων συμβολαίων και τις ανανεώσεις των υφισταμένων συμβολαίων περιλαμβάνονται στον λογαριασμό «Μεταφερόμενα έξοδα πρόσκτησης». Όλα τα άλλα κόστη ως έξοδα όταν προκύπτουν. Τα μεταφερόμενα έξοδα πρόσκτησης αποσβένονται αναλογικά με τα δεδουλευμένα ασφάλιστρα.

2.11.3 Ασφαλιστικές προβλέψεις

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις αντιπροσωπεύουν την εκτίμηση της Διοίκησης του Ομίλου για υποχρεώσεις που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Η εκτίμηση των ασφαλιστικών προβλέψεων διενεργείται κατά την ημερομηνία σύνταξης των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες αρχές και κανόνες αποτίμησης ανά κατηγορία ασφαλιστικής πρόβλεψης. Τα ασφαλιστικά αποθέματα υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια».

Η διαφορά των ασφαλιστικών προβλέψεων (αύξηση / μείωση) σε σχέση με προηγούμενη αποτίμησή τους, μεταφέρεται στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων χρήσης όσον αφορά τις αναλογούσες προβλέψεις επί ίδιας κράτησης του Ομίλου, το δε υπόλοιπο ποσό μεταφέρεται σε χρέωση των αντασφαλιστών, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις αντασφαλιστικές συμβάσεις.

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις αναλύονται στις ακόλουθες κυριότερες κατηγορίες:

Μαθηματικά αποθέματα: Περιλαμβάνουν το μαθηματικό απόθεμα των καλύψεων ζωής και είναι η διαφορά που προκύπτει την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μεταξύ της αναλογιστικής παρούσας αξίας των χρηματικών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η ασφαλιστική Εταιρία για κάθε συμβόλαιο ασφαλίσεως ζωής και της αναλογιστικής παρούσας αξίας των καθαρών ασφαλιστρών που οφείλονται από τον ασφαλισμένο και είναι καταβλητέα στην ασφαλιστική Εταιρία μέσα στα επόμενα έτη. Η διαφορά αυτή υπολογίζεται με αναλογιστικές μεθόδους και σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία. Στα συμβόλαια μακροχρόνιας διάρκειας ενιαίου ασφαλιστρού σχηματίζεται επιπλέον πρόβλεψη για τα μελλοντικά έξοδα διαχείρισης των συμβολαίων αυτών.

Προβλέψεις για συμμετοχή στα κέρδη : Η πρόβλεψη αυτή περιλαμβάνει ποσά τα οποία προορίζονται για τους ασφαλισμένους ή τους αντισυμβαλλόμενους ή τους δικαιούχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων υπό την μορφή συμμετοχής στα τεχνικά κέρδη, στις αποδόσεις καθώς και στις επιστροφές με βάση του όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Προβλέψεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα: Αντιπροσωπεύουν το μέρος των καθαρών εγγεγραμμένων ασφαλιστρών που καλύπτει κατ' αναλογία την περίοδο από την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μέχρι τη λήξη της περιόδου για την οποία έχουν καταχωρηθεί τα ασφάλιστρα στα μητρώα του Ομίλου.

Προβλέψεις για Κινδύνους σε Ισχύ: αφορά την πρόσθετη πρόβλεψη η οποία σχηματίζεται κατά την ημερομηνία κλεισίματος των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων όταν εκτιμάται ότι το απόθεμα των μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών και δικαιωμάτων μετά την αφαίρεση των αναλογούντων εξόδων πρόσκτησης δεν επαρκεί για την κάλυψη των προβλεπόμενων ζημιών και εξόδων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε ισχύ την ημερομηνία αυτή.

Απόθεμα Εκκρεμών Αποζημιώσεων: τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών περιλαμβάνουν τις κατά φάκελο προβλέψεις για το κόστος των ζημιών, τα επιπλέον ποσά που εκτιμήθηκαν αναλογιστικά για να καλύψουν τυχόν ανεπάρκειες των προαναφερθέντων προβλέψεων, το κόστος των ζημιών που δεν έχουν αναγγελθεί καθώς και τα έξοδα διαχείρισης των ζημιών. Το τελικό κόστος των εκκρεμών ζημιών υπολογίζεται με τη χρήση ενός φάσματος τυποποιημένων αναλογιστικών τεχνικών, όπως η Chain Ladder και η Bornheutter-Ferguson μέθοδοι. Η κύρια υπόθεση στην οποία βασίζονται αυτές οι τεχνικές είναι ότι η εμπειρία που έχει αποκομίσει ο Όμιλος από τις ζημιές του παρελθόντος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκτίμηση των μελλοντικών ζημιών και συνεπώς για τον καθορισμό του τελικού κόστους των αξιώσεων.

Ανακτήσιμες & Αναγωγικές Ζημιές: αφορά την πρόβλεψη η οποία σχηματίζεται κατά την ημερομηνία κλεισίματος των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων για το μέρος της ζημίας που θα ανακτηθεί. Ο υπολογισμός της πρόβλεψης ελέγχεται με τη χρήση αναλογιστικής μεθόδου, βάσει ιστορικών στοιχείων.

Πληρωτέες παροχές: είναι οι ασφαλιστικές παροχές που οφείλονται στους ασφαλισμένους και για διάφορους λόγους δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Προβλέψεις για ασφαλίσεις Ζωής που συνδέονται με επενδύσεις: είναι οι προβλέψεις που προορίζονται για να καλύψουν υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβόλαια που οι παροχές τους είναι συνδεδεμένες με την αξία μεριδίων χρηματοοικονομικών μέσων .

Έλεγχος επάρκειας ασφαλιστικών αποθεμάτων (Liability Adequacy Test – «LAT»): ο Όμιλος αξιολογεί την επάρκεια των αναγνωριζόμενων ασφαλιστικών προβλέψεων εφαρμόζοντας τον έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών υποχρεώσεων χρησιμοποιώντας τρέχουσες εκτιμήσεις των μελλοντικών ταμειακών ροών των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Στην περίπτωση που οι προκύπτουσες, από τον έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών αποθεμάτων, υποχρεώσεις του Ομίλου υπερβαίνουν τα ασφαλιστικά αποθέματα που έχουν υπολογισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», η επιπρόσθετη πρόβλεψη αυξάνει τα αποθέματα των κλάδων τους οποίους αφορά και επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης για την οποία διενεργείται ο έλεγχος.

2.11.4 Αντασφαλιστικές Συμβάσεις

Τα οφέλη που λαμβάνει ο Όμιλος από τις αντασφαλιστικές συμβάσεις που έχει συνάψει αναγνωρίζονται ως στοιχεία ενεργητικού «Απαιτήσεις από Αντασφαλιστές». Οι υποχρεώσεις προς τους αντασφαλιστές αφορούν κυρίως τα οφειλόμενα αντασφάλιστρα.

Ο Όμιλος εξετάζει αν οι απαιτήσεις από αντασφαλιστές έχουν υποστεί απομείωση κατά την ημερομηνία κλεισίματος των οικονομικών της καταστάσεων, μειώνει τη λογιστική αξία τους αναλόγως και αναγνωρίζει τη ζημία απομείωσης στα αποτελέσματα. Μία απαίτηση από αντασφαλιστή είναι απομειωμένη όταν και μόνον όταν:

(i) υπάρχουν αντικειμενικές αποδείξεις, ως αποτέλεσμα γεγονότος που συνέβη μετά την αρχική αναγνώριση της απαίτησης, ότι ο Όμιλος ενδέχεται να μην εισπράξει ολόκληρο το ποσό που του αναλογεί σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου και

(ii) το γεγονός αυτό έχει αξιόπιστα μετρήσιμη επίδραση στα ποσά τα οποία ο Όμιλος θα εισπράξει από τον αντασφαλιστή

Τα ποσά που καταβάλλονται για αναδρομική αντασφάλιση αναγνωρίζονται ως απαιτήσεις από αντασφαλιστές, αυξανόμενα μέχρι το ποσό των αποθεμάτων που σχετίζονται με τα αντασφαλιζόμενα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Τυχόν κέρδος μεταφέρεται σε επόμενες χρήσεις και αποσβένεται μέχρι την τακτοποίηση των εκκρεμών ζημιών. Σε περίπτωση που τα καταβαλλόμενα ή προς καταβολή ποσά υπερβαίνουν τα αποθέματα που έχουν αναγνωρισθεί, το επιπλέον ποσό αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης.

2.12 Απαιτήσεις κατά χρεωστών ασφαλιστρών

Οι απαιτήσεις κατά χρεωστών ασφαλιστρών περιλαμβάνουν ασφάλιστρα από ασφαλισμένους, συνεργάτες με δικαίωμα είσπραξης και επίδικες υποθέσεις. Ο Όμιλος έχει καταρτίσει συμβάσεις για την παροχή πίστωσης χρόνου στους συνεργάτες για την είσπραξη των ασφαλιστρών. Οι εισπράξεις των ασφαλιστρών γενικά πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Πολιτική Διαχείρισης Παραγωγής και Είσπραξης Ασφαλιστρών (ΠΟΔΙΠΕΑ). Οι απαιτήσεις κατά χρεωστών ασφαλιστρών καταχωρούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις την ημερομηνία έκδοσης των Ασφαλιστηρίων Συμβολαίων.

2.12.1 Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χρεωστών ασφαλιστρών

Πρόβλεψη για απομείωση της αξίας μιας απαίτησης σχηματίζεται όταν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι ο Όμιλος δεν πρόκειται να εισπράξει το σύνολο των απαιτήσεων που είναι απαιτητά στα πλαίσια της σύμβασης και σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της.

Ο Όμιλος εξετάζει εάν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για πιθανές ζημιές στο χαρτοφυλάκιο απαιτήσεων κατά ασφαλισμένων. Μία απαίτηση υπόκειται σε απομείωση της αξίας της όταν σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, παρουσιάζει καθυστέρηση και / ή όταν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις, κατά την ημερομηνία εκτίμησης, οι οποίες καταδεικνύουν ότι οι χρεώστες ασφαλιστρών δεν θα έχουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού όλες οι καθυστερημένες ή επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμώνται για να προσδιοριστεί η αναγκαιότητα ή μη πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις. Το υπόλοιπο της συγκεκριμένης πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις προσαρμόζεται κατάλληλα σε κάθε ημερομηνία κλεισίματος ισολογισμού, ώστε να αντανakλά τους πιθανολογούμενους σχετικούς κινδύνους. Κάθε διαγραφή υπολοίπων χρεώνεται στην υπάρχουσα πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις. Αποτελεί πολιτική του Ομίλου να μη διαγράφεται καμία απαίτηση μέχρι να εξαντληθούν όλες οι δυνατές πρακτικές και νομικές ενέργειες για την είσπραξή της.

2.13 Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων

Χρεόγραφα τα οποία πωλούνται στα πλαίσια μιας σύμβασης πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων σε μια προσυμφωνημένη τιμή («Repos») εξακολουθούν να καταχωρούνται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, ενώ η αντίστοιχη υποχρέωση απεικονίζεται κατά περίπτωση ως υποχρέωση προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρέωση προς πελάτες ή λοιπές καταθέσεις.

2.14 Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία και περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης

Τα ενσώματα πάγια στοιχεία περιλαμβάνουν γήπεδα και ακίνητα, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, μεταφορικά μέσα και εξοπλισμό, τα οποία κατέχονται από τον Όμιλο με σκοπό τη λειτουργική χρησιμοποίησή τους, αλλά και για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που απαιτούνται προκειμένου ένα πάγιο να τεθεί σε κατάσταση λειτουργίας. Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης παρουσιάζονται μαζί με τα Ενσώματα πάγια στοιχεία στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μεταγενέστερα της απόκτησης ενός παγίου που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό «ενσώματα πάγια στοιχεία», κεφαλαιοποιούνται μόνο στην περίπτωση όπου θεωρείται πιθανό ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες θα αποφέρουν στο μέλλον πρόσθετα οικονομικά οφέλη για τον Όμιλο, πέρα από εκείνα τα οποία αναμένονταν αρχικά κατά την απόκτηση του παγίου. Σε διαφορετική περίπτωση, οι συγκεκριμένες δαπάνες μεταφέρονται απευθείας στα αποτελέσματα κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους.

Η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου αρχίζει με την έναρξη χρησιμοποίησής του και διακόπτεται μόνο με την πώληση ή μεταβίβαση του ενσώματος παγίου στοιχείου. Κατά συνέπεια, η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου το οποίο παύει να χρησιμοποιείται δε διακόπτεται, εκτός εάν έχει πλήρως αποσβεσθεί, αλλά επανεκτιμάται η ωφέλιμη ζωή του. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Η εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων στοιχείων ανά κατηγορία, έχει ως εξής:

Γήπεδα	<i>Δεν αποσβένονται</i>
Κτήρια (ίδιο-χρησιμοποιούμενα)	<i>έως 50 έτη</i>
Κτήρια (Μη ίδιο-χρησιμοποιούμενα)	<i>έως 50 έτη</i>
Βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων	<i>Κατά την υπολειπόμενη διάρκεια της μίσθωσης, μη υπερβαίνουσα ωστόσο τα 12 έτη</i>
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	<i>έως 12 έτη</i>
Μεταφορικά μέσα	<i>έως 10 έτη</i>
Ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	<i>έως 5 έτη</i>
Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης	<i>Σταθερή μέθοδο στη διάρκεια της μίσθωσης</i>

Ο Όμιλος εξετάζει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι κάποιο ενσώματο πάγιο στοιχείο ή περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης έχει υποστεί απομείωση της αξίας του. Αν υπάρχει μια τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος υπολογίζει το ανακτήσιμο ποσό του ενσώματος παγίου στοιχείου. Όταν η λογιστική αξία ενός ενσώματος παγίου στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, ο Όμιλος σχηματίζει ανάλογη πρόβλεψη απομείωσης προκειμένου η λογιστική αξία του παγίου να απεικονίζει την ανακτήσιμη αξία του. Τα κέρδη και ζημιές από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων προσδιορίζονται βάσει της λογιστικής αξίας τους και λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων προ φόρων.

2.15 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γήπεδα και κτήρια που είναι ιδιόκτητα, τα οποία κατέχονται με σκοπό την είσπραξη μισθωμάτων ή / και την αποκόμιση κεφαλαιακών κερδών. Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει και τις δαπάνες συναλλαγής.

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής τους, οι επενδύσεις σε ακίνητα αποτιμώνται στην αξία κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία δε διαφέρει σημαντικά από την ωφέλιμη ζωή αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «ενσώματα πάγια στοιχεία». Οι επενδύσεις σε ακίνητα εξετάζονται, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας τους, όταν υπάρχει ένδειξη απομείωσης ή τουλάχιστον σε ετήσια βάση.

2.16 Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία

2.16.1 Υπεραξία

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής της, η υπεραξία επιχειρήσεων αποτιμάται στην αξία κτήσης (βλ. Σημείωση 2.5.2) μείον τις όποιες συσσωρευμένες προβλέψεις από απομείωση της αξίας της.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών («ΜΔΤΡ»). Η κατανομή γίνεται σε εκείνες τις ΜΔΤΡ, οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν από την επιχειρηματική συνένωση από την οποία προέκυψε η υπεραξία.

Ο Όμιλος αξιολογεί σε ετήσια βάση, ή συχνότερα, τη λογιστική αξία της υπεραξίας των επιχειρήσεων, προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας της. Κατά την αξιολόγηση αυτή, εκτιμάται κατά πόσο η λογιστική αξία της υπεραξίας παραμένει πλήρως ανακτήσιμη. Η εκτίμηση γίνεται συγκρίνοντας τη λογιστική αξία της ΜΔΤΡ στην οποία έχει κατανεμηθεί η υπεραξία με το ανακτήσιμο ποσό της, το οποίο είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον των εξόδων πώλησης και της αξίας από τη χρήση. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει της αγοραίας αξίας, εφόσον υπάρχει διαθέσιμη, ή προσδιορίζεται από ανεξάρτητο εκτιμητή ή προκύπτει από μοντέλο αποτίμησης. Εάν η ανακτήσιμη αξία υπολείπεται της λογιστικής, αναγνωρίζεται μη αναστρέψιμη πρόβλεψη απομείωσης και η υπεραξία απομειώνεται κατά το πλεόνασμα της λογιστικής αξίας της ΜΔΤΡ επί της ανακτήσιμης αξίας.

2.16.2 Λογισμικό

Η αξία κτήσης του λογισμικού περιλαμβάνει δαπάνες οι οποίες συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένα και διακριτά προϊόντα λογισμικού που ελέγχει ο Όμιλος και από τα οποία αναμένεται να προκύψουν μελλοντικά οφέλη για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους και τα οποία θα υπερβαίνουν τα σχετικά με αυτά έξοδα κτήσης. Δαπάνες που βελτιώνουν ή επεκτείνουν τη λειτουργία των λογισμικών προγραμμάτων πέρα από τις αρχικές προδιαγραφές τους, κεφαλαιοποιούνται και προστίθενται στην αρχική αξία κτήσης τους.

Το λογισμικό αποσβένεται με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής, σε περίοδο, όμως η οποία δε δύναται να υπερβαίνει τα 20 έτη.

Ειδικότερα, τα **εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού** αναγνωρίζονται αρχικά σε αξία ίση με το άθροισμα των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία που το στοιχείο ικανοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης. Όταν δεν μπορεί να αναγνωρισθεί άυλο περιουσιακό στοιχείο, τα έξοδα ανάπτυξης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα την περίοδο που πραγματοποιήθηκαν.

Τα έξοδα έρευνας καταχωρούνται ως έξοδο όταν πραγματοποιούνται. Εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό που προκύπτει από έξοδα ανάπτυξης που έχουν πραγματοποιηθεί σε μεμονωμένο έργο, αναγνωρίζονται μόνο όταν ο Όμιλος μπορεί να αποδείξει:

- ότι διαθέτει την τεχνολογική δυνατότητα να ολοκληρώσει το εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό ώστε να καταστεί διαθέσιμο για χρήση,
- την πρόθεσή του να το ολοκληρώσει και να χρησιμοποιήσει το στοιχείο,
- την ικανότητά του να χρησιμοποιήσει το στοιχείο,
- πως το στοιχείο θα δημιουργήσει μελλοντικά οικονομικά οφέλη,
- ότι διαθέτει επαρκείς τεχνολογικούς, οικονομικούς και άλλους πόρους για την ολοκλήρωση της ανάπτυξης και τη χρήσης του στοιχείου και
- την ικανότητα να επιμετρά αξιόπιστα τα έξοδα κατά την ανάπτυξη του στοιχείου.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού, καταχωρούνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Δαπάνες όπως, οι δαπάνες ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης επιχειρησιακών μονάδων ή υποκαταστημάτων, δαπάνες εκπαίδευσης προσωπικού, δαπάνες διαφήμισης και προβολής και δαπάνες μετεγκατάστασης και αναδιοργάνωσης τμήματος ή όλου του Ομίλου, αναγνωρίζονται ως έξοδα κατά το χρόνο πραγματοποιήσεώς τους.

2.16.3 Απομείωση

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται περίπτωση απομείωσης της αξίας τους. Εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, η διοίκηση του Ομίλου διενεργεί ανάλυση προκειμένου να διαπιστώσει εάν η λογιστική αξία των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων μπορεί πλήρως να ανακτηθεί. Όταν η λογιστική αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, τότε διενεργείται ανάλογη πρόβλεψη για απομείωση.

2.17 Μισθώσεις

2.17.1 Σε ισχύ πριν από την 1 Ιανουαρίου 2019

Η αξιολόγηση του εάν μια σύμβαση είναι ή εμπεριέχει μίσθωση βασίζεται πάντοτε στην ουσία της εν λόγω σύμβασης. Κατά την αξιολόγηση θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον: α) η εκπλήρωση μιας σύμβασης εξαρτάται από τη χρήση ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου ή στοιχείων και β) η σύμβαση εκχωρεί δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

2.17.1.1 Ο Όμιλος ως μισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Οι συμβάσεις μίσθωσης ενσώματων παγίων στοιχείων από τις οποίες προκύπτει ότι ο Όμιλος διατηρεί όλους τους κινδύνους και οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα των ενσώματων παγίων στοιχείων, καταχωρούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης, στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των μισθωμένων ενσώματων παγίων στοιχείων ή της παρούσας αξίας των ελάχιστων καταβαλλόμενων μισθωμάτων. Κάθε ένα από τα μισθώματα που καταβάλλεται, επιμερίζεται μεταξύ του ποσού που αφορά την αποπληρωμή του κεφαλαίου και του ποσού που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται ένας σταθερός συντελεστής αποπληρωμής του ανεξόφλητου υπολοίπου της χρηματοδότησης. Το ποσό που αφορά το ανεξόφλητο κεφάλαιο των υποχρεώσεων από μίσθωση ενσώματων παγίων στοιχείων, καταχωρείται στο λογαριασμό «Λοιπά στοιχεία παθητικού». Το ποσό που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, μεταφέρεται σταδιακά στη κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια μίας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπόκεινται σε απόσβεση στο μικρότερο διάστημα μεταξύ της ωφέλιμης ζωής του περιουσιακού στοιχείου ή της διάρκειας της μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Οι συμβάσεις μίσθωσης ενσώματων παγίων στοιχείων από τις οποίες προκύπτει ότι ο εκμισθωτής διατηρεί ένα σημαντικό μέρος από τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα ενσώματα πάγια στοιχεία, καταχωρούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Το σύνολο των καταβαλλόμενων μισθωμάτων (στα οποία δεν περιλαμβάνεται η αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) μεταφέρεται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Στην περίπτωση όπου μια σύμβαση λειτουργικής μίσθωσης διακοπεί πριν από την ημερομηνία λήξης της, το ποσό που καταβάλλεται στον εκμισθωτή με τη μορφή αποζημίωσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά την περίοδο στην οποία διακόπτεται η σύμβαση.

2.17.1.2 Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Όταν τα ενσώματα πάγια στοιχεία έχουν μισθωθεί με χρηματοδοτική μίσθωση, η παρούσα αξία των ελάχιστων μισθωμάτων που πρέπει να καταβληθούν απεικονίζεται ως απαίτηση. Τα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τη μέθοδο της καθαρής επένδυσης (προ φόρων), η οποία αντικατοπτρίζει ένα σταθερό συντελεστή απόδοσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται στα πλαίσια συμβάσεων λειτουργικής μίσθωσης, απεικονίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης ανάλογα με τη λειτουργική φύση τους. Τα εκμισθωμένα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται συστηματικά κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία θα πρέπει να συμπίπτει με την ωφέλιμη ζωή ομοειδών ενσώματων παγίων στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τις λειτουργικές ανάγκες του Ομίλου. Τα έσοδα από μισθώματα (μείον την αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.17.2 Σε ισχύ μετά από την 1 Ιανουαρίου 2019

2.17.2.1 Ο Όμιλος ως μισθωτής

Ο Όμιλος εφαρμόζει ενιαίο λογιστικό χειρισμό για την αναγνώριση και επιμέτρηση όλων των συμβάσεων μίσθωσης, με εξαίρεση τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και τις μισθώσεις χαμηλής αξίας, των οποίων οι πληρωμές μισθωμάτων αναγνωρίζονται ως λειτουργικά έξοδα με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις από μίσθωση οι οποίες αντιπροσωπεύουν την υποχρέωσή του να καταβάλλει μισθώματα, καθώς και περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης, τα οποία αντιπροσωπεύουν το δικαίωμα χρήσης των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων.

2.17.2.2 Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης

Ο Όμιλος αναγνωρίζει το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης κατά την ημερομηνία έναρξης της μισθωτικής περιόδου (δηλ. την ημέρα που το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο καθίσταται διαθέσιμο προς χρήση). Το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης επιμετράται στο κόστος, μειωμένο κατά τις σωρευμένες αποσβέσεις και ζημιές απομείωσης, προσαρμοσμένο κατά την τυχόν επανεπιμέτρηση της υποχρέωσης από τη μίσθωση. Το κόστος του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης αποτελείται από το ποσό της αρχικής επιμέτρησης της υποχρέωσης από τη μίσθωση, τις αρχικές άμεσες δαπάνες, το κόστος αποκατάστασης του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου σε συγκεκριμένη κατάσταση και από τα μισθώματα τα οποία καταβλήθηκαν κατά την ημερομηνία έναρξης της μίσθωσης ή προγενέστερα, μείον τυχόν εισπρακτέα κίνητρα μίσθωσης. Το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης αποσβένεται με τη σταθερή μέθοδο στη διάρκεια της μίσθωσης.

Τα περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης παρουσιάζονται στα «Ενσώματα πάγια στοιχεία».

2.17.2.3 Υποχρεώσεις μίσθωσης

Κατά την ημερομηνία έναρξης της μισθωτικής περιόδου, ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις από μίσθωση οι οποίες επιμετρώνται στην παρούσα αξία των μισθωμάτων που θα καταβληθούν κατά τη χρονική διάρκεια της μισθωτικής περιόδου. Τα μισθώματα αποτελούνται από τα σταθερά μισθώματα (μειωμένα κατά τα τυχόν εισπρακτέα κίνητρα μίσθωσης), τα κυμαινόμενα μισθώματα που εξαρτώνται από έναν δείκτη ή ένα επιτόκιο και από τα ποσά που αναμένεται να καταβάλλει ο μισθωτής βάσει των εγγυήσεων υπολειμματικής αξίας. Τα μισθώματα επίσης περιλαμβάνουν την τιμή άσκησης του δικαιώματος αγοράς εάν είναι μάλλον βέβαιο ότι θα ασκηθεί από τον Όμιλο, καθώς και τις τυχόν καταβολές ποινής για καταγγελία της μίσθωσης, εάν η διάρκεια μίσθωσης αποτυπώνει την άσκηση δικαιώματος καταγγελίας από τον Όμιλο. Τα κυμαινόμενα μισθώματα που δεν εξαρτώνται από έναν δείκτη ή ένα επιτόκιο αναγνωρίζονται ως έξοδα στη χρονική περίοδο κατά την οποία προέκυψε το γεγονός ή η κατάσταση που οδήγησε στην πληρωμή. Η υποχρέωση μίσθωσης επανεπιμετράται όταν υπάρχει μεταβολή στις μελλοντικές πληρωμές μισθωμάτων που προκύπτει από μεταβολή σε δείκτη ή επιτόκιο, εάν υπάρχει μεταβολή στην εκτίμηση του Ομίλου για τα ποσά που αναμένεται να καταβληθούν ως εγγύηση υπολειμματικής αξίας ή εάν υπάρξει αλλαγή στην εκτίμηση του Ομίλου σχετικά με το αν θα ασκήσει ένα δικαίωμα αγοράς, παράτασης ή τερματισμού της μίσθωσης. Όταν η υποχρέωση μίσθωσης επανεπιμετράται κατ' αυτόν τον τρόπο, πραγματοποιείται αντίστοιχη προσαρμογή στη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης ή καταχωρείται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων εάν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης έχει μειωθεί στο μηδέν.

2.17.2.4 Βραχυπρόθεσμες μισθώσεις ή μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων χαμηλής αξίας

Ο Όμιλος έχει επιλέξει να μην αναγνωρίζει περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης και υποχρεώσεις μίσθωσης για βραχυπρόθεσμες μισθώσεις με διάρκεια ίση ή μικρότερη των 12 μηνών καθώς και μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων χαμηλής αξίας. Ο Όμιλος αναγνωρίζει τις πληρωμές μισθωμάτων που σχετίζονται με τις εν λόγω μισθώσεις ως έξοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τη σταθερή μέθοδο.

2.17.2.5 Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Όταν τα ενσώματα πάγια στοιχεία έχουν μισθωθεί με χρηματοδοτική μίσθωση, η παρούσα αξία των ελάχιστων μισθωμάτων που πρέπει να καταβληθούν απεικονίζεται ως απαίτηση. Τα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τη μέθοδο της καθαρής επένδυσης (προ φόρων), η οποία αντικατοπτρίζει ένα σταθερό συντελεστή απόδοσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται στα πλαίσια συμβάσεων λειτουργικής μίσθωσης, απεικονίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης ανάλογα με τη λειτουργική φύση τους. Τα εκμισθωμένα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία θα πρέπει να

συμπίπτει με την ωφέλιμη ζωή ομοειδών ενσώματων παγίων στοιχείων. Τα έσοδα από μισθώματα (μείον την αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται τον μισθωτή) αναγνωρίζονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.18 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Για τους σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα υπόλοιπα των λογαριασμών «ταμείο», «μη δεσμευμένα χρηματικά διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες», «απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων» και τα υψηλής ρευστότητας χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διάρκειας μικρότερης των τριών μηνών από την ημερομηνία απόκτησής τους όπως, έντοκα γραμμάτια και άλλα αξιόγραφα, αξιόγραφα του επενδυτικού και του εμπορικού χαρτοφυλακίου, των οποίων ο κίνδυνος μεταβολής της εύλογης αξίας τους είναι ασήμαντος και τα οποία χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο για την εξυπηρέτηση των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων του.

2.19 Προβλέψεις

Ο Όμιλος διενεργεί προβλέψεις όταν υπάρχει παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, μεγάλη πιθανότητα εκροής πόρων που εμπεριέχουν οικονομικά οφέλη για το διακανονισμό της υποχρέωσης και είναι εφικτό να εκτιμηθεί αξιόπιστα το ποσό της υποχρέωσης.

2.20 Συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης

Συμβόλαιο χρηματοοικονομικής εγγύησης είναι το συμβόλαιο βάσει του οποίου ο εκδότης δεσμεύεται να πραγματοποιήσει καθορισμένες πληρωμές προκειμένου να αποζημιώσει τον κάτοχο, για ζημιές λόγω εκπροθέσμων πληρωμών από τον οφειλέτη, βάσει των αρχικών ή των τροποποιημένων όρων ενός χρεωστικού μέσου.

Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης, εκτός αυτών που έχουν χαρακτηριστεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια, αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην υψηλότερη από (α) την αξία του αναπόσβεστου υπολοίπου των εισπραχθέντων αμοιβών και των αμοιβών επομένων περιόδων και (β) την καλύτερη εκτίμηση του ποσού που θα απαιτηθεί για το διακανονισμό της αναληφθείσας δέσμευσης κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

2.21 Παροχές προς εργαζομένους

Οι εταιρίες του Ομίλου καταβάλλουν εισφορές σε προγράμματα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία σύμφωνα με τις συνθήκες και τις πρακτικές που επικρατούν στην κάθε χώρα. Τα προγράμματα αυτά διαχωρίζονται σε προγράμματα καθορισμένων παροχών και σε προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

2.21.1 Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών ορίζεται ένα πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, στο οποίο οι παροχές καθορίζονται με βάση οικονομικές και δημογραφικές παραδοχές. Οι πιο σημαντικές παραδοχές, μεταξύ άλλων, είναι η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας, ο μισθός, οι δείκτες προσδόκιμης ζωής, το επιτόκιο προεξόφλησης, ο ρυθμός αύξησης αποδοχών και συντάξεων. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών, η αξία της υποχρέωσης είναι ίση με την παρούσα αξία των καθορισμένων πληρωτέων παροχών κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μειωμένης κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος.

Η υποχρέωση καθορισμένων παροχών και το σχετικό έξοδο εκτιμάται ετησίως κατά την ημερομηνία σύνταξης των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων από ανεξάρτητους αναλογιστές με τη χρήση της μεθόδου της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας. Η παρούσα αξία της υποχρέωσης προσδιορίζεται προεξοφλώντας τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές με το επιτόκιο υψηλής ποιότητας εταιρικών ομολόγων ή κρατικών ομολόγων στο ίδιο νόμισμα με εκείνο της υποχρέωσης και με διάρκεια ανάλογη της υποχρέωσης, ή με το επιτόκιο που λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο και τη διάρκεια της υποχρέωσης, όπου το βάθος αγοράς για τέτοια ομόλογα κρίνεται ανεπαρκές. Το καθαρό επιτόκιο υπολογίζεται εφαρμόζοντας το επιτόκιο προεξόφλησης στην αρχή της περιόδου στην καθαρή υποχρέωση των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών.

Το κόστος υπηρεσίας (τρέχουσας και προϋπηρεσίας (συμπεριλαμβανομένων των περικοπών) και τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από διακανονισμούς) και το καθαρό χρηματοοικονομικό κόστος της καθαρής υποχρέωσης/(απαιτήσης) των καθορισμένων παροχών αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στις Δαπάνες προσωπικού. Η καθαρή υποχρέωση καθορισμένων παροχών (μετά την αφαίρεση των περιουσιακών στοιχείων) αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, με τις μεταβολές που προκύπτουν από την επαναμέτρηση (περιλαμβανομένων των αναλογιστικών κερδών και ζημιών, την επίδραση της μεταβολής του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου των περιουσιακών στοιχείων (αν υφίσταται) και της αναμενόμενης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων (εξαιρουμένου του επιτοκίου)), να αναγνωρίζονται άμεσα στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα, χωρίς να επιτρέπεται

μεταγενέστερα η αναταξινόμησή της στην κατάσταση αποτελεσμάτων, προκειμένου να αντικατοπτρίζεται πλήρως η αξία του ελλείμματος ή πλεονάσματος του προγράμματος.

2.21.2 Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών ορίζεται το πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, σύμφωνα με το οποίο ο εργοδότης καταβάλλει συγκεκριμένες εισφορές σε κάποιο Ταμείο χωρίς καμία άλλη νομική ή τεκμαίρομένη δέσμευση για περαιτέρω εισφορές στην περίπτωση που το Ταμείο δεν έχει τα απαιτούμενα περιουσιακά στοιχεία ώστε να πληρώσει τις παροχές των ασφαλισμένων που αφορούν στην τρέχουσα και προηγούμενες περιόδους. Οι εισφορές του Ομίλου στα προγράμματα καθορισμένων εισφορών καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου που αφορούν και περιλαμβάνονται στις δαπάνες προσωπικού.

2.22 Φόροι

Η υποχρέωση της καταβολής φόρου εισοδήματος επί των κερδών προσδιορίζεται με βάση την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία και αναγνωρίζεται ως έξοδο στη χρήση στην οποία πραγματοποιούνται τα κέρδη.

Ο υπολογισμός του αναβαλλόμενου φόρου γίνεται με τη μέθοδο του ισολογισμού και προσδιορίζεται για όλες τις προσωρινές διαφορές, οι οποίες προκύπτουν μεταξύ της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και της φορολογικής αξίας που αποδίδεται σε αυτά σύμφωνα με τις εκάστοτε φορολογικές διατάξεις.

Οι σημαντικότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την αποτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων χρεογράφων και παραγώγων, από τα ασφαλιστικά αποθέματα και τις προβλέψεις για παροχές για έξοδο από την υπηρεσία και πάγια περιουσιακά στοιχεία. Τα φορολογικά οφέλη τα οποία δύναται να προκύψουν από αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες που μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις προς συμψηφισμό, αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν θεωρείται πιθανή η πραγματοποίηση μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία θα είναι επαρκή για το συμψηφισμό των σωρευμένων φορολογικών ζημιών.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προσδιορίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές, οι οποίοι αναμένεται ότι θα ισχύουν την περίοδο κατά την οποία θα ρευστοποιηθεί το περιουσιακό στοιχείο ή θα διακανονισθεί η υποχρέωση. Ο προσδιορισμός των μελλοντικών φορολογικών συντελεστών βασίζεται σε νόμους που έχουν ψηφιστεί κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται εάν οι προσωρινές διαφορές προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση υπεραξίας, ή κατά την αρχική αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (εκτός από συνένωση επιχειρήσεων), σε συναλλαγή που δεν επηρεάζει ούτε τα φορολογητέα ούτε τα λογιστικά κέρδη.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται στην πεποίθηση της Διοίκησης, η οποία στηρίζεται σε διαθέσιμα υποστηρικτικά στοιχεία, ότι φορολογικά οφέλη που συνδέονται με προσωρινές διαφορές, όπως, φορολογικές ζημίες μεταφερόμενες σε επόμενες χρήσεις και φορολογικές απαιτήσεις είναι πιθανό να πραγματοποιηθούν. Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων και μειώνεται στο βαθμό που δε θεωρείται πλέον πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη για την ανάκτηση όλου ή μέρους αυτής. Προκειμένου, ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία, να πάρουν την απόφαση να αναγνωρίσουν αυτές τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις εξετάζουν όλα τα διαθέσιμα, θετικά και αρνητικά, στοιχεία, περιλαμβανομένης της πραγματοποίησης: των ήδη υπαρκτών φορολογικών προσωρινών διαφορών, των προβλεπόμενων μελλοντικών φορολογικών κερδών και των πρόσφατων οικονομικών αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία διαπιστώσουν ότι στο μέλλον είναι πιθανό να ανακτήσουν αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις πέραν αυτών που έχουν ήδη αναγνωρίσει, τότε προβαίνουν σε αύξηση της λογιστικής αξίας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται υπό την προϋπόθεση ότι οι φορολογικές αρχές παρέχουν το δικαίωμα συμψηφισμού των απαιτήσεων και υποχρεώσεων και εφόσον οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή και η διοίκηση προτίθεται να διακανονίσει το καθαρό ποσό που προκύπτει μετά το συμψηφισμό.

Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται σε προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρίες, συγγενείς και κοινοπραξίες εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η χρονική στιγμή της αντιστροφής της προσωρινής διαφοράς μπορεί να ελεγχθεί από τον Όμιλο και υπάρχει σημαντική πιθανότητα ότι η διαφορά δεν θα αντιστραφεί στο προσεχές μέλλον.

Οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους που σχετίζονται με μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων και αντισταθμίσεις ταμειακών ροών, οι οποίες καταχωρούνται σε χρέωση

ή πίστωση των Λοιπών συνολικών εσόδων, καταχωρούνται επίσης σε χρέωση ή πίστωση των Λοιπών συνολικών εσόδων και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα, όταν μεταφερθούν στα αποτελέσματα και τα σχετικά κέρδη ή ζημιές.

2.23 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

Οι υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία των κεφαλαίων που λαμβάνονται (τα έσοδα της έκδοσης), μετά την αφαίρεση των πραγματοποιηθέντων εξόδων που αφορούν την έκδοσή τους. Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησης, επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος (εκτός εάν έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων) και η οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ των καθαρών εσόδων από την έκδοση των πιστωτικών τίτλων και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις και του ποσού που απαιτείται για την αποπληρωμή τους, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα σταδιακά κατά τη διάρκεια των τίτλων με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.24 Μετοχικό κεφάλαιο

Έξοδα εκδόσεως μετοχικού κεφαλαίου: Τα έξοδα που πραγματοποιούνται για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, εκτός από τις περιπτώσεις συνένωσης επιχειρήσεων, απεικονίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων μετά τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος που αναλογεί σε αυτά.

Μερίσματα επί κοινών μετοχών: Τα μερίσματα που αναλογούν στις κοινές μετοχές, αναγνωρίζονται ως υποχρέωση κατά την περίοδο στην οποία εγκρίνονται από την Ετήσια Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Μητρικής Εταιρίας.

2.25 Τομείς δραστηριότητας

Ο Όμιλος παρουσιάζει πληροφορίες κατά κλάδο δραστηριότητας με βάση τις σημαντικότερες ασφαλιστικές δραστηριότητες.

2.26 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις (ή ομάδες στοιχείων) των οποίων η λογιστική αξία πρόκειται να ανακτηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος της μέσω πώλησης παρά μέσω συνεχόμενης χρήσης τους, καταχωρούνται ως στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση.

Για να ταξινομηθούν ως τέτοια, τα περιουσιακά στοιχεία (ή ομάδες στοιχείων) πρέπει να είναι διαθέσιμα για άμεση πώληση στην τρέχουσα κατάστασή τους και η πώλησή τους πρέπει να είναι πολύ πιθανή.

Η Διοίκηση πρέπει να έχει δεσμευτεί για την πώληση, η οποία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός ενός έτους από την ημερομηνία ταξινόμησης των περιουσιακών στοιχείων (ή ομάδων στοιχείων) ως στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση, υπό τις εξαιρέσεις του Δ.Π.Χ.Α. 5 και οι ενέργειες που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της πώλησης θα πρέπει να υποδεικνύουν ότι δεν είναι πιθανό να γίνουν σημαντικές μεταβολές στο πρόγραμμα ή το πρόγραμμα να ανακληθεί.

Η αξία των μη κυκλοφορούντων στοιχείων που ταξινομούνται ως προοριζόμενα προς πώληση, προσδιορίζεται ως η χαμηλότερη τιμή μεταξύ της λογιστικής και εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης και απεικονίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης ξεχωριστά από τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία.

Κατά την αρχική καταχώρηση των προοριζόμενων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων, οποιαδήποτε απομείωση της αξίας τους περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, ακόμα και στην περίπτωση της αναπροσαρμογής. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση κερδών ή ζημιών που προκύπτουν από μεταγενέστερες επανεπιμετρήσεις.

Αν ο Όμιλος έχει κατατάξει περιουσιακό στοιχείο (ή ομάδα στοιχείων) ως προοριζόμενο προς πώληση, αλλά δεν πληρούνται πλέον τα κριτήρια για την ταξινόμηση ως τέτοιο, ο Όμιλος παύει να ταξινομεί το περιουσιακό στοιχείο (ή την ομάδα στοιχείων) ως προοριζόμενο προς πώληση.

Ο Όμιλος επιμετρά το μη κυκλοφορούν περιουσιακό στοιχείο που παύει να ταξινομείται ως προοριζόμενο προς πώληση (ή που παύει να συμπεριλαμβάνεται σε ομάδα στοιχείων που προορίζεται προς πώληση) στην χαμηλότερη αξία μεταξύ:

α) της λογιστικής αξίας πριν το περιουσιακό στοιχείο (ή η ομάδα στοιχείων) ταξινομηθεί ως προοριζόμενο προς πώληση, προσαρμοσμένη με τυχόν αποσβέσεις ή αναπροσαρμογές που θα είχαν αναγνωριστεί αν το περιουσιακό στοιχείο (ή η ομάδα στοιχείων) δεν είχε ταξινομηθεί ως προοριζόμενο προς πώληση και

β) του ανακτήσιμου ποσού του κατά την ημερομηνία της μεταγενέστερης απόφασης να μην πωληθεί.

2.27 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Στα συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνονται επιχειρήσεις, στις οποίες ο Όμιλος διατηρεί τον έλεγχο ή ασκεί ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους. Επίσης, ως συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται τα μέλη της Διοίκησης της Εταιρίας καθώς και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Μητρικής Εταιρίας, τα στενά συγγενικά με αυτά πρόσωπα, εταιρίες που ελέγχονται από αυτά ή στις οποίες τα τελευταία έχουν ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους.

2.28 Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα λογίζονται μόνον όταν πιθανολογείται ότι τα οικονομικά οφέλη που συνδέονται με τη συναλλαγή θα εισρεύσουν στην επιχείρηση. Η αναγνώριση εσόδων από ασφαλιστήρια συμβόλαια περιγράφεται στη σημείωση 2.11.

Τόκοι - Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται σύμφωνα με την αρχή των δεδουλευμένων εσόδων λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική απόδοση του περιουσιακού στοιχείου.

Μερίσματα - Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξης από τους μετόχους, δηλαδή μετά την έγκρισή τους από τη Γενική Συνέλευση.

Έσοδα από ενοίκια - Τα έσοδα ενοικίων από επενδύσεις σε ακίνητα λογίζονται σε συστηματική βάση κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.29 Συμψηφισμός

Η απεικόνιση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του καθαρού ποσού που προκύπτει από συμψηφισμό χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων επιτρέπεται, μόνο εφόσον υφίσταται συμβατικό δικαίωμα που επιτρέπει το συμψηφισμό των ποσών που έχουν καταχωρηθεί και παράλληλα υπάρχει πρόθεση είτε για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού, τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης αντίστοιχα, είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει μετά το συμψηφισμό.

2.30 Αποαναγνώριση

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή αν ισχύει, μέρος χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή ομάδα παρόμοιων τέτοιων στοιχείων) παύει να αναγνωρίζεται όταν εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση παύει να αναγνωρίζεται όταν ακυρώνεται, εκπνέει ή δεν υφίσταται πλέον. Όταν μια υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθίσταται από μια άλλη από τον ίδιο δανειστή με σημαντικά διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται σημαντικά, αυτή η αλλαγή ή τροποποίηση θεωρείται ως παύση αναγνώρισης της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας και η διαφορά στα αντίστοιχα λογιστικά υπόλοιπα αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπως επίσης και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

Η χρήση των διαθέσιμων πληροφοριών και η εφαρμογή υποκειμενικής κρίσης, αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη διενέργεια εκτιμήσεων στις ακόλουθες περιοχές: αποτίμηση μη διαπραγματεύσιμων σε οργανωμένη αγορά χρεογράφων, υποχρεώσεις παροχών στο προσωπικό μετά την έξοδο από την υπηρεσία, ασφαλιστικά αποθέματα, απομείωση αξίας απαιτήσεων, ανοιχτές φορολογικές χρήσεις και εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από τις ανωτέρω εκτιμήσεις, ενώ οι αποκλίσεις ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η διοίκηση του Ομίλου πιστεύει ότι οι εκτιμήσεις και παραδοχές που έχουν διενεργηθεί για τη σύνταξη των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων αντικατοπτρίζουν επαρκώς τα γεγονότα και τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019.

Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και σχετική αβεβαιότητα: Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου ο Όμιλος διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών είναι οι ακόλουθες:

3.1 Αποτίμηση των ασφαλιστικών προβλέψεων

Ασφαλίσεις Ζωής

Ο υπολογισμός των ασφαλιστικών αποθεμάτων Ζωής (μακροπρόθεσμα συμβόλαια) γίνεται με τη χρήση αναγνωρισμένων αναλογιστικών μεθόδων που βασίζονται μεταξύ άλλων σε παραδοχές για τη μελλοντική απόδοση επενδύσεων, θνησιμότητα, ακυρωσιμότητα, διαχειριστικά έξοδα, επιλογές και εγγυήσεις, ατυχήματα και εξαγορές. Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια αποτιμούνται με βάση τις τιμές των παραμέτρων που ισχύουν κατά την έκδοσή τους. Τυχόν αποκλίσεις των εκτιμήσεων προβλέπονται με ένα περιθώριο ασφαλείας. Συνεπώς, νέες εκτιμήσεις παράγονται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων για να αποφασιστεί αν η επάρκεια είναι εξασφαλισμένη κάτω από το πρίσμα των τρεχουσών εκτιμήσεων. Η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας παρακολουθεί σε συνεχή βάση τις εκτιμήσεις των εκκρεμών ζημιών, ώστε τα αποθέματα σε κάθε περίοδο να βρίσκονται στο επιθυμητό επίπεδο, βάσει των τρεχουσών οικονομικών συνθηκών.

Γενικές Ασφαλίσεις

Πέραν από την κατά περίπτωση εκτίμηση των προβλεπόμενων ποσών αποζημίωσης, εφαρμόζονται και στατιστικές τεχνικές που αποσκοπούν σε μια ασφαλέστερη συνολική εκτίμηση των μελλοντικών υποχρεώσεων και το σχηματισμό κατάλληλων αποθεμάτων. Οι τεχνικές αυτές βασίζονται στη μελέτη των ιστορικών δεδομένων για τον προσδιορισμό του τελικού κόστους και σε υποθέσεις σχετικά με το μέσο κόστος αποζημίωσης, τον μελλοντικό πληθωρισμό και τις μεταβολές των κανόνων του νομικού πλαισίου που εφαρμόζονται. Στη διαδικασία αυτή εντάσσεται και ο υπολογισμός των προβλέψεων για ζημιές που δεν έχουν γνωστοποιηθεί στις εταιρίες του Ομίλου μέχρι την ημερομηνία αποτίμησης.

3.2 Πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος

Η πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος με βάση το Δ.Λ.Π. 12 υπολογίζεται με εκτίμηση των φόρων που θα καταβληθούν στις φορολογικές αρχές και περιλαμβάνει τον τρέχοντα φόρο εισοδήματος για κάθε χρήση και πρόβλεψη για τους πρόσθετους φόρους που πιθανόν να προκύψουν σε φορολογικούς ελέγχους. Η τελική εκκαθάριση των φόρων εισοδήματος πιθανόν να αποκλίνει από τα σχετικά ποσά τα οποία έχουν καταχωρηθεί στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις.

3.3 Αναβαλλόμενος φόρος

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αφορούν αποτιμητικές ζημιές ομολόγων, μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων και εκπεστές προσωρινές διαφορές αναγνωρίζονται στην έκταση που πιθανολογείται ότι στο μέλλον θα υπάρξουν φορολογητέα κέρδη επαρκή να καλύψουν τις φορολογικές ζημιές και τις εκπεστές προσωρινές διαφορές. Για τον προσδιορισμό του ποσού των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που θα αναγνωριστούν απαιτείται κρίση η οποία βασίζεται στην εκτίμηση του πιθανού χρόνου και επιπέδου πραγματοποίησης των φορολογητέων κερδών σε συνδυασμό με το μελλοντικό φορολογικό προγραμματισμό.

Η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας θεωρεί ότι η ανάκτηση του υπολοίπου των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων την 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι περισσότερο πιθανή από τη μη ανάκτηση του, βασιζόμενη σε εκτιμήσεις ότι στο μέλλον θα υπάρξουν φορολογητέα κέρδη που είναι δυνατόν να συμψηφισθούν με κάθε κατηγορία ζημιών επί των οποίων σχηματίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, όπως προκύπτει, από το εγκεκριμένο από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας, επιχειρηματικό σχέδιο.

3.4 Απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων

Ο Όμιλος εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 39 για τον προσδιορισμό χρεογράφων του χαρτοφυλακίου επενδύσεων που έχουν υποστεί απομείωση. Ο προσδιορισμός αυτός απαιτεί την εφαρμογή κρίσης σε σημαντικό βαθμό ώστε να προσδιορισθεί αν έχει λάβει χώρα σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας της επένδυσης και υπολείπεται της λογιστικής της αξίας. Για να πραγματοποιήσει αυτή τη κρίση, η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει, ανάμεσα σε άλλους παράγοντες, τη φυσιολογική διακύμανση της τιμής του χρεογράφου στην αγορά, την οικονομική κατάσταση και τη βραχυπρόθεσμη προοπτική της επιχείρησης στην οποία γίνεται η επένδυση, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η απόδοση του κλάδου που αυτή ανήκει, αλλαγές στη τεχνολογία, λειτουργικές και χρηματοδοτικές ταμειακές ροές.

3.5 Απομείωση αξίας χρεωστών ασφαλιστρών

Η πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώστες ασφαλιστρών είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της απαίτησης και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών εισπράξεων ως αποτέλεσμα αξιολόγησης των ανείσπρακτων

ασφαλιστρών και των πιθανών ζημιών που δύνανται να προκύψουν. Η αξιολόγηση των απαιτήσεων διενεργείται με τη χρήση συγκεκριμένης μεθοδολογίας και οδηγιών.

Η μεθοδολογία αυτή αποτελείται από δύο βασικά συστατικά μέρη: την ατομική αξιολόγηση και την αξιολόγηση σε συλλογικό επίπεδο.

Σε ατομικό επίπεδο, το ποσό της απαίτησης που η Διοίκηση εκτιμά ότι θα ανακτήσει από τον υπόχρεο προσδιορίζεται αφού ληφθούν υπόψη οι οικονομικές δυνατότητες του αντισυμβαλλομένου, τυχόν εξασφαλίσεις ή εγγυήσεις, δυνατότητα συμψηφισμού με υποχρεώσεις της Εταιρίας τρέχουσες ή μελλοντικές και το εύρος της συνεργασίας και το ιστορικό συμπεριφοράς στις συναλλαγές με την Εταιρία και τον Όμιλο.

Για την εκτίμηση του ποσού που θα ανακτηθεί σε συλλογικό επίπεδο, η Διοίκηση βασίζεται στην εμπειρία των τελευταίων ετών την οποία και προεκτείνει στο μέλλον λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβολή της ποιότητας και του μεγέθους του χαρτοφυλακίου.

3.6 Απομείωση ενσώματων περιουσιακών στοιχείων και επενδυτικών ακινήτων

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία, εξετάζουν στη λήξη κάθε περιόδου αν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας των ακινήτων τους, συγκρίνοντας τη λογιστική αξία τους με την εύλογη αξία τους, όπως αυτή εκτιμάται από πιστοποιημένους ανεξάρτητους εκτιμητές. Για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία παρόμοιων ακινήτων στην ίδια περιοχή, καθώς και τα μελλοντικά έσοδα από μισθωτικές συμβάσεις εν ισχύ για τα συγκεκριμένα ακίνητα. Εφόσον η εύλογη αξία υπολείπεται της λογιστικής αξίας, αυτό θεωρείται ένδειξη απομείωσης, και εφόσον πρόκειται για επενδυτικό ή κενό ακίνητο, η λογιστική αξία προσαρμόζεται στην εύλογη αξία, η οποία θεωρείται και ως ανακτήσιμη αξία για τα συγκεκριμένα ακίνητα. Σε ότι αφορά τα ακίνητα που ιδιοχρησιμοποιούνται από τον Όμιλο, για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας, λαμβάνεται υπόψη η αξία χρήσης για την Εταιρία και διενεργείται απομείωση μόνο αν η ανακτήσιμη αξία υπολείπεται της λογιστικής αξίας.

3.7 Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων

Στην περίπτωση που τα χρηματοοικονομικά μέσα δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές ή οι τιμές τους δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με τη χρήση διαφόρων μεθόδων αποτίμησης. Αυτές περιλαμβάνουν μεθόδους προεξόφλησης χρηματοροών, καθώς και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε προσδιορισίμες κατ' αντικειμενικό τρόπο παραμέτρους (observable parameters) και σε μικρό βαθμό σε μη προσδιορισίμες κατ' αντικειμενικό τρόπο παραμέτρους (non-observable parameters).

Τα μοντέλα αποτίμησης χρησιμοποιούνται κυρίως για την αποτίμηση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που διαπραγματεύονται εξωχρηματιστηριακά (OTC). Όλα τα μοντέλα αποτίμησης πριν χρησιμοποιηθούν, ελέγχονται ως προς την εγκυρότητά τους ενώ μεταγενέστερα υπόκεινται σε περιοδική αξιολόγηση από εξειδικευμένο προσωπικό, που είναι ανεξάρτητο από το προσωπικό που δημιούργησε το μοντέλο. Όπου είναι εφικτό, γίνεται σύγκριση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τα μοντέλα αποτίμησης τόσο με τις τιμές χρηματιστηριακών αγορών για παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα, όσο και με πραγματικές τιμές, με σκοπό τον περαιτέρω έλεγχο για την εγκυρότητα και αξιοπιστία των μοντέλων. Μεταξύ των μεταβλητών που ενσωματώνονται στα μοντέλα που χρησιμοποιούνται στον Όμιλο, περιλαμβάνονται πραγματικές και προβλεπόμενες τιμές και δείκτες αγοράς, όπως δείκτες διακύμανσης και χρονικές αξίες, δείκτες βάθους αγοράς και ρευστότητας και ο ίδιος πιστωτικός κίνδυνος.

Τα μοντέλα αυτά εφαρμόζονται με συνέπεια από περίοδο σε περίοδο, εξασφαλίζοντας έτσι τη συγκρισιμότητα και τη συνέχεια της αποτίμησης διαχρονικά. Ωστόσο, ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας εμπεριέχει σημαντικό βαθμό κρίσης. Για το λόγο αυτό, η Διοίκηση του Ομίλου επανεξετάζει τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τα ανωτέρω μοντέλα, προκειμένου να καλύψει τους εγγενείς κινδύνους που συνδέονται με τα μοντέλα αποτίμησης (π.χ. παράμετροι, παραδοχές).

Παρόλο που σε ορισμένες περιπτώσεις ο προσδιορισμός των εύλογων αξιών προϋποθέτει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διενέργεια κρίσης, η Διοίκηση πιστεύει ότι οι εύλογες αξίες που έχουν καταχωρηθεί στην κατάσταση οικονομικής θέσης καθώς και οι αλλαγές στις εύλογες αξίες που έχουν καταχωρηθεί στη κατάσταση των αποτελεσμάτων, έγιναν σύμφωνα με την αρχή της συντηρητικότητας και αντικατοπτρίζουν τις υφιστάμενες οικονομικές συνθήκες, βάσει των μηχανισμών ελέγχου και των διαδικασιών διασφάλισης που εφαρμόζονται.

3.8 Κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

Το καθαρό κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών εκτιμάται με αναλογιστικές μεθόδους με τη χρήση παραδοχών για το επιτόκιο προεξόφλησης, την αύξηση αποδοχών, την κινητικότητα του προσωπικού και την αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων. Η αύξηση των αποδοχών διαμορφώνεται ουσιαστικά βάσει της ετήσιας μισθολογικής πολιτικής του Ομίλου. Η αναμενόμενη μακροπρόθεσμη απόδοση των

περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων αντιπροσωπεύει τις εκτιμήσεις της Διοίκησης ως προς τη μέση απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων των προγραμμάτων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

4.1 Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Ο Όμιλος της Εθνικής Ασφαλιστικής θεωρεί την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων βασικό παράγοντα περιορισμού της έκθεσης του σε κινδύνους και προστασίας τόσο των μετόχων όσο και των ασφαλισμένων.

Ο Όμιλος για τον σκοπό αυτό, υιοθετεί πρακτικές και μεθοδολογίες διαχείρισης κινδύνων λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές οδηγίες και απαιτήσεις της Εποπτικής Αρχής - Τράπεζα της Ελλάδος - και των Εποπτικών Αρχών που εποπτεύουν τις εταιρίες του Ομίλου, καθώς και της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Για τον σκοπό αυτό έχουν συσταθεί: Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού («ALCO») και έχει δημιουργηθεί Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων.

Οι κίνδυνοι που καλύπτονται από το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων κατ' ελάχιστον είναι:

- Ασφαλιστικός κίνδυνος
- Πιστωτικός κίνδυνος
- Κίνδυνος Αγοράς
- Λειτουργικός κίνδυνος
- Κίνδυνος Ρευστότητας
- Κίνδυνος Συγκέντρωσης

Το σύστημα διαχείρισης κινδύνων περιλαμβάνει διαδικασίες εντοπισμού, μέτρησης, παρακολούθησης, ελέγχου και αναφοράς των κινδύνων.

Με τη μετάβαση στο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, ο Όμιλος πλέον επιμετρά και τους κινδύνους στους οποίους υπόκειται και σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω πλαισίου.

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων συμπληρώνουν η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης, η οποία έχει την ευθύνη για τη συμμόρφωση με τους ισχύοντες νόμους και εποπτικούς κανόνες και η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία αναφέρεται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και ελέγχει την αποτελεσματικότητα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και του περιβάλλοντος ελέγχου.

4.1.1 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων διαμορφώνει και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων καθώς και τις πολιτικές που διέπουν τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων και παρακολουθεί την εφαρμογή και τα αποτελέσματα τους.

Η Επιτροπή, αποτελείται από τέσσερα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., εκ των οποίων δύο είναι ανεξάρτητα, μη εκτελεστικά. Τα μέλη και ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζονται από το Δ.Σ. της Εταιρίας κατόπιν εισηγήσεων της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων.

Η Επιτροπή είναι αρμόδια για την αποτελεσματική εφαρμογή του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και για την αξιολόγηση της συνολικής έκθεσης σε κίνδυνο της Εταιρίας και του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη την εγκεκριμένη Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων και το εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο της Εταιρίας και του Ομίλου. Στην επιτροπή εισηγείται ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνου (Chief Risk Officer – CRO).

4.1.2 Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων υποστηρίζει την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και τη Διοίκηση στην διαμόρφωση και αποτελεσματική λειτουργία του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Συγκεκριμένα αποσκοπεί:

- Στην παρακολούθηση, στον έλεγχο, στην αξιολόγηση και αναφορά όλων των σημαντικών κινδύνων.
- Στην υποστήριξη των μονάδων ανάληψης κινδύνων παρέχοντάς τους κατάλληλες μεθοδολογίες και εργαλεία διαχείρισης κινδύνων.
- Στην εισήγηση πολιτικών διαχείρισης κινδύνου σχετικά με σημαντικούς κινδύνους που αναλαμβάνει η Εταιρία και ο Όμιλος.
- Στην υποβολή, σε συνεργασία με άλλες Μονάδες, σχεδίων δράσης για την προσαρμογή των αναλαμβανόμενων κινδύνων σε αποδεκτά επίπεδα.

4.1.3 Διαχείριση Ενεργητικού – Παθητικού

Η πολιτική Διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού αποσκοπεί στη σύνθεση του ισολογισμού με τρόπο που να περιορίζεται ο κίνδυνος ρευστότητας και η έκθεση στον επιτοκιακό και τους λοιπούς κινδύνους της αγοράς.

Στο πλαίσιο αυτό, έχει συσταθεί Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού («ALCO»), εξουσιοδοτούμενη από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας, με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής και της πολιτικής του Ομίλου σε θέματα διάρθρωσης και διαχείρισης των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού (Asset Liability Management), λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες εκάστοτε χρηματοοικονομικές συνθήκες στις αγορές, τα όρια κινδύνου που έχουν οριστεί καθώς και το κανονιστικό πλαίσιο. Η στρατηγική αυτή εναρμονίζεται με τη γενικότερη πολιτική διαχείρισης του Ενεργητικού και Παθητικού όπως χαράσσεται από το Συμβούλιο Διαχειριστικής Πολιτικής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος («ALCO της ΕΤΕ»).

Η Επιτροπή αποτελείται από τουλάχιστον 9 μέλη και συνεδριάζει μία φορά το δίμηνο ή εκτάκτως οποτεδήποτε κρίνεται απαραίτητο από τον Πρόεδρό της.

Η παρακολούθηση της Διαχείρισης Ενεργητικού-Παθητικού έχει ανατεθεί στη Διεύθυνση Διαχείρισης Επενδύσεων.

4.2 Ασφαλιστικός κίνδυνος

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει ο Όμιλος περιλαμβάνουν ασφαλιστικό κίνδυνο. Ο κίνδυνος αφορά στην πιθανότητα επέλευσης του ασφαλισμένου γεγονότος και της επακόλουθης ζημιάς. Ο κίνδυνος βασίζεται σε τυχαία γεγονότα και για το λόγο αυτό είναι απρόβλεπτος.

Ο πρωταρχικός κίνδυνος που πιθανόν να αντιμετωπίσει ο Όμιλος από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που έχει εκδώσει είναι η απόκλιση από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις του πραγματικού αριθμού ζημιών, του χρόνου επέλευσής τους και του ύψους της αποζημίωσης. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί γιατί η συχνότητα και/ή η σφοδρότητα των ζημιών είναι μεγαλύτερες από τις εκτιμηθείσες. Ανάλογα με το ασφαλιστικό προϊόν, ο κίνδυνος αυτός επηρεάζεται από μεταβολές σε μακροοικονομικά μεγέθη, μεταβολές στη συμπεριφορά των ασφαλισμένων, μεταβολές στη δημόσια υγεία, από πανδημίες και καταστροφικά γεγονότα (σεισμούς, βιομηχανική καταστροφή, φωτιές, εξεγέρσεις, τρομοκρατία, κ.λπ.).

Η έκθεση στους παραπάνω κινδύνους μετριάζεται μέσω της διασποράς τους σε ένα πολυπληθές χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Η διασπορά αυτή βελτιώνεται περαιτέρω μέσω της εφαρμογής επιλεκτικής πρακτικής ανάληψης των κινδύνων, κατάλληλης ανασφαλιστικής πολιτικής και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολογιακή πολιτική βασίζεται σε παραδοχές και στατιστικές μελέτες, καθώς και στα εμπειρικά δεδομένα του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

Οι ανασφαλιστικές συμβάσεις διακρίνονται σε προαιρετικές, συμβατικές (αναλογικές και μη) και καταστροφικού τύπου (catastrophe reinsurance).

4.2.1 Ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής που παρέχονται από τον Όμιλο περιλαμβάνουν ισόβια, μικτή, πρόσκαιρη ασφάλιση, πρόσκαιρη ασφάλιση με παροχή επιβίωσης, συνταξιοδοτικά προϊόντα, προϊόντα συνδεδεμένα με επενδύσεις (Unit-Linked) και συμπληρωματικές καλύψεις προσαρτημένες στα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής.

4.2.1.1 Παραδοσιακά προϊόντα ασφάλισης ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής ασφαλίζουν γεγονότα τα οποία σχετίζονται με την ανθρώπινη ζωή (π.χ. θάνατο ή επιβίωση).

Οι παροχές συνίστανται είτε στην καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού εφάπαξ ή σε περιοδικές προσόδους είτε στην αποκατάσταση της συγκεκριμένης οικονομικής ζημιάς που προήλθε από την επέλευση του γεγονότος.

Οι κύριοι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος σχετικά με τα συμβόλαια Ζωής είναι οι ακόλουθοι:

- *Κίνδυνος θνησιμότητας:* ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω διαφοροποίησης μεταξύ του πραγματικού αριθμού των θανάτων και του αναμενόμενου αριθμού τους.
- *Κίνδυνος επιβίωσης:* ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω μεγαλύτερης της εκτιμηθείσας, διάρκειας ζωής των ασφαλισμένων.
- *Κίνδυνος επενδυτικής απόδοσης:* ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης της πραγματικής απόδοσης έναντι της προσδοκώμενης.
- *Κίνδυνος εξόδων:* ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης των πραγματικών εξόδων έναντι της σχετικής εκτίμησης.
- *Κίνδυνος ακυρωσιμότητας:* ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω ακύρωσης ή εξαγοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων..

Βασικές παραδοχές

Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται βασίζονται στα εμπειρικά δεδομένα του Ομίλου και στις τρέχουσες συνθήκες αγοράς. Οι ασφαλιστικές προβλέψεις κατά την ανάληψη των κινδύνων εκτιμώνται με βάση τις τιμές των παραμέτρων που ισχύουν κατά την έκδοσή τους (επικείμενοι θάνατοι, ακυρώσεις συμβολαίων, αποδόσεις επενδύσεων, διαχειριστικά έξοδα κ.α.). Συνεπώς, νέες εκτιμήσεις παράγονται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων για την επάρκεια των ασφαλιστικών αποθεμάτων κάτω από το πρίσμα της τρέχουσας εμπειρίας.

Οι θεμελιώδεις παραδοχές, στις οποίες οι ασφαλιστικές προβλέψεις επιδεικνύουν ιδιαίτερη ευαισθησία, είναι οι ακόλουθες:

- *Θνησιμότητα:* Για τη θνησιμότητα η ανάλυση βασίστηκε σε εμπειρικά δεδομένα δέκα ετών βάσει των οποίων αναπροσαρμόζονται οι πιο αναθεωρημένοι πίνακες θνησιμότητας της Ένωσης Αναλογιστών Ελλάδος (διαφορετικοί πίνακες ανά φύλο και τύπο ασφαλιστικού προγράμματος).
- *Απόδοση Επενδύσεων:* Οι αποδόσεις των επενδύσεων που επηρεάζουν το προσδοκώμενο επίπεδο μελλοντικών παροχών βασίζονται τόσο στις τρέχουσες αποδόσεις της αγοράς όσο και στις προβλέψεις μελλοντικών οικονομικών εξελίξεων.
- *Έξοδα:* Οι παραδοχές σχετικά με τα λειτουργικά έξοδα της Εταιρίας αντανακλούν τις εκτιμώμενες δαπάνες για τη διατήρηση/ ανανέωση και εξυπηρέτηση του εν ισχύ χαρτοφυλακίου. Το επίπεδο των εξόδων όπως έχει διαμορφωθεί την 31 Δεκεμβρίου 2019 έχει θεωρηθεί αποδεκτό, προσαρμοσμένο με τον εκτιμώμενο πληθωρισμό όπου χρειάζεται.
- *Ποσοστά ακυρώσεων και εξαγορών:* Οι ακυρώσεις αφορούν στον τερματισμό των συμβολαίων λόγω μη καταβολής ασφαλιστηρίων. Οι εξαγορές αφορούν στον εθελούσιο τερματισμό των συμβολαίων από τους ασφαλισμένους. Για τη μελέτη της ακυρωσιμότητας η ανάλυση βασίστηκε στα ιστορικά δεδομένα με κατάλληλη κατηγοριοποίηση των προϊόντων, ούτως ώστε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων να αντικατοπτρίζονται στις μελλοντικές εκτιμήσεις.
- *Συντελεστής προεξόφλησης:* Η εκτίμηση της επάρκειας των υποχρεώσεων στηρίζεται στην εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών. Οι μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας την καμπύλη επιτοκίων άνευ κινδύνου προσαυξημένη κατά το περιθώριο ρευστότητας (“illiquidity premium”). Το περιθώριο ρευστότητας προσδιορίζεται ως η παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης άνευ κινδύνου η οποία επιτυγχάνει την αντιστοίχιση του παθητικού και του ενεργητικού, το οποίο λαμβάνεται μειωμένο κατά τον κίνδυνο αθέτησης (“credit default swap spread” – CDS).
- *Ποσοστό άσκησης δικαιώματος εξαγοράς στην έναρξη της συνταξιοδότησης:* Το ποσοστό των ασφαλισμένων ατομικών συνταξιοδοτικών προγραμμάτων που επιλέγουν την καταβολή εφάπαξ ποσού (αξία εξαγοράς) αντί της καταβολής μηνιαίας σύνταξης, το οποίο εκτιμάται με βάση την εμπειρία της Εταιρίας.

Έλεγχος επάρκειας

Τα ασφαλιστικά προγράμματα του Κλάδου Ζωής ταξινομήθηκαν ανάλογα με τη φύση των αντίστοιχων καλύψεων σε τρεις κύριες κατηγορίες:

i. Ατομικά παραδοσιακά προγράμματα (απλή ασφάλεια θανάτου, μικτή, συνταξιοδοτικό πρόγραμμα κ.α.):

Ο έλεγχος βασίστηκε στην προβολή των μελλοντικών ταμειακών ροών χρησιμοποιώντας τρέχουσες υποθέσεις θνησιμότητας, ακυρωσιμότητας, επιτοκίου και εξόδων, για την προσδοκώμενη υπολειπόμενη διάρκεια των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Από την παραπάνω διαδικασία προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος,

ii. Ατομικά ασφαλιστήρια ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (unit-linked):

Αναλύθηκαν τόσο οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις παραμέτρους (θνησιμότητα, ακυρωσιμότητα, έξοδα, επιτόκιο) όσο και αυτοί που σχετίζονται με την εγγυημένη παροχή στη λήξη των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Παρά την αύξηση που σημείωσαν οι τιμές των μεριδίων των συνδεδεμένων κεφαλαίων το τελευταίο έτος, εξακολουθεί να είναι αναγκαίος ο σχηματισμός επιπλέον αποθέματος για την κάλυψη των εγγυήσεων προς τους ασφαλισμένους.

iii. *Συνταξιούχοι που προέρχονται από ομαδικά συμβόλαια της μορφής DAF:*

Από την εφαρμογή ανάλογης μεθοδολογίας με τα ατομικά ασφαλιστήρια προέκυψε η ανάγκη επιπλέον αποθέματος για την κάλυψη του κινδύνου μακροβιότητας..

Ανάλυση ευαισθησίας

Η ανάλυση ευαισθησίας που απεικονίζεται παρακάτω πραγματοποιείται για τους παράγοντες εκείνους οι οποίοι θεωρούνται σημαντικοί (επιτόκιο προεξόφλησης και ποσοστά ακυρώσεων) αναφορικά με την επίπτωση που επιφέρει η μεταβολή τους στο σύνολο των προβλέψεων που έχουν καταχωρηθεί.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης ευαισθησίας αφορούν στις υποχρεώσεις που συνδέονται με το χαρτοφυλάκιο των παραδοσιακών ασφαλίσεων ζωής, τις παροχές προς τους συνταξιούχους που προέρχονται από ομαδικά προγράμματα DAF, καθώς και το χαρτοφυλάκιο συμβολαίων Unit Linked.

2019	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις (Ποσά σε χιλιάδες €)
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,50%	(65.055)
	-0,50%	86.703
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	(8.368)
	Μείωση κατά -10%	8.952
Ρυθμός Θνησιμότητας	Αύξηση κατά +10%	(1.434)
	Μείωση κατά -10%	1.634
Έξοδα Διαχείρισης	Αύξηση κατά +10%	6.391

2018	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις (Ποσά σε χιλιάδες €)
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,50%	(45.740)
	-0,50%	67.602
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	(6.710)
	Μείωση κατά -10%	7.941
Ρυθμός Θνησιμότητας	Αύξηση κατά +10%	(1.116)
	Μείωση κατά -10%	1.483
Έξοδα Διαχείρισης	Αύξηση κατά +10%	7.536

4.2.1.2 Συμπληρωματικές καλύψεις σε συμβόλαια ασφάλισης ζωής

Τα συμβόλαια Ζωής μπορεί να περιλαμβάνουν και συμπληρωματικές καλύψεις ασφάλισης ατυχημάτων και ασθενειών, καλύπτοντας τις συνέπειες της ανικανότητας ή την ανάγκη νοσηλείας εξαιτίας ατυχήματος ή και ασθένειας του ασφαλισμένου ή των εξαρτημένων μελών του.

Οι κύριοι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος σχετικά με τις συμπληρωματικές καλύψεις των συμβολαίων Ζωής είναι οι ακόλουθοι:

- *Κίνδυνος νοσηρότητας:* ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω διαφοροποίησης του κόστους αποζημιώσεων που σχετίζονται με νοσοκομειακές καλύψεις έναντι του εκτιμηθέντος κόστους.
- *Κίνδυνος εξόδων:* ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης των πραγματικών εξόδων έναντι της σχετικής εκτίμησης.
- *Κίνδυνος ακυρωσιμότητας:* ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω ακύρωσης ή εξαγοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Βασικές παραδοχές

Οι θεμελιώδεις παραδοχές (πέραν αυτών που αφορούν στην ακυρωσιμότητα, στα έξοδα και τα επιτόκια προεξόφλησης), στις οποίες οι ασφαλιστικές προβλέψεις επιδεικνύουν ιδιαίτερη ευαισθησία, είναι οι ακόλουθες:

- **Νοσηρότητα:** Η συχνότητα και σφοδρότητα νοσηλείας καθώς και η εξέλιξή τους ανά ηλικία, φύλο και τύπο κάλυψης που προέρχονται από την ιστορική εμπειρία.
- **Ανικανότητα:** Τα ποσοστά ανικανότητας για τις συμπληρωματικές καλύψεις ζωής με παροχές σε περίπτωση ανικανότητας του ασφαλισμένου, βασίζονται κυρίως στα αντίστοιχα ποσοστά των εν ενεργεία αντασφαλιστικών συμβάσεων.

Έλεγχος επάρκειας

Τα ασφαλιστικά προγράμματα του Κλάδου Ζωής ταξινομήθηκαν ανάλογα με τη φύση των αντίστοιχων καλύψεων σε δύο κύριες κατηγορίες:

i. Συμπληρωματικές καλύψεις εξόδων νοσοκομειακής περίθαλψης:

Για τη διενέργεια του ελέγχου λήφθηκαν υπόψη οι τρέχουσες εκτιμήσεις για το επιτόκιο προεξόφλησης, τους δείκτες νοσηρότητας, τον ιατρικό πληθωρισμό των αποζημιώσεων, την ακυρωσιμότητα των συμβολαίων, τα έξοδα και την ετήσια αύξηση των ασφαλιστρών. Από την παραπάνω διαδικασία δεν προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

ii. Λοιπές συμπληρωματικές καλύψεις:

Για τον έλεγχο επάρκειας λήφθηκαν υπόψη οι τρέχουσες εκτιμήσεις για το επιτόκιο προεξόφλησης, τους δείκτες ανικανότητας, την ακυρωσιμότητα των συμβολαίων και τα έξοδα. Από τον έλεγχο προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

Για τα ατομικά προγράμματα νοσοκομειακής περίθαλψης ο έλεγχος επάρκειας βασίζεται στην εκτίμηση της παρούσας αξίας των χρηματοροών του χαρτοφυλακίου. Για την ημερομηνία αναφοράς η εκτίμηση αυτή δεν υπερβαίνει το απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών που έχει καταχωρηθεί και δεν σχηματίζεται επιπλέον τεχνική πρόβλεψη.

Ανάλυση ευαισθησίας

Στον επόμενο πίνακα απεικονίζεται η επίπτωση που θα είχε στο τελικό αποτέλεσμα η μεταβολή των κύριων παραμέτρων που επηρεάζουν το ύψος των τεχνικών αποθεμάτων, του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου.

Ανάλυση ευαισθησίας		
2019	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις (Ποσά σε χιλιάδες €)
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,50%	-
	-0,50%	-
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	-
	Μείωση κατά -10%	-
Ποσοστά Νοσηρότητας	Αύξηση κατά +5%	44.150
	Μείωση κατά -5%	-

Ανάλυση ευαισθησίας		
2018	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις (Ποσά σε χιλιάδες €)
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,50%	-
	-0,50%	-
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	-
	Μείωση κατά -10%	-
Ποσοστά Νοσηρότητας	Αύξηση κατά +5%	29.679
	Μείωση κατά -5%	-

4.2.2 Γενικές Ασφαλίσεις

Τα προσφερόμενα προϊόντα καλύπτουν όλο το εύρος των γενικών ασφαλίσεων για κάλυψη προσωπικών, εμπορικών και βιομηχανικών κινδύνων που σχετίζονται με την απώλεια περιουσίας και την αστική ευθύνη έναντι τρίτων.

Η έκθεση στους παραπάνω κινδύνους μετριάζεται μέσω της διασποράς τους σε ένα πολυπληθές χαρτοφυλάκιο. Η διασπορά αυτή βελτιώνεται περαιτέρω μέσω της εφαρμογής επιλεκτικής πρακτικής αποδοχής των κινδύνων, κατάλληλης αντασφαλιστικής κάλυψης και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολόγηση των προγραμμάτων βασίζεται σε εμπειρία του παρελθόντος, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

Για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων που σχετίζονται με πλήθος ζημιών και αντίστοιχων καταβολών αποζημιώσεων πέραν των αναμενόμενων μεγεθών, εφαρμόζονται κατάλληλες πρακτικές πρόληψης σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Ομίλου:

Διαδικασία ανάληψης κινδύνων («underwriting»): Τα κριτήρια αποδοχής για όλους τους κλάδους ασφάλισης είναι τέτοια που εξασφαλίζουν τη γεωγραφική διασπορά των κινδύνων και την κατανομή τους σε διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας. Επιπλέον, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, επιβάλλονται ανώτατα όρια κάλυψης και εκπιπτόμενα, που μειώνουν την ευθύνη του Ομίλου. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις οι ασφαλιστικές συμβάσεις περιλαμβάνουν εξαιρέσεις κάλυψης κινδύνων των οποίων, τόσο ο χρόνος επέλευσης, όσο και οι οικονομικές συνέπειες, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν (οι κίνδυνοι αυτοί είναι κυρίως αστικής ευθύνης ή περιβαλλοντικοί κίνδυνοι με δυσδιάκριτα αιτιογόνα γεγονότα και προσαγωγή ευθυνών).

Διαχείριση αποζημιώσεων: Η πολιτική διαχείρισης των ζημιών αποσκοπεί στην όσο το δυνατόν ταχύτερη καταβολή της αποζημίωσης και την αποφυγή φαινομένων εξαπάτησης του Ομίλου με ατυχήματα προκαλούμενα από δόλο. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρησιμοποίηση σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων, αξιόπιστων διαδικασιών πραγματογνωμοσύνης και την επάνδρωση των αρμοδίων τμημάτων με ανθρώπινο δυναμικό με τις τεχνικές γνώσεις και την ηθική ακεραιότητα που απαιτούνται.

Προβλέψεις εκκρεμών αποζημιώσεων: Πέραν από την κατά περίπτωση εκτίμηση των προβλεπόμενων ποσών αποζημίωσης, εφαρμόζονται και στατιστικές τεχνικές που αποσκοπούν σε μια ασφαλέστερη συνολική εκτίμηση των μελλοντικών υποχρεώσεων και το σχηματισμό επαρκών αποθεμάτων. Οι τεχνικές αυτές βασίζονται στη μελέτη των ιστορικών δεδομένων για τον προσδιορισμό του τελικού κόστους και σε υποθέσεις σχετικά με το μέσο κόστος αποζημίωσης, τον μελλοντικό πληθωρισμό, τις μεταβολές των κανόνων του νομικού πλαισίου που εφαρμόζονται καθώς και στην κρίση των εμπειρογνομόνων. Η διαδικασία αυτή ενέχει σημαντικό βαθμό υποκειμενικότητας, ειδικότερα κατά την εκτίμηση του αποθέματος των αναγγελλθεισών ζημιών στις περιπτώσεις σωματικών βλαβών, απώλειας ζωής, νομικών υποθέσεων, και καταστροφής περιουσίας. Στη διαδικασία αυτή εντάσσεται και ο σχηματισμός αποθεμάτων για ζημιές που δεν έχουν γνωστοποιηθεί στις εταιρίες του Ομίλου μέχρι την ημερομηνία αποτίμησης.

Αντασφαλιστική πολιτική: Η επιλογή κατάλληλης αντασφαλιστικής κάλυψης ποικίλλει ανάλογα με τη φύση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, την κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου για κάλυψη δυσμενών γεγονότων, συνυπολογίζοντας και το αντίστοιχο απαιτούμενο κόστος. Η δομή του τελικά επιλεγόμενου προγράμματος είναι τέτοια που να εξασφαλίζει κάλυψη για ασυνήθιστα μεγάλο πλήθος ζημιών ή μεμονωμένων αποζημιώσεων που αποκλίνουν σημαντικά από τα προσδοκώμενα μέσα μεγέθη. Ιδιαίτερη ευαισθησία επιδεικνύεται στην κάλυψη καταστροφικών φυσικών φαινομένων, κυρίως σεισμού, επιλέγοντας προγράμματα κάλυψης γεγονότων με πολύ μικρή πιθανότητα να συμβούν.

Έλεγχος επάρκειας

Έλεγχος επάρκειας των τεχνικών προβλέψεων διενεργείται σε όλους τους Κλάδους. Ειδικά για τον Κλάδο Αυτοκινήτων (τον μεγαλύτερο κλάδο βάσει ασφαλιστικών αποθεμάτων), επεξεργάστηκαν ιστορικά δεδομένα βάσει των αναλυτικών κινήσεων ανά περίπτωση ζημιάς, για κάθε έτος ατυχήματος μετά το 2000 και εφαρμόστηκαν οι κλασσικές μέθοδοι προβολής των συσσωρευμένων πληρωμών, των επισυμβασών ζημιών, του μέσου κόστους ζημιών, καθώς και η μεθοδολογία Bornhuetter-Ferguson. Τελικά τα αποτελέσματα της μεθόδου προβολής των επισυμβασών ζημιών επιλέχθηκαν για την εκτίμηση του τελικού κόστους για κάθε έτος ατυχήματος.

Πίνακες εξέλιξης κόστους αποζημιώσεων

Στους παρακάτω πίνακες απεικονίζεται η εξέλιξη του συνολικού κόστους αποζημιώσεων για καθένα έτος ζημιάς από το 2013 έως το 2019. Επιπρόσθετα εμφανίζονται τα σωρευτικά ποσά πληρωμών, ούτως ώστε να είναι ευδιάκριτος ο επιμερισμός του εκάστοτε συνολικού κόστους σε πληρωμές που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και σε προβλέψεις μελλοντικών πληρωμών για τις ζημιές που βρίσκονται σε εκκρεμότητα. Για τα έτη πριν το 2013 απεικονίζεται, για λόγους συμφωνίας, το ποσό της τρέχουσας εκτίμησης για τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών. Σημειώνεται ότι για την κάλυψη αστικής ευθύνης αυτοκινήτων καθώς και για τις ασφαλίσσεις πυρός (που αποτελούν τους δύο μεγαλύτερους κλάδους) το επιπλέον απόθεμα που σχηματίζεται, πέραν των κατά περίπτωση προβλέψεων, ως αποτέλεσμα του ελέγχου επάρκειας που πραγματοποιείται, συμπεριλαμβάνεται στις εκτιμήσεις που απεικονίζονται.

Σημειώνεται ότι τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών για τους δύο μεγαλύτερους κλάδους υπερβαίνει το 85% του συνολικού αποθέματος εκκρεμών ζημιών για τις γενικές ασφαλίσσεις.

Εξέλιξη ζημιών κλάδου αστικής ευθύνης αυτοκινήτου									
(Ποσά σε χιλιάδες €)									
Έτος ζημιάς	Απόθεμα προ του 2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Σύνολο
Έτος ζημιάς	-	64.174	60.735	49.720	47.832	40.213	45.080	43.006	
Μετά ένα έτος	-	63.414	53.301	51.943	45.799	50.398	52.258		
Μετά δύο έτη	-	62.010	52.013	51.094	47.687	50.701			
Μετά τρία έτη	-	61.290	53.678	51.049	48.298				
Μετά τέσσερα έτη	-	64.179	52.525	50.736					
Μετά πέντε έτη	-	56.798	49.363						
Μετά έξι έτη	-	47.549							
Τρέχουσα εκτίμηση σωρευμένων ζημιών		47.549	49.363	50.736	48.298	50.701	52.258	43.006	341.910
Έτος ζημιάς	-	(15.647)	(12.398)	(11.494)	(10.832)	(10.198)	(9.994)	(9.353)	
Μετά ένα έτος	-	(24.357)	(20.576)	(18.386)	(19.605)	(17.048)	(17.093)		
Μετά δύο έτη	-	(28.167)	(23.299)	(21.134)	(21.950)	(19.772)			
Μετά τρία έτη	-	(30.947)	(25.846)	(22.719)	(23.585)				
Μετά τέσσερα έτη	-	(33.471)	(29.396)	(25.259)					
Μετά πέντε έτη	-	(36.580)	(30.600)						
Μετά έξι έτη	-	(38.272)							
Σωρευμένες πληρωθείσες αποζημιώσεις		(38.272)	(30.600)	(25.259)	(23.585)	(19.772)	(17.093)	(9.353)	
Συνολικό απόθεμα εκκρεμών ζημιών	63.869	9.277	18.763	25.477	24.713	30.928	35.164	33.653	241.844

Εξέλιξη ζημιών κλάδου πυρός									
(Ποσά σε χιλιάδες €)									
Έτος ζημιάς	Απόθεμα προ του 2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Σύνολο
Έτος ζημιάς	-	9.792	14.890	36.378	17.467	14.246	14.086	9.852	
Μετά ένα έτος	-	8.929	13.175	34.477	21.241	22.263	18.618		
Μετά δύο έτη	-	8.668	20.125	13.540	21.629	22.112			
Μετά τρία έτη	-	8.642	31.571	13.890	22.230				
Μετά τέσσερα έτη	-	8.157	31.448	12.458					
Μετά πέντε έτη	-	7.999	31.108						
Μετά έξι έτη	-	7.957							
Τρέχουσα εκτίμηση σωρευμένων ζημιών		7.957	31.108	12.458	22.230	22.112	18.618	9.852	124.336
Έτος ζημιάς	-	(3.228)	(6.154)	(4.679)	(12.306)	(2.759)	(8.651)	(3.259)	
Μετά ένα έτος	-	(6.970)	(9.976)	(10.957)	(15.386)	(7.231)	(11.773)		
Μετά δύο έτη	-	(7.453)	(11.270)	(11.391)	(17.786)	(8.152)			
Μετά τρία έτη	-	(7.541)	(30.414)	(11.478)	(19.308)				
Μετά τέσσερα έτη	-	(7.663)	(30.518)	(11.587)					
Μετά πέντε έτη	-	(7.750)	(30.529)						
Μετά έξι έτη	-	(7.767)							
Σωρευμένες πληρωθείσες αποζημιώσεις		(7.767)	(30.529)	(11.587)	(19.308)	(8.152)	(11.773)	(3.259)	
Συνολικό απόθεμα εκκρεμών ζημιών	3.504	190	579	871	2.922	13.960	6.845	6.594	35.464

4.3 Πιστωτικοί κίνδυνοι

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου

Ο Όμιλος δεν έχει σημαντική συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου, από τα συμβαλλόμενα, με αυτόν, μέρη. Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο αντανακλάται από το ύψος του κάθε στοιχείου του ενεργητικού. Κύριοι αντισυμβαλλόμενοι στους οποίους ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο, είναι οι αντασφαλιστές, οι οποίοι μπορεί να μην είναι σε θέση να καλύψουν την αναλογία τους επί των ασφαλιστικών αποζημιώσεων που έχουν ήδη καταβληθεί στους δικαιούχους, οι ασφαλιζόμενοι και οι συνεργαζόμενοι με τον Όμιλο (πράκτορες και λοιποί συνεργάτες), οι οποίοι μπορεί να μην δύνανται να καταβάλλουν τα ποσά ασφαλίσεων που είναι απαιτητά, οι εκδότες χρεογράφων στα οποία ο Όμιλος έχει επενδύσει καθώς και οι τράπεζες στις οποίες κατέχει προθεσμιακές καταθέσεις. Με τη μετάβαση στο νέο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, ο Όμιλος πλέον επιμετρά κίνδυνο αθέτησης

αντισυμβαλλόμενου σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω πλαισίου, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη και τη συγκέντρωση του εν λόγω κινδύνου ανά αντισυμβαλλόμενο.

Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας για τον κίνδυνο αθέτησης αντισυμβαλλόμενου κατά 31.12.2019 ανήλθαν σε 3,2 % ως προς τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση μετά τον επιμερισμό του οφέλους της διαφοροποίησης κινδύνων (2018: 5,0%).

Η πολιτική του Ομίλου είναι να συνάπτει συναλλαγές με τρίτους που ικανοποιούν υψηλά χρηματοοικονομικά κριτήρια και έχουν υψηλό επίπεδο πιστοληπτικής αξιοπιστίας.

Έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η μέγιστη έκθεση του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας σε πιστωτικό κίνδυνο ανά περιουσιακό στοιχείο (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τυχόν εγγυήσεις η/και εξασφαλίσεις) όπως αυτά εμφανίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης. Από τα κρατικά ομόλογα ημεδαπής, η Μητρική εταιρία έχει τοποθετήσεις σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) ύψους €535.326 χιλ. και €138.790 χιλ., για το 2019 και 2018 αντίστοιχα και βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις σε έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ) ύψους €572.698 χιλ. και €464.712 χιλ., για το 2019 και 2018 αντίστοιχα. Κατά την 30.04.2020 παρατηρήθηκε διακύμανση του πιστωτικού περιθωρίου των ΟΕΔ, ωστόσο η επίδραση στην έκθεση πιστωτικού κινδύνου της Μητρικής Εταιρίας και του Ομίλου, είναι περιορισμένη.

Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	(Ποσά σε χιλιάδες €)		(Ποσά σε χιλιάδες €)	
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη				
- Ομόλογα				
- Κρατικά ημεδαπής	26	-	97.748	-
- Κρατικά αλλοδαπής	26	-	51.424	-
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση				
- Ομόλογα				
- Κρατικά ημεδαπής	27	1.108.024	603.502	1.108.024
- Κρατικά αλλοδαπής	27	872.401	727.821	864.267
- Εταιρικά εισηγμένα ημεδαπής	27	132.798	114.706	132.798
- Εταιρικά εισηγμένα αλλοδαπής	27	255.785	194.732	255.785
- Αμοιβαία κεφάλαια				
- Εσωτερικού	27	203.727	226.374	203.727
- Κρατών εντός Ε.Ε.	27	102.909	66.897	102.909
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (ΑΣΕΑΜΑ)				
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου				
Ομόλογα				
- Κρατικά αλλοδαπής	28	15.829	10.896	-
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου				
Αμοιβαία κεφάλαια				
- Εξωτερικού	28	3.832	3.438	-
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	28	716	693	716
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις				
- Εταιρικά εισηγμένα ημεδαπής	29	7.392	26.950	7.392
- Κρατικά ημεδαπής	29	41.281	41.401	41.281
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	31	124.273	135.136	113.950
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	32	83.203	76.468	66.137
Ταμείο και καταθέσεις	33			
- Καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ημεδαπής		108.001	135.545	102.330
- Καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αλλοδαπής		11.958	14.243	-
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος		3.072.129	2.527.974	2.999.316
				2.463.536

Ο παρακάτω πίνακας παρέχει ανάλυση των αξιογράφων στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018 ανά πιστοληπτική διαβάθμιση, σύμφωνα με τις αξιολογήσεις του οίκου αξιολόγησης Standard and Poors (S&P) ή κάποιου αντίστοιχου οίκου αξιολόγησης σε περίπτωση μη διαθεσιμότητας αξιολόγησης από την S&P. Η κατηγορία AAA αποτελεί τον μεγαλύτερο συντελεστή διαβάθμισης. Η κατηγορία με τα “Χωρίς βαθμολογία” αξιόγραφα περιλαμβάνει κυρίως έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου και μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων.

Πιστοληπτική διαβάθμιση	ΟΜΙΛΟΣ										Σύνολο	
	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	CC	C	Χωρίς βαθμ/γία		
31 Δεκεμβρίου 2019	(Ποσά σε χιλιάδες €)											
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Ομόλογα	41.115	267.838	147.945	587.576	576.091	-	8.619	-	-	739.824	2.369.008	
- Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38.613	38.613	
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	306.636	306.636	
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ομόλογα	-	-	219	15.409	-	201	-	-	-	-	15.829	
Μετοχές	-	-	-	-	-	5	-	-	-	7	12	
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Αμοιβαία κεφάλαια	-	2.682	-	654	-	496	-	-	-	-	3.832	
- Unit Linked (Συμβόλαια που τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο φέρει ο ασφαλισμένος)	-	2.038	690	22.609	94.196	341.194	-	-	-	130.400	591.127	
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	-	-	-	-	716	-	-	-	-	716	
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	-	-	-	7.392	41.281	-	-	-	-	-	48.673	
Χρεώστες ασφαλιστρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45.236	45.236	
Δάνεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16.784	16.784	
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	-	37.582	41.753	154	-	-	-	-	-	3.714	83.203	
Ταμείο και καταθέσεις	-	-	1.919	-	-	103.930	6.565	-	-	7.545	119.959	
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	41.115	310.140	192.526	633.794	711.568	446.542	15.184	-	-	1.288.759	3.639.628	

Πιστοληπτική διαβάθμιση	ΟΜΙΛΟΣ										Σύνολο
	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	CC	C	Χωρίς βαθμ/γία	
31 Δεκεμβρίου 2018	(Ποσά σε χιλιάδες €)										
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	51.424	-	-	-	97.748	-	-	-	-	149.172
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Ομόλογα	24.057	227.088	265.213	382.304	46.585	202.214	1.702	-	-	491.600	1.640.763
- Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26.172	26.172
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	293.269	293.269
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ομόλογα	-	-	549	10.194	-	153	-	-	-	-	10.896
Μετοχές	-	-	-	-	-	6	-	-	-	7	13
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αμοιβαία κεφάλαια	-	2.429	-	-	-	1.009	-	-	-	-	3.438
- Unit Linked (Συμβόλαια που τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο φέρει ο ασφαλισμένος)	-	2.372	643	16.811	574	78.031	338.626	-	-	156.837	593.894
- Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	-	-	-	-	693	-	-	-	-	693
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	-	-	-	-	18.724	41.401	3.378	-	-	4.848	68.351
Χρεώστες ασφαλιστρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52.411	52.411
Δάνεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.217	19.217
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	-	36.274	36.891	151	-	-	-	-	-	3.152	76.468
Ταμείο και καταθέσεις	-	-	1.993	1.070	-	8.769	125.444	-	-	12.512	149.788
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	24.057	319.587	305.289	410.530	65.883	430.024	469.150	-	-	1.060.025	3.084.545

Πιστοληπτική διαβάθμιση	ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ										Σύνολο
	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	CC	C	Χωρίς βαθμ/γία	
31 Δεκεμβρίου 2019	(Ποσά σε χιλιάδες €)										
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Ομόλογα	41.115	267.838	147.945	579.442	576.091	-	8.619	-	-	739.824	2.360.874
- Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38.613	38.613
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	306.636	306.636
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ομόλογα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Unit Linked (Συμβόλαια που τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο φέρει ο ασφαλισμένος)	-	-	-	5.382	93.276	334.733	-	-	-	126.832	560.223
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	-	-	-	-	716	-	-	-	-	716
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	-	-	-	7.392	41.281	-	-	-	-	-	48.673
Χρεώστες ασφαλιστρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36.115	36.115
Δάνεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16.784	16.784
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	-	28.084	34.659	154	-	-	-	-	-	3.240	66.137
Ταμείο και καταθέσεις	-	-	737	-	-	93.994	6.565	-	-	1.034	102.330
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	41.115	295.922	183.341	592.370	710.648	429.443	15.184	-	-	1.269.078	3.537.101

Πιστοληπτική διαβάθμιση	ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ										Σύνολο
	AAA	AA	A	BBB	BB	B	CCC	CC	C	Χωρίς βαθμ/γία	
31 Δεκεμβρίου 2018	(Ποσά σε χιλιάδες €)										
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	51.424	-	-	-	97.748	-	-	-	-	149.172
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Ομόλογα	24.057	227.088	265.213	374.319	46.585	202.214	1.702	-	-	491.600	1.632.778
- Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26.172	26.172
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	293.269	293.269
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ομόλογα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Unit Linked (Συμβόλαια που τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο φέρει ο ασφαλισμένος)	-	-	-	4.829	-	76.083	331.478	-	-	155.998	568.388
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	-	-	-	-	693	-	-	-	-	693
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	-	-	-	-	18.724	41.401	3.378	-	-	4.848	68.351
Χρεώστες ασφαλιστρών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43.518	43.518
Δάνεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.217	19.217
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	-	28.476	32.310	151	-	-	-	-	-	2.855	63.792
Ταμείο και καταθέσεις	-	-	737	-	-	-	125.444	-	-	4.104	130.285
Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος	24.057	306.988	298.260	379.299	65.309	418.139	462.002	-	-	1.041.581	2.995.635

Ο παρακάτω πίνακας παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έκθεση του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας σε πιστωτικό κίνδυνο και βασίζεται στην χρονοανάλυση των ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων.

ΟΜΙΛΟΣ	31/12/2019				31/12/2018			
	181 - 360			ζυγιστικό ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων	181 - 360			ζυγιστικό ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων
	<180 ημέρες	ημέρες	>360 ημέρες		<180 ημέρες	ημέρες	>360 ημέρες	
	(Ποσά σε χιλιάδες €)				(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Χρεώστες ασφαλιστρών	39.613	1.220	4.403	45.236	38.945	3.045	10.421	52.411
Δάνεια	409	105	16.270	16.784	415	119	18.683	19.217
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	19.567	550	63.086	83.203	19.760	1.550	55.158	76.468
Σύνολο	59.588	1.875	83.759	145.223	59.120	4.714	84.262	148.096

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	31/12/2019				31/12/2018			
	181 - 360			ζυγιστο ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων	181 - 360		>360	ζυγιστο ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων
	<180 ημέρες	ημέρες	>360 ημέρες		<180 ημέρες	ημέρες		
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>				<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Χρεώστες ασφαλιστρων	33.908	(95)	2.302	36.115	33.508	1.586	8.424	43.518
Δάνεια	409	105	16.270	16.784	415	119	18.683	19.217
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	9.816	(1.698)	58.019	66.137	12.787	(322)	51.327	63.792
Σύνολο	44.133	(1.688)	76.591	119.036	46.710	1.383	78.434	126.527

Στα ληξιπρόθεσμα υπόλοιπα «Χρεώστες ασφαλιστρων», «Δάνεια» και «Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες» που αναλύονται ανωτέρω, δεν εμφανίζονται τα υπόλοιπα, για τα οποία έχει διενεργηθεί η αντίστοιχη πρόβλεψη επισφάλειας (βλ. Σημείωση 31 και 32). Για τον υπολογισμό της παραπάνω πρόβλεψης, έχουν ληφθεί υπόψη οι εγγυήσεις και δεσμεύσεις ακινήτων υπέρ της Εταιρίας. Τα χρηματοπιστωτικά και μη, περιουσιακά στοιχεία, ελέγχονται για απομείωση σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου, όπως αναλύονται στη σημείωση 2. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που αφορούν σε δάνεια έχουν ληφθεί από τη Μητρική Εταιρία εμπράγματα εξασφαλίσεις επί της ακίνητης περιουσίας, χρηματοοικονομικές καθώς και λοιπές εξασφαλίσεις.

4.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αφορά στη χρονική αντιστοίχιση των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων ώστε τα εκάστοτε ταμιακά ισοδύναμα και οι ταμειακές εισροές που προκύπτουν από τα ασφάλιστρα και τη ρευστοποίηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων να επαρκούν για την πληρωμή των αποζημιώσεων προς τους ασφαλισμένους και των λοιπών υποχρεώσεων του Ομίλου.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία διαχειρίζονται τον κίνδυνο ρευστότητας με τη συνεχή παρακολούθηση των χρηματοροών τους (εισροών και εκροών). Προϋπολογίζουν και παρακολουθούν τις χρηματοροές τους και ενεργούν κατάλληλα ώστε να υπάρχουν ρευστά διαθέσιμα και αχρησιμοποίητα τραπεζικά πιστωτικά όρια. Στον παρακάτω πίνακα αναλύεται η ωρίμανση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας.

ΟΜΙΛΟΣ	Μέχρι ένα			Πάνω από 8		Σύνολο
	έτος	1-3 έτη	4-8 έτη	έτη		
31 Δεκεμβρίου 2019	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Μαθηματικά αποθέματα, τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις και επενδυτικά συμβόλαια	419.748	305.496	801.951	1.179.670	2.706.865	
Χρηματοοικονομικές και λοιπές υποχρεώσεις	78.951	1.909	50.311	-	131.171	
Φόρος εισοδήματος	20	-	-	-	20	
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	31.638	36	57	-	31.731	
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	3.486	4.305	5.423	58.114	71.328	
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	-	398	-	-	398	
Σύνολο Υποχρεώσεων	533.843	312.144	857.742	1.237.784	2.941.513	

ΟΜΙΛΟΣ	Μέχρι ένα			Πάνω από 8		Σύνολο
	έτος	1-3 έτη	4-8 έτη	έτη		
31 Δεκεμβρίου 2018	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Μαθηματικά αποθέματα, τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις και επενδυτικά συμβόλαια	420.632	285.992	822.445	958.781	2.487.850	
Χρηματοοικονομικές και λοιπές υποχρεώσεις	69.996	864	(250)	50.000	120.610	
Φόρος εισοδήματος	50	-	-	-	50	
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	28.778	15	24	-	28.817	
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	3.929	5.135	5.422	66.127	80.613	
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	-	527	-	-	527	
Σύνολο Υποχρεώσεων	523.385	292.533	827.641	1.074.908	2.718.467	

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μέχρι ένα			Πάνω από 8		Σύνολο
	έτος	1-3 έτη	4-8 έτη	8 έτη		
31 Δεκεμβρίου 2019	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Μαθηματικά αποθέματα, τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις και επενδυτικά συμβόλαια	397.467	300.220	791.661	1.141.238	2.630.586	
Χρηματοοικονομικές και λοιπές υποχρεώσεις	73.894	1.396	49.424	-	124.714	
Φόρος εισοδήματος	-	-	-	-	-	
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	31.772	36	57	-	31.865	
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	3.486	4.305	5.423	58.114	71.328	
Σύνολο Υποχρεώσεων	506.619	305.957	846.565	1.199.352	2.858.493	

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μέχρι ένα			Πάνω από 8		Σύνολο
	έτος	1-3 έτη	4-8 έτη	8 έτη		
31 Δεκεμβρίου 2018	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Μαθηματικά αποθέματα, τεχνικές ασφαλιστικές προβλέψεις και επενδυτικά συμβόλαια	400.588	281.470	813.891	927.837	2.423.786	
Χρηματοοικονομικές και λοιπές υποχρεώσεις	67.292	864	(860)	50.000	117.296	
Φόρος εισοδήματος	-	-	-	-	-	
Υποχρεώσεις αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	27.878	15	24	-	27.917	
Υποχρεώσεις παροχών προς το προσωπικό	3.929	5.135	5.422	66.127	80.613	
Σύνολο Υποχρεώσεων	499.687	287.484	818.477	1.043.964	2.649.612	

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει την ωρίμανση των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας. Οι χρηματοροές αυτές έχουν βασιστεί είτε στην υπολειπόμενη περίοδο είσπραξης ασφαλιστρών (ΜΕΠ), είτε

στην αναμενόμενη συμβατική είσπραξη των απαιτήσεων. Τα αξιόγραφα που αφορούν σε συμβόλαια Unit Linked δεν ταξινομούνται σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες απαιτήσεις καθώς η ρευστοποίηση των υποκείμενων τίτλων τελεί υπό την διακριτική ευχέρεια του ασφαλισμένου που φέρει και τον επενδυτικό κίνδυνο.

ΟΜΙΛΟΣ				
	<i>Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις *</i>	<i>Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις</i>	<i>Unit-Linked</i>	<i>Συνολικές απαιτήσεις</i>
31 Δεκεμβρίου 2019				
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>				
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	-	121.348	-	121.348
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	84.802	-	84.802
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	8.459	-	8.459
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (ΜΕΠ)	13.878	41.013	-	54.891
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	-	-	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	13	34.849	-	34.862
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	-	-	-
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	630.514	2.083.743	-	2.714.257
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	7	20.382	591.127	611.516
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	7.392	41.281	-	48.673
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	90.132	34.141	-	124.273
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	10.448	-	-	10.448
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	20.330	62.873	-	83.203
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	6.100	23	-	6.123
Ταμείο και καταθέσεις	120.113	-	-	120.113
Σύνολο Ενεργητικού	898.927	2.532.914	591.127	4.022.968

ΟΜΙΛΟΣ				
	<i>Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις *</i>	<i>Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις</i>	<i>Unit-Linked</i>	<i>Συνολικές απαιτήσεις</i>
31 Δεκεμβρίου 2018				
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>				
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	-	118.036	-	118.036
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	84.023	-	84.023
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	10.644	-	10.644
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (ΜΕΠ)	13.469	32.542	-	46.011
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	-	-	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	3.676	107.458	-	111.134
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	149.172	-	149.172
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	493.277	1.466.927	-	1.960.204
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	3.453	11.587	593.894	608.934
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	8.226	60.125	-	68.351
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	95.775	39.361	-	135.136
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	6.120	-	-	6.120
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	21.490	54.978	-	76.468
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	2.311	14.619	-	16.930
Ταμείο και καταθέσεις	149.971	-	-	149.971
Σύνολο Ενεργητικού	797.768	2.149.472	593.894	3.541.134

* Αναμενόμενη ανάκτηση ή λήξη εντός 12 μηνών από την ημερομηνία αναφοράς των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αφορούν στοιχεία του ενεργητικού που σχετίζονται κυρίως με τους Κλάδους Ζωής, τους Κλάδους Ζημιών και τα επενδυτικά συμβόλαια DAF.

Τα αξιόγραφα που αφορούν σε συμβόλαια Unit Linked έχουν ταξινομηθεί σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων καθώς η ρευστοποίηση των υποκείμενων τίτλων τελεί υπό την διακριτική ευχέρεια του ασφαλισμένου που φέρει και τον επενδυτικό κίνδυνο.

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις *	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Unit-Linked	Συνολικές απαιτήσεις
31 Δεκεμβρίου 2019	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	-	114.871	-	114.871
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	84.356	-	84.356
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	7.433	-	7.433
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (ΜΕΠ)	11.143	40.992	-	52.135
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	12.232	-	12.232
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	13	34.849	-	34.862
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	-	-	-
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	627.964	2.078.159	-	2.706.123
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	716	560.223	560.939
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	7.392	41.281	-	48.673
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	82.533	31.417	-	113.950
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	10.448	-	-	10.448
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	8.117	58.020	-	66.137
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	6.100	23	-	6.123
Ταμείο και καταθέσεις	102.334	-	-	102.334
Σύνολο Ενεργητικού	856.044	2.504.349	560.223	3.920.616

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις *	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Unit-Linked	Συνολικές απαιτήσεις
31 Δεκεμβρίου 2018	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	-	112.383	-	112.383
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	83.595	-	83.595
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	9.582	-	9.582
Προμήθειες και άλλα έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (ΜΕΠ)	10.849	32.522	-	43.371
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	12.232	-	12.232
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	3.676	107.458	-	111.134
Αξιόγραφα διακρατούμενα ως τη λήξη	-	149.172	-	149.172
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	491.631	1.460.588	-	1.952.219
Αξιόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	693	568.388	569.081
Αξιόγραφα κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις	8.226	60.125	-	68.351
Χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις	88.523	36.673	-	125.196
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	6.120	-	-	6.120
Απαιτήσεις από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	12.465	51.327	-	63.792
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	2.311	14.619	-	16.930
Ταμείο και καταθέσεις	130.290	-	-	130.290
Σύνολο Ενεργητικού	754.091	2.130.969	568.388	3.453.448

* Αναμενόμενη ανάκτηση ή λήξη εντός 12 μηνών από την ημερομηνία των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αφορούν στοιχεία του ενεργητικού που σχετίζονται κυρίως με τους Κλάδους Ζωής, τους Κλάδους Ζημιών και τα επενδυτικά συμβόλαια DAF.

4.5 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς αφορά την πιθανότητα απωλειών λόγω μεταβολής στο επίπεδο ή στη μεταβλητότητα των τιμών αγοράς, όπως είναι οι τιμές των μετοχών, επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών, που επηρεάζουν άμεσα τον

κίνδυνος εύλογης αξίας. Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία εφαρμόζει σύγχρονες μεθόδους για τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς, όπως η ανάλυση ευαισθησίας και η ανάλυση βασικού επιτοκιακού κινδύνου.

4.5.1 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία ή οι μελλοντικές ταμιακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος.

Ο Όμιλος έχει περιορισμένη έκθεση στον συναλλαγματικό κίνδυνο καθώς δεν διενεργεί εμπορικές συναλλαγές σε διάφορα νομίσματα σε μεγάλη έκταση. Ωστόσο, εκτίθεται σε συναλλαγματικό κίνδυνο από ανασταλαστικές υποχρεώσεις που έχουν συναφθεί με ρήτρα ξένου νομίσματος, από καταθέσεις όψεως και από τις λειτουργικές δραστηριότητες των θυγατρικών εταιριών, έκθεση η οποία σε επίπεδο Ομίλου δεν είναι σημαντική, δεδομένης της ελάχιστης επίδρασης των υπολοίπων σε ξένο νόμισμα, στο σύνολο των στοιχείων που διαμορφώνουν το ενεργητικό και το παθητικό αντίστοιχα. Οι απαιτήσεις της Μητρικής Εταιρίας σε ξένο νόμισμα αποτελούν το 0,3% του συνόλου του ενεργητικού της (2018: 0,3%). Το αντίστοιχο ποσοστό για τον Όμιλο ανήλθε σε 0,8% (2018: 0,8%).

Ο Όμιλος για να περιορίζει το συναλλαγματικό κίνδυνο σε στοιχεία παθητικού συσχετίζει υποχρεώσεις και απαιτήσεις ενεργητικού ίδιου νομίσματος που απορρέουν από τα ασφαλιστήρια, καθώς και επενδυτικά προϊόντα.

Σύμφωνα με την πολιτική του Ομίλου, η Διοίκηση παρακολουθεί διαρκώς την έκθεση του Ομίλου σε συναλλαγματικούς κινδύνους.

4.5.2 Κίνδυνος επιτοκίου

Ο κίνδυνος επιτοκίου είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία ή οι μελλοντικές ταμιακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς.

Ο Όμιλος παρακολουθεί συστηματικά τις επιπτώσεις του επιτοκιακού κινδύνου. Πολιτική του Ομίλου είναι η επένδυση σημαντικού τμήματος του χαρτοφυλακίου επενδύσεων σε ομόλογα αντίστοιχης διάρκειας και απόδοσης με τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις που καλύπτουν.

Η Διοίκηση παρακολουθεί διαρκώς τις τάσεις των επιτοκίων, καθώς και τις χρηματοδοτικές ανάγκες του Ομίλου με διαρκή στόχο την αντιστοίχιση Απαιτήσεων-Υποχρεώσεων της Εταιρίας.

Ανάλυση ευαισθησίας ομολόγων και ομολογιών σε παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης αποδόσεων:

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μέχρι ένα έτος	1-2 έτη	2-5 έτη	Πάνω από 5 έτη
31 Δεκεμβρίου 2019	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
	+ 25 μ.β. - Επίδραση Αποτίμησης: αύξηση / (μείωση)			
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων - Επίδραση στην Καθαρή Θέση	(268)	(59)	(2.688)	(39.679)
	- 25 μ.β. - Επίδραση Αποτίμησης: αύξηση / (μείωση)			
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων - Επίδραση στην Καθαρή Θέση	278	61	2.725	41.900

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Μέχρι ένα έτος	1-2 έτη	2-5 έτη	Πάνω από 5 έτη
31 Δεκεμβρίου 2018	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
	+ 25 μ.β. - Επίδραση Αποτίμησης: αύξηση / (μείωση)			
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων - Επίδραση στην Καθαρή Θέση	(300)	(201)	(2.657)	(23.726)
	- 25 μ.β. - Επίδραση Αποτίμησης: αύξηση / (μείωση)			
Χαρτοφυλάκιο Ομολόγων - Επίδραση στην Καθαρή Θέση	301	202	2.681	24.660

Η αύξηση της επίδρασης της μεταβολής επιτοκίων από ομόλογα, οφείλεται κυρίως στην αύξηση του ομολογιακού χαρτοφυλακίου της εταιρείας μέσω καθαρών νέων αγορών κατά τη διάρκεια του έτους. Αφορά κατά κύριο λόγο τα ομόλογα λήξης άνω των 5 ετών, καθώς εκεί κυρίως κατευθύνθηκε το μεγαλύτερο μέρος των νέων επενδύσεων. Η

αύξηση του ομολογιακού χαρτοφυλακίου και η σύνθεσή του αποφασίσθηκε από την ALCO στα πλαίσια της εναρμόνισης της ληκτότητας των επενδύσεων με αυτή των τεχνικών αποθεμάτων.

Οι παραπάνω εκτιμήσεις αφορούν στα ομόλογα και ομολογίες του χαρτοφυλακίου Διαθεσίμων Προς Πώληση κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, η μεταβολή της αξίας του οποίου θα επηρέαζε την Καθαρή Θέση.

4.5.3 Μετοχικός κίνδυνος

Ο μετοχικός κίνδυνος αφορά στην μείωση της αξίας μιας επένδυσης εξαιτίας μιας ενδεχόμενης μείωσης στη τιμή της μετοχής της. Ο Όμιλος περιορίζει την έκθεσή του στο μετοχικό κίνδυνο με βάση τα όρια που τίθενται από την επενδυτική του πολιτική.

Ανάλυση ευαισθησίας χαρτοφυλακίου μετοχών σε διακυμάνσεις τιμών:

Δείκτης τιμών 31.12.2019	Αλλαγή μεταβλητών	Επίδραση στην Καθαρή Θέση (Ποσά σε χιλιάδες €)
ΓΔ ΧΑ	+5%	934
ΓΔ ΧΑ	-5%	(934)

Δείκτης τιμών 31.12.2018	Αλλαγή μεταβλητών	Επίδραση στην Καθαρή Θέση (Ποσά σε χιλιάδες €)
ΓΔ ΧΑ	+5%	771
ΓΔ ΧΑ	-5%	(771)

Η μέθοδος υπολογισμού της ανάλυσης ευαισθησίας δεν έχει αλλάξει σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

4.5.4 Κίνδυνος εγγυήσεων

Τα παραδοσιακά ασφαλιστήρια συμβόλαια παρέχουν εγγυημένη απόδοση βάσει τεχνικού επιτοκίου και οι ασφαλίσεις Ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (Unit Linked) εξασφαλίζουν εγγυημένη παροχή στη λήξη τους. Η αρνητική απόκλιση μεταξύ της εγγυημένης παροχής / τεχνικού επιτοκίου και της επιτευχθείσας απόδοσης, δημιουργεί κίνδυνο εγγυήσεων.

Ο Όμιλος προκειμένου να μετριάσει τον κίνδυνο αυτό, τιμολογεί με συντηρητικότερο τεχνικό επιτόκιο, σε σχέση με το ανώτατο όριο που καθορίζεται από την εποπτική αρχή. Επιπρόσθετα η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού, παρακολουθεί συστηματικά και λαμβάνει μέτρα για τον περιορισμό του παραπάνω κινδύνου.

4.6 Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ο κίνδυνος συγκέντρωσης για τον Όμιλο αφορά κυρίως σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (συγκέντρωση κινδύνου αγοράς) καθώς και σε συγκέντρωση απαιτήσεων από ασφαλιστικές δραστηριότητες, αντασφαλιστικές δραστηριότητες, δάνεια και λοιπές απαιτήσεις (συγκέντρωση κινδύνου αντισυμβαλλομένου). Ο Όμιλος μεριμνά για την διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης με την εφαρμογή των ορίων και κατευθύνσεων που προσδιορίζονται στην επενδυτική του πολιτική, με την διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου ασφαλιστηρίων συμβολαίων και με την σύναψη αντασφαλιστικών συμβάσεων με αντασφαλιστές υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Με τη μετάβαση στο νέο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, ο Όμιλος πλέον επιμετρά τον κίνδυνο συγκέντρωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω πλαισίου. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας για τον κίνδυνο συγκέντρωσης κατά την 31.12.2019 ανήλθαν σε 0,0% ως προς τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (2018: 1,0%).

4.7 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος αφορά στις περιπτώσεις που οι εσωτερικές διαδικασίες καθώς και τα συστήματα της Εταιρίας δεν λειτουργούν αποτελεσματικά, με συνέπεια την πρόκληση τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών ζημιών. Η Εταιρία, προκειμένου να περιορίσει τον λειτουργικό κίνδυνο έχει δημιουργήσει επαρκείς μηχανισμούς ελέγχου και αναφοράς που έχουν στόχο τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και την καταγραφή του λειτουργικού κινδύνου. Οι μηχανισμοί αυτοί περιλαμβάνουν την αναλυτική καταγραφή των εσωτερικών διαδικασιών και ελέγχων, τον διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων, την συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού, τις διαδικασίες εγκρίσεων και συμφωνιών καθώς και την εποπτεία του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Στις περιπτώσεις όπου οι συνέπειες του λειτουργικού κινδύνου είναι σημαντικές, η Εταιρία έχει αναπτύξει σχέδιο ελαχιστοποίησης του λειτουργικού κινδύνου στα επιτρεπτά για την Εταιρία

όρια, τα οποία συνάδουν με τη διάθεσή της σχετικά με το βαθμό κινδύνου που επιθυμεί να αναλάβει. Σημειώνεται ότι η βελτίωση του ελεγκτικού πλαισίου μέσα στο οποίο λειτουργεί η Εταιρία είναι συνεχής και εξελισσόμενη διαδικασία.

4.8 Διαχείριση κεφαλαίων

Το ελάχιστο ύψος του Μετοχικού Κεφαλαίου και του συνόλου των Ιδίων Κεφαλαίων των εταιριών του Ομίλου ορίζονται από τις Εποπτικές Αρχές και τους Εμπορικούς Νόμους κάθε χώρας όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος. Ο Όμιλος παρακολουθεί τακτικά, τουλάχιστον ανά τρίμηνο, το ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων σε σχέση με τα απαιτούμενα ελάχιστα όρια και τις εξελίξεις στο εξωτερικό και εσωτερικό περιβάλλον κάθε εταιρίας του Ομίλου, οι οποίες μπορεί να επηρεάσουν σημαντικά τα διαθέσιμα κεφάλαια.

Ο Όμιλος παρακολουθεί τακτικά, τουλάχιστον ανά τρίμηνο, την κεφαλαιακή επάρκεια σύμφωνα με το νέο εποπτικό πλαίσιο της Φερεγγυότητας II, εξετάζοντας τόσο το δείκτη κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας, όσο και το δείκτη ελάχιστης κεφαλαιακής απαίτησης, έναντι των ορίων που τίθενται από το ευρωπαϊκό και τα εθνικά κανονιστικά πλαίσια, αλλά και έναντι των ορίων που έχουν τεθεί εσωτερικά από την Εταιρία.

Επιπλέον, ο Όμιλος προβαίνει στην κατηγοριοποίηση των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις των ως άνω κανονιστικών πλαισίων, εξετάζοντας κατά πόσο πληρούνται τα κριτήρια ένταξης κάθε τύπου κεφαλαίου σε συγκεκριμένες κατηγορίες, και εφαρμόζει τα ποσοτικά όρια για την επιλεξιμότητα των ιδίων κεφαλαίων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο Όμιλος παρουσιάζει πληροφορίες ανά τομέα δραστηριότητας για τους εξής τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας (πρωτογενούς πληροφόρησης), οι οποίοι προσδιορίστηκαν σύμφωνα με τον τρόπο που η Διοίκηση αντιλαμβάνεται και αξιολογεί την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Ασφαλίσεις Ζωής: Περιλαμβάνει κυρίως συμβόλαια Ζωής που παρέχονται από τον Όμιλο και περιλαμβάνουν ισόβια, μικτή, πρόσκαιρη ασφάλιση, πρόσκαιρη ασφάλιση με παροχή επιβίωσης, συνταξιοδοτικά, προϊόντα συνδεδεμένα με επενδύσεις (Unit Linked), συμπληρωματικές καλύψεις προσαρτημένες στα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής και επενδυτικά συμβόλαια.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Κλάδος Αυτοκινήτων: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο της αστικής ευθύνης αυτοκινήτων, χερσαίων οχημάτων και νομικής προστασίας.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Κλάδος Πυρός: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο της πυρκαγιάς, σεισμού, κλοπής και απώλειας κερδών.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζημιών – Λοιποί Κλάδοι: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα συμβόλαια που καλύπτουν τον κίνδυνο, μεταφορών, γενικής αστικής ευθύνης, πιστώσεων, εγγυήσεων, βοήθειας, σκαφών, πληρωμάτων και λοιπά.

Οι πληροφορίες όπως παρουσιάστηκαν ανά τομέα δραστηριότητας στην προηγούμενη χρήση έχουν αναμορφωθεί για σκοπούς συγκρισιμότητας. Η αναμόρφωση αυτή στην πληροφόρηση ανά τομέα δραστηριότητας δεν έχει καμία επίδραση στις Καταστάσεις Συνολικού Εισοδήματος, Οικονομικής Θέσης, Μεταβολής Ιδίων Κεφαλαίων και Ταμειακών Ροών της προηγούμενης χρήσης.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στις αγορές της Ελλάδας, της Ρουμανίας και της Κύπρου.

Κανένα από τα ασφαλιζόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (είτε σε ατομικό επίπεδο είτε σε επίπεδο ομίλου εταιριών) δεν συμβάλλει με ποσοστό άνω του 10% στα συνολικά εγγεγραμμένα ασφάλιστρα της Μητρικής Εταιρίας και του Ομίλου.

ΟΜΙΛΟΣ						
31/12/2019						
	Σημ.	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ ΠΥΡΟΣ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>						
Δεδουλευμένα μικτά ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	552.414	84.005	74.398	35.264	746.081
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(6.405)	(5.489)	(37.520)	(12.352)	(61.766)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		546.009	78.516	36.878	22.912	684.315
Έσοδα επενδύσεων	8,9,10	171.095	13.093	1.965	1.671	187.824
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(1.039)	-	-	-	(1.039)
Συνολικά έσοδα επενδύσεων		170.056	13.093	1.965	1.671	186.785
Λοιπά έσοδα	12	5.003	360	112	121	5.596
		721.068	91.969	38.955	24.704	876.696
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(342.578)	(42.240)	(5.942)	(11.461)	(402.221)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(55.375)	(12.776)	(2.993)	(3.241)	(74.385)
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	15	(192.115)	-	-	-	(192.115)
Λειτουργικά έξοδα		(54.131)	(27.707)	(14.968)	(13.752)	(110.558)
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων και κόστους προγράμματος οικιοθελούς αποχώρησης		76.869	9.246	15.052	(3.750)	97.417
Κόστος προγράμματος οικιοθελούς αποχώρησης προσωπικού						(15.073)
Κέρδη προ φόρων						82.344

ΟΜΙΛΟΣ						
31/12/2018						
	Σημ.	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ ΠΥΡΟΣ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>						
Δεδουλευμένα μικτά ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	416.752	84.672	73.900	33.577	608.901
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(5.339)	(5.376)	(39.305)	(11.393)	(61.413)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		411.413	79.296	34.595	22.184	547.488
Έσοδα επενδύσεων	8,9,10	51.681	11.467	1.495	1.048	65.691
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(2.700)	(111)	(68)	(23)	(2.902)
Συνολικά έσοδα επενδύσεων		48.981	11.356	1.427	1.025	62.789
Λοιπά έσοδα	12	4.720	494	153	172	5.539
		465.114	91.146	36.175	23.381	615.816
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(291.611)	(35.685)	(2.302)	(5.779)	(335.377)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(52.563)	(12.141)	(1.001)	(3.172)	(68.877)
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	15	(32.358)	-	-	-	(32.358)
Λειτουργικά έξοδα		(64.140)	(26.302)	(13.710)	(12.258)	(116.410)
Κέρδη προ αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών		24.442	17.018	19.162	2.172	62.794
Αναλογία αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	24					-
Κέρδη προ φόρων						62.794

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ						
31/12/2019						
	Σημ.	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ ΠΥΡΟΣ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>						
Δεδουλευμένα μικτά ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	539.803	74.195	68.806	23.380	706.184
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(4.883)	(3.402)	(33.898)	(11.377)	(53.560)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		534.920	70.793	34.908	12.003	652.624
Έσοδα επενδύσεων	8,9,10	164.652	12.539	1.590	1.168	179.949
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(1.039)	-	-	-	(1.039)
Συνολικά έσοδα επενδύσεων		163.613	12.539	1.590	1.168	178.910
Λοιπά έσοδα	12	4.939	126	18	20	5.103
		703.472	83.458	36.516	13.191	836.637
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(337.804)	(36.247)	(5.568)	(4.668)	(384.287)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(54.311)	(11.355)	(3.338)	(1.201)	(70.205)
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	15	(184.112)	-	-	-	(184.112)
Λειτουργικά έξοδα		(51.760)	(24.127)	(13.668)	(11.711)	(101.266)
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρων και κόστους προγράμματος οικειοθελούς αποχώρησης		75.485	11.729	13.942	(4.389)	96.767
Κόστος προγράμματος οικειοθελούς αποχώρησης προσωπικού						(15.073)
Κέρδη προ φόρων						81.694

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

		31/12/2018				
	Σημ.	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	ΚΛΑΔΟΣ ΠΥΡΟΣ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>						
Δεδουλευμένα μικτά ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	6	406.658	75.941	68.348	21.693	572.640
Μείον: Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα	7	(3.879)	(3.728)	(35.644)	(10.457)	(53.708)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα		402.779	72.213	32.704	11.236	518.932
Έσοδα επενδύσεων	8,9,10	51.609	11.388	1.406	1.067	65.470
Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	11	(2.700)	(111)	(68)	(23)	(2.902)
Συνολικά έσοδα επενδύσεων		48.909	11.277	1.338	1.044	62.568
Λοιπά έσοδα	12	4.712	281	42	45	5.080
		456.400	83.771	34.084	12.325	586.580
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	13	(289.237)	(30.613)	(1.732)	(221)	(321.803)
Δεδουλευμένες προμήθειες παραγωγής	14	(51.169)	(11.009)	(1.174)	(1.165)	(64.517)
Μαθηματικές ασφαλιστικές προβλέψεις	15	(29.672)	-	-	-	(29.672)
Λειτουργικά έξοδα		(61.787)	(23.027)	(12.218)	(10.412)	(107.444)
Κέρδη προ φόρων		24.535	19.122	18.960	527	63.144

Οι ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αφορούν σε μετοχικούς τίτλους που κατέχονται από την Μητρική Εταιρία, των οποίων η μείωση της εύλογης αξίας είναι σημαντική ή παρατεταμένη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ (ΜΙΚΤΑ) ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>				
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	554.664	417.128	542.039	407.044
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(2.250)	(376)	(2.236)	(386)
Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα Ζωής	552.414	416.752	539.803	406.658
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	84.738	84.879	74.512	75.502
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(733)	(207)	(317)	439
Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα Τομέας Αυτοκινήτων	84.005	84.672	74.195	75.941
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	75.277	76.654	69.491	71.193
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(879)	(2.754)	(685)	(2.845)
Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα Πυρός	74.398	73.900	68.806	68.348
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	35.884	34.441	24.030	22.246
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(620)	(864)	(650)	(553)
Δεδουλευμένα Ασφάλιστρα Λοιπών Κλάδων Ζημιών	35.264	33.577	23.380	21.693
Σύνολο Δεδουλευμένων (Μικτών) Ασφαλίσεων και συναφών εσόδων	746.081	608.901	706.184	572.640

Στα εγγεγραμμένα ασφάλιστρα της χρήσης 2019 του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας, περιλαμβάνονται και ασφάλιστρα από αναληφθείσες αντασφαλίσεις ποσού €68 χιλ. και €170 χιλ. αντίστοιχα. Τα αντίστοιχα ποσά για την χρήση 2018, ήταν €64 χιλ. και €177 χιλ. αντίστοιχα.

Στα δεδουλευμένα ασφάλιστρα ζωής του παραπάνω πίνακα δεν περιλαμβάνονται τα ασφάλιστρα που αφορούν στην παραγωγή των επενδυτικών συμβολαίων DAF και Εφάπαξ Εθνικής, ποσού (€19.661) χιλ. για τη χρήση 2019 και ποσού (€9.886) χιλ. για τη χρήση 2018, τα οποία περιλαμβάνονται στους τόκους, μερίσματα και λοιπά έσοδα επενδύσεων (βλ. σημείωση 8).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: ΕΚΧΩΡΗΘΕΝΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(6.068)	(4.726)	(4.553)	(3.257)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	(337)	(613)	(330)	(622)
Εκχωρηθέντα Ασφάλιστρα Ζωής	(6.405)	(5.339)	(4.883)	(3.879)
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(5.766)	(5.605)	(3.583)	(3.737)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	277	229	181	9
Εκχωρηθέντα Ασφάλιστρα Αυτοκινήτων	(5.489)	(5.376)	(3.402)	(3.728)
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(38.193)	(42.374)	(34.464)	(38.879)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	673	3.069	566	3.235
Εκχωρηθέντα Ασφάλιστρα Πυρός	(37.520)	(39.305)	(33.898)	(35.644)
Εκχωρηθέντα ασφάλιστρα σε αντασφαλιστές	(13.103)	(11.506)	(12.161)	(10.542)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών	751	113	784	85
Εκχωρηθέντα Ασφάλιστρα Λοιπών Κλάδων Ζημιών	(12.352)	(11.393)	(11.377)	(10.457)
Σύνολο Εκχωρηθέντων Ασφαλιστρών	(61.766)	(61.413)	(53.560)	(53.708)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: ΤΟΚΟΙ, ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο				
Μερίσματα	38	35	-	-
Τόκοι Χρεογράφων	314	250	-	-
	352	285	-	-
Χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων				
Μερίσματα	871	822	871	822
Τόκοι Χρεογράφων	42.596	31.457	42.336	31.180
	43.467	32.279	43.207	32.002
Χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων ως τη λήξη αξιογράφων				
Τόκοι Χρεογράφων	5.691	17.035	5.691	17.035
	5.691	17.035	5.691	17.035
Χαρτοφυλάκιο κατατασσόμενων ως δάνεια και απαιτήσεις				
Τόκοι Χρεογράφων	3.782	5.699	3.782	5.699
	3.782	5.699	3.782	5.699
Λοιπές επενδύσεις				
Έσοδα από ενοίκια	4.218	4.462	4.210	4.447
Τόκοι καταθέσεων και λοιποί πιστωτικοί τόκοι	3.213	3.213	2.995	3.096
Μερίσματα	23	-	23	-
	7.454	7.675	7.228	7.543
Απόδοση προς κατόχους ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων	(15.096)	(8.980)	(15.096)	(8.980)
Σύνολο τόκων, μερισμάτων και λοιπών εσόδων επενδύσεων	45.650	53.993	44.812	53.299

Η απόδοση προς κατόχους ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων αφορά στα προϊόντα DAF: €3.374 χιλ. (2018: €853 χιλ.) και στο κλειστό χαρτοφυλάκιο Εθνική Εφάπαξ unit-linked: €11.722 χιλ. (2018: €8.127 χιλ.).

Η αύξηση της απόδοσης προς κατόχους ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων οφείλεται στην αλλαγή κλίμακας του μεταβαλλόμενου επιτοκίου (step-up interest rate) των ειδικών καταθετικών προϊόντων που συνδέονται με τα συμβόλαια εφάπαξ ασφαλιστρου unit-linked.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: ΚΕΡΔΗ/(ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Χαρτοφυλάκιο Διαθεσίμων προς Πώληση Αξιογράφων				
Μετοχών	4.004	2.877	4.004	2.877
Ομολόγων	71.646	1.501	71.646	1.501
Αμοιβαίων Κεφαλαίων	11.659	700	11.659	700
Υποσύνολο	87.309	5.078	87.309	5.078
Χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων ως τη λήξη αξιογράφων				
Ομολόγων	3.642	-	3.642	-
Υποσύνολο	3.642	-	3.642	-
Χαρτοφυλάκιο Δανείων και Απαιτήσεων				
Ομολόγων	394	2.219	394	2.219
Υποσύνολο	394	2.219	394	2.219
Κέρδη/(Ζημιές) από πώληση επενδύσεων σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	(128)	-	(23)
Κέρδη από πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	-	1.998	-	1.998
Σύνολο Κερδών από Πώληση Επενδύσεων	91.345	9.167	91.345	9.272

Εντός της χρήσης του 2019 η Εταιρία πραγματοποίησε σημαντικά κέρδη ύψους €71.646 χιλ. από πωλήσεις Ελληνικών και δευτερευόντως Ξένων Κρατικών Ομολόγων (βλ. Σημ. 26).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: ΚΕΡΔΗ/(ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο				
Μετοχών	(1)	2	-	-
Ομολόγων	1.992	(291)	-	-
Παραγώγων	24	(372)	24	(501)
Υποσύνολο	2.015	(661)	24	(501)
Λοιπές επενδύσεις				
Αμοιβαία Κεφάλαια	394	(125)	-	-
Διαφορές αποτίμησης Unit-Linked	48.420	3.317	43.768	3.400
Υποσύνολο	48.814	3.192	43.768	3.400
Σύνολο Κερδών από αποτίμηση επενδύσεων	50.829	2.531	43.792	2.899

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η ζημιά από απομείωση μετοχικών τίτλων και αμοιβαίων κεφαλαίων, που είναι τοποθετημένα στο χαρτοφυλάκιο Διαθεσίμων προς Πώληση, στον Όμιλο και τη Μητρική Εταιρία αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>		<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>	
Προβλέψεις απομείωσης χρεογράφων				
Μετοχικοί Τίτλοι	(1.039)	(2.700)	(1.039)	(2.700)
Αμοιβαία Κεφάλαια	-	(202)	-	(202)
Συνολική ζημιά απομείωσης επενδύσεων	(1.039)	(2.902)	(1.039)	(2.902)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Έσοδα από συναλλαγματικές διαφορές	247	61	6	10
Έσοδα διαχείρισης και ρήτρες συμβολαίων Unit-Linked	4.847	4.479	4.847	4.479
Δικαιώματα από ασφαλ/κές εξυπηρετήσεις τρίτων	26	27	26	27
Κέρδη από πώληση και καταστροφή περιουσιακών στοιχείων	9	27	9	27
Λουτά έσοδα από τόκους	-	130	-	130
Λουτά	467	815	215	407
Σύνολο λοιπών εσόδων	5.596	5.539	5.103	5.080

Τα «Λοιπά έσοδα από τόκους» για τη χρήση του 2018, αφορούν σε έσοδα τόκων όπως προβλέπονται στο προσύμφωνο μεταβίβασης του οικοπέδου της Μητρικής Εταιρίας επί της οδού 35ης οδού στο Ελληνικό (Βλ. Σημείωση 20).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		
		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΟΜΙΛΟΥ		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΟΜΙΛΟΥ	
		31/12/2019			31/12/2018		
(Ποσά σε χιλιάδες €)				(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ασφάλειες Ζωής	(340.999)	1.041	(339.958)	(298.361)	758	(297.603)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	(45.798)	1.242	(44.556)	(52.344)	1.562	(50.782)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	(11.917)	6.971	(4.946)	(22.919)	15.729	(7.190)	
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(13.563)	5.353	(8.210)	(12.300)	5.259	(7.041)	
Πληρωθείσες αποζημιώσεις	(412.277)	14.607	(397.670)	(385.924)	23.308	(362.616)	
Ασφάλειες Ζωής	(1.898)	(722)	(2.620)	4.982	1.010	5.992	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	1.336	980	2.316	15.579	(482)	15.097	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	787	(1.783)	(996)	2.906	1.982	4.888	
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	3.328	(6.579)	(3.251)	7.396	(6.134)	1.262	
Μεταβολή εκκρεμών αποζημιώσεων	3.553	(8.104)	(4.551)	30.863	(3.624)	27.239	
Σύνολο αποζημιώσεων ασφαλισμένων	(408.724)	6.503	(402.221)	(355.061)	19.684	(335.377)	

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ		
		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΕΤΑΙΡΙΑΣ		ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ	ΕΤΑΙΡΙΑΣ	
		31/12/2019			31/12/2018		
(Ποσά σε χιλιάδες €)				(Ποσά σε χιλιάδες €)			
Ασφάλειες Ζωής	(335.926)	702	(335.224)	(295.381)	221	(295.160)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	(39.299)	(129)	(39.428)	(46.622)	441	(46.181)	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	(10.966)	6.422	(4.544)	(18.108)	11.627	(6.481)	
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(7.121)	5.170	(1.951)	(6.986)	5.005	(1.981)	
Πληρωθείσες αποζημιώσεις	(393.312)	12.165	(381.147)	(367.097)	17.294	(349.803)	
Ασφάλειες Ζωής	(2.081)	(499)	(2.580)	5.810	113	5.923	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	3.548	(367)	3.181	15.965	(397)	15.568	
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	516	(1.540)	(1.024)	(398)	5.147	4.749	
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	3.875	(6.592)	(2.717)	7.920	(6.160)	1.760	
Μεταβολή εκκρεμών αποζημιώσεων	5.858	(8.998)	(3.140)	29.297	(1.297)	28.000	
Σύνολο αποζημιώσεων ασφαλισμένων	(387.454)	3.167	(384.287)	(337.800)	15.997	(321.803)	

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΟΜΙΛΟΣ	ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ			ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ ΣΥΝΟΛΟ			ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ			ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ ΣΥΝΟΛΟ		
	31/12/2019						31/12/2018					
	(Ποσά σε χιλιάδες €)						(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Ασφάλειες Ζωής	(58.102)	2.727	(55.375)	(54.411)	1.848	(52.563)						
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	(12.879)	103	(12.776)	(12.328)	187	(12.141)						
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	(12.098)	9.105	(2.993)	(12.410)	11.409	(1.001)						
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(5.464)	2.223	(3.241)	(5.288)	2.116	(3.172)						
Σύνολο δεδουλευμένων προμηθειών παραγωγής	(88.543)	14.158	(74.385)	(84.437)	15.560	(68.877)						

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ			ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ ΣΥΝΟΛΟ			ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ			ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ ΣΥΝΟΛΟ		
	31/12/2019						31/12/2018					
	(Ποσά σε χιλιάδες €)						(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Ασφάλειες Ζωής	(56.043)	1.732	(54.311)	(52.597)	1.428	(51.169)						
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Αυτοκινήτων	(11.355)	-	(11.355)	(11.009)	-	(11.009)						
Ασφάλειες Ζημιών - Τομέας Πυρός	(11.153)	7.815	(3.338)	(11.501)	10.327	(1.174)						
Ασφάλειες Ζημιών - Λοιποί Τομείς	(3.030)	1.829	(1.201)	(2.944)	1.779	(1.165)						
Σύνολο δεδουλευμένων προμηθειών παραγωγής	(81.581)	11.376	(70.205)	(78.051)	13.534	(64.517)						

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ		ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΟΜΙΛΟΥ		
		31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018	
	(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Μεταβολή μαθηματικών αποθεμάτων	(193.727)	1.612	(192.115)	(32.184)	(174)	(32.358)
Σύνολο	(193.727)	1.612	(192.115)	(32.184)	(174)	(32.358)

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ		ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑΣ		
		31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018	
	(Ποσά σε χιλιάδες €)					
Μεταβολή μαθηματικών αποθεμάτων	(184.114)	2	(184.112)	(29.630)	(42)	(29.672)
Σύνολο	(184.114)	2	(184.112)	(29.630)	(42)	(29.672)

Η αύξηση των μαθηματικών αποθεμάτων οφείλεται κυρίως στη σημαντική παραγωγή του προϊόντος εφάπαξ ασφαλιστρού η οποία ανήλθε για τη χρήση 2019 σε €215,5 εκ. (2018: €102,1 εκ.) και στην μείωση της καμπύλης προεξόφλησης ασφαλιστικών αποθεμάτων κατά 36 μ.β..

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(67.653)	(54.897)	(61.216)	(48.573)
Αμοιβές τρίτων	(15.738)	(12.739)	(15.160)	(12.353)
Έξοδα προβολής και διαφήμισης	(3.401)	(2.827)	(3.219)	(2.681)
Φόροι / τέλη	(1.846)	(1.914)	(1.676)	(1.756)
Αποσβέσεις & απομειώσεις περ. στοιχείων	(3.175)	(14.322)	(2.359)	(13.976)
Τηλεπικοινωνίες-Ταχυδρομικά	(6.800)	(5.297)	(6.683)	(5.197)
Ενοίκια	(736)	(1.798)	(871)	(1.451)
Έξοδα μεταφορών και ταξιδιών	(1.124)	(1.342)	(986)	(1.166)
Έντυπα και γραφική ύλη	(440)	(521)	(348)	(406)
Επισκευές και συντηρήσεις	(2.379)	(2.008)	(2.177)	(1.730)
Ασφάλιστρα	(465)	(528)	(419)	(475)
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων	(6.116)	(4.622)	(6.244)	(4.622)
Πρόβλεψη υποχρεώσεων έναντι τρίτων	112	616	152	623
Αξία χορηγούμενων συμβολαίων	(6.988)	(4.091)	(6.988)	(4.091)
Λοιπά	(3.353)	(4.919)	(2.798)	(4.366)
Σύνολο εξόδων διοίκησης και διάθεσης	(120.102)	(111.209)	(110.992)	(102.220)

Το κονδύλι «Αμοιβές και έξοδα προσωπικού» αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Μισθοδοσία και ημερομίσθια	(49.015)	(38.169)	(43.326)	(32.551)
Υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(10.849)	(11.837)	(10.424)	(11.439)
Έξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	(5.351)	(2.459)	(5.351)	(2.459)
Ασφάλιστρα ζωής ομαδικών προγραμμάτων προσωπικού	(2.438)	(2.432)	(2.115)	(2.124)
Σύνολο αμοιβών και εξόδων προσωπικού	(67.653)	(54.897)	(61.216)	(48.573)

Στο κονδύλι «Ασφάλιστρα ζωής ομαδικών προγραμμάτων προσωπικού» περιλαμβάνονται εισφορές της Μητρικής Εταιρίας ύψους €726 χιλ. για το 2019 (€714 χιλ. για το 2018), που αφορούν στο ομαδικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο καθορισμένης εισφοράς του υπαλληλικού της προσωπικού.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2019, ο Όμιλος απασχόλησε κατά μέσο όρο 918 εργαζόμενους και η Μητρική Εταιρία 700 εργαζόμενους (2018: 988 εργαζόμενους ο Όμιλος και 773 εργαζόμενους η Μητρική Εταιρία).

Εντός της χρήσης του 2019, η Μητρική Εταιρία πραγματοποίησε και ολοκλήρωσε με επιτυχία πρόγραμμα οικειοθελούς αποχώρησης του προσωπικού της, στο οποίο συμμετείχαν 117 εργαζόμενοι, με συνολικό κόστος €15,1 εκ. (€12,7 εκ. αποζημίωση προσωπικού και €2,4 εκ. επιπλέον κόστος προγράμματος DAF).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Τόκοι δανείου μειωμένης εξασφάλισης	(3.916)	(3.918)	(3.916)	(3.918)
Τόκοι αντασφαλιστών	(742)	(865)	(742)	(865)
Λοιπά έξοδα	(766)	(568)	(645)	(433)
Σύνολο χρηματοοικονομικών εξόδων	(5.424)	(5.351)	(5.303)	(5.216)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: ΦΟΡΟΙ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Φόρος εισοδήματος	(2.247)	(1.055)	(2.247)	(1.055)
Φόροι προηγούμενων χρήσεων	(1.286)	(150)	(1.112)	(16)
Αναβαλλόμενος φόρος	(20.951)	(33.558)	(21.125)	(33.609)
Σύνολο φόρων	(24.484)	(34.763)	(24.484)	(34.680)

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Κέρδη προ φόρων	82.344	62.794	81.694	63.144
Φόρος με βάση τον εφαρμοστέο φορολογικό συντελεστή	(19.763)	(18.210)	(19.607)	(18.312)
Επίπτωση από την αλλαγή του φορολογικού συντελεστή στην Ελλάδα	(6.294)	(15.700)	(6.294)	(15.700)
Επίπτωση από την εφαρμογή διαφορετικών φορολογικών συντελεστών σε άλλες χώρες	(76)	(48)	-	-
Έσοδα απαλλασσόμενα της φορολογίας	2.595	(65)	2.595	(65)
Μη φορολογικά εκπιπτόμενες δαπάνες	(40)	885	(40)	885
Φόρος εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων	(1.112)	(1.434)	(1.112)	(1.434)
Λοιπές διαφορές	206	(191)	(26)	(54)
Φόρος με βάση τον πραγματικό φορολογικό συντελεστή	(24.484)	(34.763)	(24.484)	(34.680)
Εφαρμοστέος φορολογικός συντελεστής	24%	29%	24%	29%
Πραγματικός φορολογικός συντελεστής	30%	55%	30%	55%

Ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος της Μητρικής Εταιρίας για τη χρήση 2018 ανέρχεται σε 29%. Σύμφωνα με το ν.4646/2019, ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος για τη χρήση 2019, μειώθηκε στο 24% και ο συντελεστής παρακράτησης φόρου επί μερισμάτων που διανέμονται μετά την 01 Ιανουαρίου 2020 μειώνεται από 10% σε 5%.

Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις ανά εταιρία του Ομίλου παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

ΕΤΑΙΡΙΑ	ΧΩΡΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΑΝΕΛΕΓΚΤΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΧΡΗΣΕΙΣ
«Η ΕΘΝΙΚΗ» Α.Ε.Ε.Γ.Α.	ΕΛΛΑΔΑ	2014 - 2019
ΕΘΝΙΚΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ	ΚΥΠΡΟΣ	2012 - 2019
ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ	ΚΥΠΡΟΣ	2012 - 2019
NATIONAL INSURANCE AGENTS & CONSULTANTS LTD	ΚΥΠΡΟΣ	2008 - 2019
SOCIETATE COMERCIALA GARANTA ASIGURARI S.A.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	2003 - 2019

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

ΟΜΙΛΟΣ	31/12/2019			31/12/2018		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	261.569	(56.341)	205.228	(36.894)	4.691	(32.203)
Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	(5.064)	1.150	(3.914)	974	(451)	523
Συναλλαγματικές διαφορές	(392)	-	(392)	21	-	21
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης	256.113	(55.191)	200.922	(35.899)	4.240	(31.659)

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	31/12/2019			31/12/2018		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	261.285	(56.295)	204.990	(36.713)	4.690	(32.023)
Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	(5.064)	1.150	(3.914)	974	(451)	523
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης	256.221	(55.145)	201.076	(35.739)	4.239	(31.500)

Στο κονδύλι «Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση» του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας της χρήσης 2019, δεν περιλαμβάνεται ποσό ύψους €1.039 χιλ. (2018: €2.902 χιλ.), που αφορά σε απομείωση αξιόγραφων διαθεσίμων προς πώληση (μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια), τα οποία έχουν χρεωθεί στα αποτελέσματα της αντίστοιχης χρήσης (βλ. Σημείωση 11).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΟΜΙΛΟΣ	Γήπεδα και Οικόπεδα	Κτίρια	Μισθώσεις με δικαίωμα χρήσης	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Ακινητοποιήσεις υπό κατασκευή	Σύνολο
Αξία κτήσης							
Υπόλοιπο 1/1/2018	66.123	95.736	-	27.124	1.808	1.680	192.471
Προσθήκες	-	532	-	511	60	26	1.129
Μεταφορές	(6.120)	-	-	-	-	-	(6.120)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	-	(101)	(120)	-	(221)
Υπόλοιπο 31/12/2018	60.003	96.268	-	27.534	1.748	1.706	187.259
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις							
Υπόλοιπο 1/1/2018	(395)	(37.998)	-	(25.874)	(1.517)	-	(65.784)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	-	35	120	-	155
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.397)	-	(425)	(109)	-	(2.932)
Απομειώσεις	(481)	(182)	-	-	-	-	(663)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	1	-	-	1
Υπόλοιπο 31/12/2018	(876)	(40.577)	-	(26.263)	(1.507)	-	(69.223)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2018	59.127	55.691	-	1.271	241	1.706	118.036
Αξία κτήσης							
Υπόλοιπο 1/1/2019	60.003	96.268	3.196	27.534	1.748	1.706	190.455
Προσθήκες	-	787	96	868	78	741	2.570
Μεταφορές	(2.965)	4.071	-	-	-	-	1.106
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	(38)	-	(113)	-	-	(151)
Υπόλοιπο 31/12/2019	57.038	101.088	3.292	28.289	1.826	2.447	193.980
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις							
Υπόλοιπο 1/1/2019	(876)	(40.577)	-	(26.263)	(1.507)	-	(69.222)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	1	-	96	-	-	97
Αποσβέσεις μεταφορών	161	315	-	-	-	-	476
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.283)	(999)	(463)	(94)	-	(3.839)
Απομειώσεις	(499)	356	-	-	-	-	(143)
Υπόλοιπο 31/12/2019	(1.214)	(42.188)	(999)	(26.630)	(1.601)	-	(72.632)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2019	55.824	58.900	2.293	1.659	225	2.447	121.348

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτίρια	Μισθώσεις με δικαίωμα χρήσης	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Ακίνητοποιή- σεις υπό κατασκευή	Σύνολο
	(Ποσά σε χιλιάδες €)						
Αξία κτήσης							
Υπόλοιπο 1/1/2018	65.213	89.691	-	24.278	1.687	1.680	182.549
Προσθήκες	-	316	-	329	50	26	721
Μεταφορές	(6.120)	-	-	-	-	-	(6.120)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	-	(82)	(120)	-	(202)
Υπόλοιπο 31/12/2018	59.093	90.007	-	24.525	1.617	1.706	176.948
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις							
Υπόλοιπο 1/1/2018	(322)	(36.159)	-	(23.427)	(1.473)	-	(61.381)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	-	17	120	-	137
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.235)	-	(318)	(97)	-	(2.650)
Απομειώσεις	(489)	(182)	-	-	-	-	(671)
Υπόλοιπο 31/12/2018	(811)	(38.576)	-	(23.728)	(1.450)	-	(64.565)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2018	58.282	51.431	-	797	167	1.706	112.383
Αξία κτήσης							
Υπόλοιπο 1/1/2019	59.093	90.007	1.916	24.525	1.617	1.706	178.864
Προσθήκες	-	675	96	775	48	741	2.335
Μεταφορές	(2.965)	4.071	-	-	-	-	1.106
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	(38)	-	(71)	-	-	(109)
Υπόλοιπο 31/12/2019	56.128	94.715	2.012	25.229	1.665	2.447	182.196
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις							
Υπόλοιπο 1/1/2019	(811)	(38.576)	-	(23.728)	(1.450)	-	(64.565)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	-	-	54	-	-	54
Αποσβέσεις μεταφορών	162	315	-	-	-	-	477
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.120)	(604)	(344)	(80)	-	(3.148)
Απομειώσεις	(499)	356	-	-	-	-	(143)
Υπόλοιπο 31/12/2019	(1.148)	(40.025)	(604)	(24.018)	(1.530)	-	(67.325)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2019	54.980	54.690	1.408	1.211	135	2.447	114.871

Οι παραπάνω αποσβέσεις και απομειώσεις περιλαμβάνονται στο κονδύλι «Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης» της κατάστασης συνολικού εισοδήματος.

Η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρίας ανέθεσε σε πιστοποιημένους ανεξάρτητους εκτιμητές την αποτίμηση ορισμένων ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων της (Λ. Συγγρού 103-105 (κτίριο Α', χωροί σταθμευσης) - Αθήνα, Σκουλενίου 1, Αθήνα - Βουλής 7, Αθήνα - Ιθάκης 7, Άλιμος - Λ.Συγγρού 137, Αθήνα - Μητροπόλεως 13 και Ρογκότη 2, Θεσσαλονίκη και Μαιζώνος & Ζαΐμη, Πάτρα) με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2019. Η εύλογη αξία των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων κατά την 31.12.2019, προσδιορίζεται σε €124.588 χιλ. και των ακινήτων προοριζόμενων προς πώληση σε €11.955 χιλ.. Σημειώνεται ότι, για τα προοριζόμενα προς πώληση ακίνητα (Αμαλίας 40, Αθήνα - Σταδίου 7, Αθήνα και Ιπποκράτους 97 & Καλλιδρομίου 8, Αθήνα) ως εύλογη αξία λήφθηκε υπόψη η προτεινόμενη τιμή πώλησης, ενώ για το ακίνητο στο Δήμο Ελληνικού λήφθηκε υπόψη η αξία που ορίστηκε από το υπ' αριθμόν 31.365/20.06.2017 Προσύμφωνο Μεταβίβασης Ακινήτου.

Κατά την διάρκεια της χρήσης η Μητρική Εταιρία διενήργησε απομείωση συνολικού ύψους 499 χιλ. (οικόπεδα €499 χιλ. και κτίρια €- χιλ.) και αναστροφή απομείωσης συνολικού ύψους 356 χιλ. (οικόπεδα €- χιλ. και κτίρια €356 χιλ.).

Η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 την 1^η Ιανουαρίου 2019, αύξησε τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας κατά €3.196 χιλ. και €1.916 χιλ. αντίστοιχα. Οι υποχρεώσεις μίσθωσης προεξοφλήθηκαν βάση του οριακού επιτοκίου δανεισμού του μισθωτή (Incremental Borrowing Rate - IBR) του Ομίλου της Τράπεζας, κατά την 1^η Ιανουαρίου 2019. Το μεσοσταθμικό επιτόκιο προεξόφλησης ήταν 2,9% (βλ. Σημ. 2.3.1.1).

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Οικόπεδο Ελληνικού – 35 ^{ης} οδού	6.120	6.120	6.120	6.120
Αμαλίας 40, Αθήνα	4.119	-	4.119	-
Σταδίου 7, Αθήνα	128	-	128	-
Ιπποκράτους 97 & Καλλιδρομίου 8, Αθήνα	81	-	81	-
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση	10.448	6.120	10.448	6.120

Για τα ακίνητα που μεταφέρθηκαν στα περιουσιακά στοιχεία προορισμένα προς πώληση εντός της χρήσης 2019, διενεργήθηκαν αποσβέσεις ποσού €99 χιλ., μέχρι τη χρονική στιγμή της μεταφοράς τους.

Από τα προαναφερόμενα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, το «οικόπεδο Ελληνικού -35^{ης} οδού», αφορά σε οικόπεδο της Μητρικής Εταιρίας στο οποίο ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (Ο.Σ.Κ. Α.Ε.), προέβη σε ανέγερση κτιρίου. Το Δ.Σ. της Μητρικής Εταιρίας κατά την υπ' αριθμ. 2071/19 Δεκεμβρίου 2006 συνεδρίασή του, αποφάσισε ομόφωνα να ασκηθεί διεκδικητική αγωγή κατά της Ο.Σ.Κ. Α.Ε., του Ελληνικού Δημοσίου και του Δήμου Ελληνικού.

Συζητήθηκε και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 2441/2011 απόφαση, με την οποία η αγωγή μας έγινε δεκτή ως προς την Ο.Σ.Κ. Α.Ε. και το Δήμο Ελληνικού, αναγνωρίστηκε η κυριότητα της Εταιρίας μας επί του επιδικού οικοπέδου και υποχρεώθηκαν οι δύο ανωτέρω εναγόμενοι να μας καταβάλουν από κοινού ως αποζημίωση το ποσό των €5.774 χιλ. και επιπλέον ο Ο.Σ.Κ. το ποσό των €67 χιλ. για την αξία των επικειμένων και ο Δήμος Ελληνικού το ποσό των €783 χιλ., όλα τα ποσά νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής (12.2.2008), ενώ επίσης ο Δήμος Ελληνικού καταδικάζεται στη δικαστική μας δαπάνη ποσού €120 χιλ. Κατά της ως άνω πρωτόδικης απόφασης ασκήθηκαν αντίθετες εφέσεις από την Εταιρία και τους αντιδίκους Ο.Σ.Κ. Α.Ε. και Δήμο Ελληνικού-Αργυρούπολης, οι οποίες συνεκδικάστηκαν εξ αναβολής στις 18/4/2013 ενώπιον του Εφετείου Αθηνών και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 5867/2013 απόφαση, με την οποία : α) απορρίφθηκε η έφεση του Ο.Σ.Κ., β) έγινε δεκτή η έφεση του Δήμου Ελληνικού - Αργυρούπολης και απορρίφθηκε η αγωγή μας ως προς αυτόν και γ) έγινε δεκτή η έφεση της Εταιρίας ως προς τον Ο.Σ.Κ., αναγνωρίστηκε η κυριότητα της Εταιρίας μας επί του επιδικού οικοπέδου και υποχρεούται να μας καταβάλει το ποσό των € 6.624 χιλ. πλέον τόκων από την επίδοση της αγωγής (12/2/2008) και € 280 χιλ. ως δικαστική δαπάνη. Κατά της ως άνω απόφασης η "ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε." ως καθολική διάδοχος του Ο.Σ.Κ. άσκησε Αίτηση Αναστολής εκτέλεσης της εφετειακής απόφασης, η οποία συζητήθηκε ενώπιον του Γ' Τμήματος του Αρείου Πάγου κατά τη δικάσιμο της 7/5/2014 και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 75/2014 απόφαση, που κάνει δεκτή την Αίτηση μέχρι τη συζήτηση της Αναίρεσης, ενώ μέχρι τότε έλαβε προσωρινή διαταγή περί μη εκτέλεσης. Επίσης άσκησε Αίτηση Αναίρεσης και Πρόσθετους Λόγους Αναίρεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου με δικάσιμο την 5/11/2014 οπότε συζητήθηκε και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 144/2015 απόφαση του Αρείου Πάγου η οποία παρά την περί απόρριψης της αναίρεσης εισήγηση, αναίρεσε την απόφαση του Εφετείου, παρέπεμψε την έφεση στο Εφετείο και η υπόθεση συζητήθηκε τελικά στις 19.11.2015 και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1347/2016 απόφαση, με την οποία γίνεται δεκτή η έφεση της αντιδίκου. Το επιδικαζόμενο ποσό διαμορφώθηκε στα €6.120 χιλ. πλέον τόκων. Στις 20.06.2017 υπογράφηκε προσύμφωνο μεταβίβασης του εν λόγω ακινήτου, το οποίο προβλέπει τη σταδιακή τακτοποίηση της απαίτησής μας (ποσού €6.120 πλέον τόκων) σε τμηματικές δόσεις. Το ανεξόφλητο κεφάλαιο κατά την 31.12.2018 ανέρχόταν σε ποσό €1.931, το οποίο εντός του α' τριμήνου 2019 εξοφλήθηκε ολοσχερώς, ωστόσο κατά την 31.12.2019 δεν έχει ολοκληρωθεί η μεταβίβαση του.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ

	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ				
	Γήπεδα και Οικόπεδα	Κτίρια	Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή	Σύνολο	Γήπεδα και Οικόπεδα	Κτίρια	Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή	Σύνολο
	(Ποσά σε χιλιάδες €)							
Αξία κτήσης								
Υπόλοιπο 1/1/2018	52.141	114.105	-	166.246	52.024	113.530	-	165.554
Μεταφορές	-	-	-	-	-	-	-	-
Πωλήσεις	(2.980)	(7.711)	-	(10.691)	(2.980)	(7.711)	-	(10.691)
Προσθήκες	-	20	-	20	-	12	-	12
Υπόλοιπο 31/12/2018	49.161	106.414	-	155.575	49.044	105.831	-	154.875
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις								
Υπόλοιπο 1/1/2018	(5.055)	(67.067)	-	(72.122)	(5.055)	(66.797)	-	(71.852)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.734)	-	(2.734)	-	(2.723)	-	(2.723)
Πωλήσεις	-	7.569	-	7.569	-	7.569	-	7.569
Απομείωση	(3.026)	(1.239)	-	(4.265)	(3.026)	(1.248)	-	(4.274)
Υπόλοιπο 31/12/2018	(8.081)	(63.471)	-	(71.552)	(8.081)	(63.199)	-	(71.280)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2018	41.080	42.943	-	84.023	40.963	42.632	-	83.595
Αξία κτήσης								
Υπόλοιπο 1/1/2019	49.161	106.414	-	155.575	49.044	105.831	-	154.875
Μεταφορές	-	(8.837)	-	(8.837)	-	(8.837)	-	(8.837)
Προσθήκες	-	146	-	146	-	120	-	120
Υπόλοιπο 31/12/2019	49.161	97.723	-	146.884	49.044	97.114	-	146.158
Σωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις								
Υπόλοιπο 1/1/2019	(8.081)	(63.471)	-	(71.552)	(8.081)	(63.199)	-	(71.280)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(2.636)	-	(2.636)	-	(2.628)	-	(2.628)
Μεταφορές	-	2.827	-	2.827	-	2.827	-	2.827
Απομείωση	5.672	3.607	-	9.279	5.672	3.607	-	9.279
Υπόλοιπο 31/12/2019	(2.409)	(59.673)	-	(62.082)	(2.409)	(59.393)	-	(61.802)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2019	46.752	38.050	-	84.802	46.635	37.721	-	84.356

Οι παραπάνω αποσβέσεις και απομειώσεις περιλαμβάνονται στο κονδύλι Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης της κατάστασης συνολικού εισοδήματος.

Τα έσοδα από ενοίκια για τον Όμιλο και την Μητρική Εταιρία για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, ανήλθαν σε €4.218 χιλ. και €4.210 χιλ. αντίστοιχα. Για τη χρήση 2018, τα έσοδα από ενοίκια για τον Όμιλο και την Μητρική Εταιρία ανήλθαν σε €4.462 χιλ. και €4.447 χιλ. αντίστοιχα (βλ. Σημ. 8).

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 η Διοίκηση της Μητρικής Εταιρείας ανέθεσε σε πιστοποιημένους ανεξάρτητους εκτιμητές την αποτίμηση ορισμένων επενδυτικών ακινήτων της (Λ. Συγγρού 103-105 (κτίριο Β', συνεδριακό κέντρο), Αθήνα - Κοραή 4, Αθήνα - Ευπόλιδος & Απελλού 1, Αθήνα - Αθηνάς 62, Αθήνα - Καρ. Σερβίας 8, Αθήνα - Μέρλιν 7, Αθήνα - Ιάσωνος, Κοραή & Αργοναυτών, Βόλος - Παλαιών Πατρών Γερμανού 8, Φιλοθέη - Ευτυχίδου & Φρύνης 1-3, Παγκράτι - Ευτυχίδου 32, Παγκράτι και Μητροπόλεως 5, Αθήνα) με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2019.

Η εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα κατά την 31.12.2019, προσδιορίζεται σε €93.136 χιλ.. Σημειώνεται ότι, η εύλογη αξία του ακινήτου στο Δήμο Φιλοθέης έχει μειωθεί κατά €700 λόγω βάρους προσημείωσης του.

Την 28^η Δεκεμβρίου 2018 η Μητρική Εταιρία πώλησε το ακίνητο επί της οδού Υπατίας 5, Αθήνα έναντι του τιμήματος €5.120 χιλ.. Το κέρδος από την πώληση ανήλθε στο ποσό των €1.998 χιλ. (βλ. Σημ. 9).

Κατά την διάρκεια της χρήσης η Μητρική Εταιρία διενήργησε απομείωση συνολικού ύψους €220 χιλ. (οικόπεδα €220 χιλ. και κτίρια €- χιλ.) και αναστροφή απομείωσης συνολικού ύψους €9.499 χιλ. (οικόπεδα €5.892 χιλ. και κτίρια €3.607 χιλ.).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	Υπεραξία	Λογισμικό	Σύνολο	Υπεραξία	Λογισμικό	Σύνολο
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1/1/2018	671	40.889	41.560	-	39.508	39.508
Προσθήκες	-	2.933	2.933	-	2.884	2.884
Υπόλοιπο 31/12/2018	671	43.822	44.493	-	42.392	42.392
Σωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο 1/1/2018	(187)	(29.933)	(30.120)	-	(29.152)	(29.152)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(3.729)	(3.729)	-	(3.658)	(3.658)
Υπόλοιπο 31/12/2018	(187)	(33.662)	(33.849)	-	(32.810)	(32.810)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2018	484	10.160	10.644	-	9.582	9.582
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1/1/2019	671	43.822	44.493	-	42.392	42.392
Προσθήκες	-	3.551	3.551	-	3.473	3.473
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	(1)	(1)	-	-	-
Υπόλοιπο 31/12/2019	671	47.372	48.043	-	45.865	45.865
Σωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο 1/1/2019	(187)	(33.662)	(33.849)	-	(32.810)	(32.810)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(3.912)	(3.912)	-	(3.797)	(3.797)
Πωλήσεις & Διαγραφές	-	2	2	-	-	-
Απομείωση	-	(1.825)	(1.825)	-	(1.825)	(1.825)
Υπόλοιπο 31/12/2019	(187)	(39.397)	(39.584)	-	(38.432)	(38.432)
Αναπόσβεστη αξία 31/12/2019	484	7.975	8.459	-	7.433	7.433

Οι παραπάνω αποσβέσεις περιόδου περιλαμβάνονται στο κονδύλι «Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης» της κατάστασης συνολικού εισοδήματος.

Οι υπεραξίες που προκύπτουν αφορούν σε εξαγορά θυγατρικών κατά τις προηγούμενες χρήσεις. Η Μητρική Εταιρεία εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό της υπεραξίας, τουλάχιστον ετησίως, για να διαπιστώσει την ύπαρξη τυχόν απομείωσης της αξίας αυτής.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΚΤΗΣΗΣ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

Οι προμήθειες και τα λοιπά έξοδα πρόσκτησης τόσο των νέων συμβολαίων όσο και των ανανεώσεων που αναλογούν σε επόμενες χρήσεις αναλύονται κατά κλάδο ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Προμήθειες και λοιπά έξοδα πρόσκτησης επόμενων χρήσεων (ΜΕΠ) Κλάδου Ζωής	45.705	36.909	45.705	36.909
Προμήθειες και λοιπά έξοδα πρόσκτησης επόμενων χρήσεων (ΜΕΠ) Κλάδου Γενικών Ασφαλίσεων	9.186	9.102	6.430	6.462
Σύνολο προμηθειών και λοιπών εξόδων πρόσκτησης επόμενων χρήσεων (ΜΕΠ)	54.891	46.011	52.135	43.371

ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟΣΚΤΗΣΗΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Προμήθειες και λοιπά έξοδα πρόσκτησης επόμενων χρήσεων Κλάδου Ζωής & Γενικών ασφαλίσεων (ΜΕΠ) κατά την έναρξη της χρήσης	46.011	41.794	43.371	39.339
Μεταβολή Νέας Παραγωγής	25.849	20.637	25.733	20.452
Μεταβολές χρήσης	(16.969)	(16.420)	(16.969)	(16.420)
Προμήθειες και λοιπά έξοδα πρόσκτησης επόμενων χρήσεων Κλάδου Ζωής & Γενικών ασφαλίσεων (ΜΕΠ) κατά την λήξη της χρήσης	54.891	46.011	52.135	43.371

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

	Χώρα Έδρας	31/12/2019		31/12/2018		
		% Συμμετοχής	Λογιστική Αξία	% Συμμετοχής	Λογιστική Αξία	
Συμμετοχή			<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Μητρική						
SOCIETATE COMERCIALA GARANTA ASIGURARI S.A.	Ρουμανία	94,96%	6.528	94,96%	6.528	
ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ	Κύπρος	100,00%	5.704	100,00%	5.704	
Σύνολο επενδύσεων σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις			12.232		12.232	

Η Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) Λτδ. κατέχει ποσοστό συμμετοχής 99,99% της Εθνικής Ασφαλιστικής Κύπρου Γενικών Ασφαλειών Λτδ. και ποσοστό 100% της National Insurance Agents & Consultants Ltd, με έδρα την Κύπρο. Αντικείμενο των συνδεδεμένων εταιριών είναι οι ασφαλιστικές εργασίες και η μεσιτεία ασφαλίσεων.

Την 02.01.2018 η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) Λίμιτεδ μεταβίβασε το 10,91% των μετοχών της Εθνικής Ασφαλιστικής (Κύπρου) Λτδ. που κατείχε (ήτοι 782.835 μετοχές) στην Εθνική Ασφαλιστική έναντι του συμφωνηθέντος τιμήματος € 1.585 χιλ. Η Εθνική Ασφαλιστική καθίσταται πλέον ιδιοκτήτης του 100% της Εθνικής Ασφαλιστικής (Κύπρου) Λτδ.

Την 25.11.2009, τα Διοικητικά Συμβούλια της ΑΥΔΑΤΕΧ ΕΛΛΑΣ ΑΕ και της ΑΥΔΑΤΕΧ GmbH, αποφάσισαν από κοινού, τον τερματισμό της μεταξύ τους σύμβασης άδειας αποκλειστικής χρήσης λογισμικού. Η Εταιρία διέκοψε τη χρήση του λογισμικού που παρεχόταν από την Audatex GmbH τον Ιούνιο του 2010. Η διαδικασία εκκαθάρισης της ΑΥΔΑΤΕΧ ΕΛΛΑΣ ΑΕ ολοκληρώθηκε εντός του 2018, οπότε και έπαψε η αναγνώριση της συμμετοχής για την Μητρική Εταιρία.

Για την ενοποίηση των θυγατρικών εταιριών εφαρμόζεται η μέθοδος της ολικής ενοποίησης σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. 3 και Δ.Π.Χ.Α. 10.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ / ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΟΜΙΛΟΣ	Υπόλοιπο	Επίδραση στα	Επίδραση	Υπόλοιπο
	έναρξης	αποτελέσματα	στα Ι.Κ.	λήξης
	01/01/2019	(Ποσά σε χιλιάδες €)		31/12/2019
Αναπροσαρμογή αποσβέσεων άυλων περιουσιακών στοιχείων	10	3	-	13
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	953	(271)	1.149	1.831
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	13.635	(61)	-	13.574
Επενδύσεων σε ακίνητα	(5.146)	(1.016)	-	(6.162)
Ενσώματων περιουσιακών στοιχείων	(3.640)	(1.026)	-	(4.666)
Αφορ. αποθεματικό εμπορικού χαρτοφ.	(173)	1	-	(172)
Αφορ. αποθεματικό δανείων-απαιτήσεων	243	(236)	-	7
Αφορ. αποθεματικό διακρατούμενων μέχρι τη λήξη	36.504	(36.504)	-	-
Αφορ. αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση	(4.086)	23.682	(56.296)	(36.700)
Χρεωστικής διαφοράς Ν.4046/12	71.826	(6.552)	-	65.274
Λοιπές προβλέψεις	1.008	855	-	1.863
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	111.134	(21.125)	(55.147)	34.862
Αναπροσαρμογή αποσβέσεων ενσώματων περ. στοιχείων	(16)	-	-	(16)
Αναπροσαρμογή αποσβέσεων επενδύσεων σε ακίνητα	(24)	-	-	(24)
Λοιπές προβλέψεις	550	(174)	-	376
Αφορ. αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση	17	-	45	62
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	527	(174)	45	398

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Υπόλοιπο	Επίδραση στα	Επίδραση	Υπόλοιπο
	έναρξης	αποτελέσματα	στα Ι.Κ.	λήξης
	01/01/2019	(Ποσά σε χιλιάδες €)		31/12/2019
Αναπροσαρμογή αποσβέσεων άυλων περιουσιακών στοιχείων	10	3	-	13
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	953	(271)	1.149	1.831
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	13.635	(61)	-	13.574
Επενδύσεων σε ακίνητα	(5.146)	(1.016)	-	(6.162)
Ενσώματων περιουσιακών στοιχείων	(3.640)	(1.026)	-	(4.666)
Αφορ. αποθεματικό εμπορικού χαρτοφ.	(173)	1	-	(172)
Αφορ. αποθεματικό δανείων-απαιτήσεων	243	(236)	-	7
Αφορ. αποθεματικό διακρατούμενων μέχρι τη λήξη	36.504	(36.504)	-	-
Αφορ. αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση	(4.086)	23.682	(56.296)	(36.700)
Χρεωστικής διαφοράς Ν.4046/12	71.826	(6.552)	-	65.274
Λοιπές προβλέψεις	1.008	855	-	1.863
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	111.134	(21.125)	(55.147)	34.862

Με βάση τις λογιστικές αρχές του Ομίλου και τις εκτιμήσεις των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, οι ανωτέρω απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους που αφορούν προσωρινές φορολογικά εκπεστές διαφορές, είναι ανακτήσιμες. Οι λόγοι για τους οποίους η Διοίκηση εκτίμησε ότι η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση είναι ανακτήσιμη, παρατίθενται στην Σημείωση 3.3.

Η χρεωστική διαφορά του Ν.4046/2012 που προέκυψε σε συνέχεια της ανταλλαγής των ΟΕΔ, θεωρείται φορολογικά εκπιπτόμενη δαπάνη και αποσβένεται σε 30 ισόποσες ετήσιες δόσεις. Η αναπόσβεστη χρεωστική διαφορά κατά την 31.12.2019 ανέρχεται σε €271.973 χιλ.

Ο Όμιλος και η Μητρική Εταιρία έχουν συμψηφίσει τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους ανά εταιρία ξεχωριστά, δεδομένου ότι οι τοπικές φορολογικές αρχές της κάθε χώρας παρέχουν το δικαίωμα συμψηφισμού των απαιτήσεων και υποχρεώσεων από κύριο φόρο εισοδήματος ανά εταιρία και εφόσον οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή.

Για τον υπολογισμό του αναβαλλόμενου φόρου έχει ληφθεί υπόψη η επίδραση από την αλλαγή των φορολογικών συντελεστών σε συνέχεια της τροποποίησης του αρθ.58 του ν.4172/2013 (βλ. Σημείωση18).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΑ ΩΣ ΤΗ ΛΗΞΗ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
ΟΜΟΛΟΓΑ				
Κρατικά ημεδαπής	-	97.748	-	97.748
Κρατικά αλλοδαπής	-	51.424	-	51.424
Σύνολο αξιογράφων	-	149.172	-	149.172

Η Μητρική Εταιρία στο δεύτερο εξάμηνο του 2019, προέβη σε σημαντικές ρευστοποιήσεις Ελληνικών Κρατικών Ομολόγων πριν από τη λήξη τους. Η Μητρική Εταιρία εφαρμόζοντας τους κανόνες του Δ.Π.Χ.Α. 39 (“tainting rule”), αναταξινόμησε τα υπόλοιπα ομόλογα, λογιστικής αξίας €147.915 χιλ., από το χαρτοφυλάκιο των αξιογράφων διακρατούμενα ως τη λήξη, σε αυτό των αξιογράφων διαθεσίμων προς πώληση.

Η εύλογη αξία των διακρατούμενων ως τη λήξη αξιογράφων και η κατηγοριοποίησή τους σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13, για το 2018, έχει ως εξής: €60.227 χιλ. στο επίπεδο 1 και €222.966 χιλ. στο επίπεδο 2.

Κατά τη χρήση 2018 δεν υπήρξε μεταφορά χρεογράφων από το επίπεδο 1 στο επίπεδο 2 ή 3.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
ΟΜΟΛΟΓΑ				
Κρατικά ημεδαπής	1.108.024	603.502	1.108.024	603.502
Κρατικά αλλοδαπής	872.401	727.821	864.267	719.836
Εταιρικά εισηγμένα	388.583	309.438	388.583	309.438
	2.369.008	1.640.761	2.360.874	1.632.776
ΜΕΤΟΧΕΣ				
Εισηγμένες	25.112	20.026	25.112	20.026
Μη Εισηγμένες	13.501	6.146	13.501	6.146
	38.613	26.172	38.613	26.172
ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ				
Εσωτερικού	203.727	226.374	203.727	226.374
Κρατών εντός Ε.Ε.	102.909	66.897	102.909	66.897
	306.636	293.271	306.636	293.271
Σύνολο αξιογράφων	2.714.257	1.960.204	2.706.123	1.952.219

Τα ανωτέρω χρεόγραφα Διαθέσιμα προς Πώληση κατηγοριοποιούνται με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 13 στα ακόλουθα επίπεδα εύλογης αξίας.

	ΟΜΙΛΟΣ					ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ				
	ΕΠΙΠΕΔΟ 1	ΕΠΙΠΕΔΟ 2	ΕΠΙΠΕΔΟ 3	Μη Διαθέσιμη Εύλογη Αξία	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ 1	ΕΠΙΠΕΔΟ 2	ΕΠΙΠΕΔΟ 3	Μη Διαθέσιμη Εύλογη Αξία	ΣΥΝΟΛΟ
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>									
Διαθέσιμα προς πώληση										
31.12.2019	1.089.148	1.611.608	13.493	8	2.714.257	1.089.148	1.603.474	13.493	8	2.706.123
31.12.2018	961.518	992.540	6.146	-	1.960.204	961.518	984.555	6.146	-	1.952.219

Η αύξηση, κατά τη χρήση του 2019, του χαρτοφυλακίου των Διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων οφείλεται στην αναταξινόμηση ομολόγων από το χαρτοφυλάκιο των Διακρατούμενων ως τη λήξη αξιογράφων καθώς και στα επιπλέον αποτιμητικά κέρδη λόγω πτώσης των επιτοκίων και βελτίωσης της πιστοληπτικής διαβάθμισης, κυρίως των Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (βλ. Σημ. 26).

Κατά τη χρήση 2019 μεταφέρθηκαν από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 1 χρεόγραφα του χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση αξίας € 37.617 χιλ. και από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2 χρεόγραφα αξίας € 24.943 χιλ. Στα διαθέσιμα προς πώληση αξιόγραφα συμπεριλαμβάνονται και μη εισηγμένες μετοχές ύψους €13.501 χιλ..

Από 01.01.2019, οι μη εισηγμένες μετοχές αποτιμώνται στην εύλογη αξία έναντι του κόστους κτήσης όπου αποτιμώνταν μέχρι 31.12.2018.

Οι μη εισηγμένες μετοχές αφορούν σε επενδύσεις σε συγκεκριμένα επενδυτικά σχήματα (Private Equity Funds) και αποτιμώνται με βάση το ποσοστό συμμετοχής της Εταιρίας στα ίδια κεφάλαια των σχημάτων αυτών. Ο τρόπος αποτίμησης της καθαρής θέσης των επενδυτικών σχημάτων διέπεται από τις αρχές των διεθνών λογιστικών προτύπων και συνοδεύεται από πιστοποιητικό ορκωτού ελεγκτή.

Κατά τη χρήση 2018 μεταφέρθηκαν από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 1 χρεόγραφα του χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση αξίας € 36.029 χιλ. και από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2 χρεόγραφα αξίας € 37.933 χιλ. Στα διαθέσιμα προς πώληση αξιόγραφα συμπεριλαμβάνονται και μη εισηγμένες μετοχές ύψους €6.146 χιλ., που έχουν αποτιμηθεί στο κόστος εκ των οποίων €2.958 χιλ. αφορούν επένδυση στο Επενδυτικό Κεφάλαιο Southbridge SICAR, €3.067 χιλ. στο Επενδυτικό Κεφάλαιο Diorama Investments SICAR SA, €79 χιλ στο EOS Hellenic Renaissance Fund και €33χιλ στο ELIKONOS 2, S.C.A. SICAR. Τα συγκεκριμένα επενδυτικά κεφάλαια έχουν μέγιστη συνολική διάρκεια 10 ετών, δεν είναι εισηγμένα σε οργανωμένες αγορές και επενδύουν σε ομόλογα ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων με προοπτικές δυναμικής ανάπτυξης. Την 31.12.2019 η εύλογη αξία τους ανέρχεται σε €13.493 χιλ., ενώ την 31/12/2018 η αξία των επενδυτικών κεφαλαίων που είχαν αποτιμηθεί στο κόστος ανέρχεται σε €6.138 χιλ. Οι λοιπές μη εισηγμένες μετοχές που αποτιμώνται στο κόστος ανέρχονται σε €8 χιλ..

Το 2008 η Μητρική Εταιρία μετέφερε μετοχές από τα αξιόγραφα για εμπορικούς σκοπούς στο χαρτοφυλάκιο Διαθέσιμων προς Πώληση. Την 31.12.2019 η συνολική λογιστική και εύλογη αξία των χρεογράφων που μεταφέρθηκαν το 2008 και διακρατούνται ακόμη από την Μητρική Εταιρία, ανέρχεται σε €958 χιλ. και €958 χιλ. αντίστοιχα. Τα έσοδα από μερίσματα που είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ανήλθαν σε €36 χιλ.. Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν μεταφερθεί και δεν είχε διενεργηθεί απομείωση, στα κέρδη από αποτίμηση επενδύσεων θα είχε συμπεριληφθεί κέρδος ποσού €206 χιλ..

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΣΕ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ				
<i>Ομόλογα</i>				
Κρατικά αλλοδαπής	15.829	10.896	-	-
	15.829	10.896	-	-
<i>Μετοχές</i>				
Εισηγμένες	5	6	-	-
Μη εισηγμένες	7	7	-	-
	12	13	-	-
Σύνολο αξιογράφων για εμπορικούς σκοπούς	15.841	10.909	-	-
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ UNIT-LINKED ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ				
Αμοιβαία κεφάλαια	117.882	135.929	116.615	134.830
Ομόλογα	127.914	115.952	108.875	102.081
Μετοχές	3.048	2.441	-	-
Μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις	342.283	339.572	334.733	331.477
Σύνολο αξιογράφων unit-linked συμβολαίων	591.127	593.894	560.223	568.388
ΑΣΕΑΜΑ ΕΚΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΙ UNIT-LINKED				
<i>Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων</i>				
Εξωτερικού	3.832	3.438	-	-
Σύνολο ΑΣΕΑΜΑ εκτός εμπορικού χαρτοφυλακίου και unit-linked	3.832	3.438	-	-
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	716	693	716	693
Σύνολο αξιογράφων	611.516	608.934	560.939	569.081

Τα ανωτέρω χρεόγραφα κατηγοριοποιούνται με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 13 στα ακόλουθα επίπεδα εύλογης αξίας.

	ΟΜΙΛΟΣ				ΣΥΝΟΛΟ
	ΕΠΙΠΕΔΟ 1	ΕΠΙΠΕΔΟ 2	ΕΠΙΠΕΔΟ 3	Μη Διαθέσιμη	
				Εύλογη Αξία	
(Ποσά σε χιλιάδες €)					
31.12.2019					
Unit-Linked	130.330	460.797	-	-	591.127
Λουτά ΑΣΕΑΜΑ	3.832	-	-	-	3.832
Εμπορικό	5	15.829	-	7	15.841
Παράγωγα	-	716	-	-	716
Σύνολο	134.167	477.342	-	7	611.516
31.12.2018					
Unit-Linked	151.185	442.709	-	-	593.894
Λουτά ΑΣΕΑΜΑ	3.438	-	-	-	3.438
Εμπορικό	6	10.896	-	7	10.909
Παράγωγα	-	693	-	-	693
Σύνολο	154.629	454.298	-	7	608.934

	ΜΗΤΡΙΚΗ				ΣΥΝΟΛΟ
	ΕΠΙΠΕΔΟ 1	ΕΠΙΠΕΔΟ 2	ΕΠΙΠΕΔΟ 3	Μη Διαθέσιμη	
				Εύλογη Αξία	
(Ποσά σε χιλιάδες €)					
31.12.2019					
Unit-Linked	122.074	438.149	-	-	560.223
Εμπορικό	-	-	-	-	-
Παράγωγα	-	716	-	-	716
Σύνολο	122.074	438.865	-	-	560.939
31.12.2018					
Unit-Linked	141.108	427.280	-	-	568.388
Εμπορικό	-	-	-	-	-
Παράγωγα	-	693	-	-	693
Σύνολο	141.108	427.973	-	-	569.081

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΑ ΩΣ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			
ΟΜΟΛΟΓΑ				
Εταιρικά εισηγμένα ημεδαπής	7.392	26.950	7.392	26.950
Κρατικά ημεδαπής	41.281	41.401	41.281	41.401
Σύνολο αξιογράφων	48.673	68.351	48.673	68.351

Η εύλογη αξία των αξιογράφων κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις και η κατηγοριοποίησή τους σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13 για το 2019 έχει ως εξής: €62.486 χιλ. στο επίπεδο 2. Κατά το 2018 η εύλογη αξία των αξιογράφων κατατασσόμενα ως δάνεια και απαιτήσεις είχε ανέλθει σε €73.940 χιλ. στο επίπεδο 2. Κατά τη χρήση 2019 μειώθηκε η θέση σε ομόλογα λόγω ρευστοποιήσεων και λήξεων, ενώ δεν υπήρξε μεταφορά χρεογράφων από το επίπεδο 1 στο επίπεδο 2 ή 3.

Το 2015 η Μητρική Εταιρία μετέφερε χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο Διαθεσίμων προς Πώληση στο χαρτοφυλάκιο κατατασσόμενων ως Δάνεια και Απαιτήσεις. Κατά την ημερομηνία μεταφοράς, τα μεταφερθέντα χρεόγραφα δεν διαπραγματεύονταν σε ενεργή αγορά και τα οποία ο Όμιλος έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να τα διακρατήσει στο προσεχές μέλλον ή μέχρι την ημερομηνία της λήξης τους. Την 31.12.2019, η συνολική λογιστική και εύλογη αξία των χρεογράφων που μεταφέρθηκαν το 2015 και διακρατούνται ακόμη από την Μητρική Εταιρία, ανερχόταν σε € 7.392 χιλ. και € 7.650 χιλ. αντίστοιχα. Εντός Τα έσοδα από τόκους (συμπεριλαμβανομένων και των αποσβέσεων της υπέρ/υπό το άρτιο διαφοράς των ομολόγων καθώς και το αναπόσβεστο υπόλοιπο του αποθεματικού αποτίμησης μέχρι την ημερομηνία της μεταφοράς από το Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο, που είχαν αναγνωριστεί στα λουτά συνολικά εισοδήματα), ανήλθαν σε €297 χιλ.. Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν μεταφερθεί, το αποθεματικό αποτίμησης των

Διαθεσίμων προς Πώληση χρεογράφων θα είχε μειωθεί (προ της προσαρμογής της αντίστοιχης αναβαλλόμενης φορολογίας) κατά € (103) χιλ. λόγω των ζημιών από αποτιμήσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ

ΟΜΙΛΟΣ 31/12/2019					
	Διαθέσιμο προς Πώληση	Εμπορικό Χαρτ/κιο	Διακρατούμενο Μέχρι τη Λήξη	Δάνεια & Απαιτήσεις	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Σταθερό επιτόκιο	2.369.008	15.829	-	48.673	2.433.510
Σύνολο	2.369.008	15.829	-	48.673	2.433.510

ΟΜΙΛΟΣ 31/12/2018					
	Διαθέσιμο προς Πώληση	Εμπορικό Χαρτ/κιο	Διακρατούμενο Μέχρι τη Λήξη	Δάνεια & Απαιτήσεις	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Σταθερό επιτόκιο	1.632.696	10.896	149.172	68.351	1.861.115
Κυμαινόμενο επιτόκιο	8.065	-	-	-	8.065
Σύνολο	1.640.761	10.896	149.172	68.351	1.869.180

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ 31/12/2019					
	Διαθέσιμο προς Πώληση	Εμπορικό Χαρτ/κιο	Διακρατούμενο Μέχρι τη Λήξη	Δάνεια & Απαιτήσεις	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Σταθερό επιτόκιο	2.360.874	-	-	48.673	2.409.547
Σύνολο	2.360.874	-	-	48.673	2.409.547

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ 31/12/2018					
	Διαθέσιμο προς Πώληση	Εμπορικό Χαρτ/κιο	Διακρατούμενο Μέχρι τη Λήξη	Δάνεια & Απαιτήσεις	ΣΥΝΟΛΟ
<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>					
Σταθερό επιτόκιο	1.624.711	-	149.172	68.351	1.842.234
Κυμαινόμενο επιτόκιο	8.065	-	-	-	8.065
Σύνολο	1.632.776	-	149.172	68.351	1.850.299

Στον παραπάνω πίνακα παρατίθεται η ανάλυση του ομολογιακού χαρτοφυλακίου της Μητρικής Εταιρίας και του Ομίλου κατ' είδους επιτοκίου (κυμαινόμενο ή σταθερό).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Απαιτήσεις από χρεώστες ασφαλιστρών	106.139	107.449	96.155	97.565
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων χρεωστών ασφαλιστρών	(60.903)	(55.038)	(60.040)	(54.047)
Απαιτήσεις από χρεώστες ασφαλιστρών	45.236	52.411	36.115	43.518
Στεγαστικά δάνεια στο προσωπικό	10.680	12.001	10.680	12.001
Δάνεια σε προσωπικό – συνεργάτες	4.492	5.446	4.492	5.446
Δάνεια σε ασφαλισμένους Ζωής	1.840	1.998	1.840	1.998
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων από δάνεια	(228)	(228)	(228)	(228)
Απαιτήσεις από δάνεια	16.784	19.217	16.784	19.217
Χρεώστες διάφοροι	22.697	24.114	21.970	23.583
Δεδουλευμένοι τόκοι	27.549	27.632	27.328	27.389
Επίδικες απαιτήσεις κατά Δημοσίου	326	278	326	278
Απαιτήσεις από αναγωγικές εκκρεμείς ζημιές	10.763	10.293	10.763	10.293
Λοιπά εισπρακτέα έσοδα	782	826	528	553
Αποζημιώσεις μέσω φιλικού διακανονισμού	553	615	553	615
Πρόβλεψη επισφαλών λοιπών απαιτήσεων	(417)	(250)	(417)	(250)
Λοιπές απαιτήσεις	62.253	63.508	61.051	62.461
Σύνολο απαιτήσεων χρεωστών ασφαλιστρών, δανείων και λοιπών απαιτήσεων	124.273	135.136	113.950	125.196

Την 10.11.2010 υπεγράφη προσύμφωνο πώλησης μετοχών μεταξύ της Μητρικής Εταιρίας και του έτερου μετόχου της Ευρώπης ΑΕΓΑ, με το οποίο προσυμφωνήθηκε η πώληση των 600.000 ονομαστικών μετοχών της Εταιρίας σε έξι δόσεις των 100.000 ονομαστικών μετοχών αρχής γενομένης από 30.09.2011, έναντι τιμήματος €243 χιλ. ανά 100.000 ονομαστικές μετοχές. Η συνολική απαίτηση κατά την 31.12.2019 που προκύπτει από το προσύμφωνο πώλησης ύψους: €228 χιλ. είναι καταχωρημένη στο κονδύλι «Χρεώστες διάφοροι». Λόγω εφαρμογής των διατάξεων του Δ.Λ.Π. 28, η Μητρική Εταιρία δεν ενοποιεί λογιστικά την Ευρώπη ΑΕΓΑ με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Για τις κατηγορίες δανείων που περιγράφονται στον παραπάνω πίνακα, έχουν ληφθεί από την Μητρική Εταιρία εμπράγματα εξασφαλίσεις επί της ακίνητης περιουσίας, χρηματοοικονομικές καθώς και λοιπές εξασφαλίσεις.

ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΧΡΕΩΣΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων χρεωστών ασφαλιστρών, δανείων και λοιπών απαιτήσεων έναρξης χρήσεως	(55.516)	(51.749)	(54.525)	(50.416)
Απελευθέρωση	128	285	-	285
Διαγραφές χρήσεως	43	398	43	398
Προβλέψεις χρήσεως	(6.203)	(4.450)	(6.203)	(4.792)
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων χρεωστών ασφαλιστρών, δανείων και λοιπών απαιτήσεων τέλους χρήσεως	(61.548)	(55.516)	(60.685)	(54.525)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Απαιτήσεις από αντασφαλιστές	85.374	78.134	68.308	65.458
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων από αντασφαλιστές	(2.627)	(2.586)	(2.627)	(2.586)
Απαιτήσεις από αντασφαλιζόμενους	457	920	457	920
Σύνολο απαιτήσεων από αντασφαλιστικές δραστηριότητες	83.203	76.468	66.137	63.792

ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΕΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων από αντασφαλιστές έναρξης χρήσεως	(2.586)	(2.472)	(2.586)	(2.472)
Απελευθέρωση	105	20	105	20
Προβλέψεις χρήσεως	(146)	(134)	(146)	(134)
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων από αντασφαλιστές τέλους χρήσεως	(2.627)	(2.586)	(2.627)	(2.586)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Ταμείο	154	183	4	5
Καταθέσεις όψεως	17.867	19.805	12.196	14.545
Καταθέσεις προθεσμίας σε πιστωτικά ιδρύματα	102.092	129.983	90.134	115.740
Ταμείο και καταθέσεις	120.113	149.971	102.334	130.290

Τα λογιστικά υπόλοιπα του ταμείου και των καταθέσεων προσεγγίζουν την εύλογη αξία τους κατά την 31.12.2019.

Ως ταμειακά ισοδύναμα θεωρούνται τα περιουσιακά στοιχεία εκείνα τα οποία έχουν διάρκεια μέχρι τρεις μήνες ή λιγότερο, από την ημερομηνία απόκτησης τους. Το σύνολο του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων αναλύεται στον παρακάτω πίνακα:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Ταμείο	154	183	4	5
Καταθέσεις όψεως	17.867	19.805	12.196	14.545
Καταθέσεις προθεσμίας σε πιστωτικά ιδρύματα	102.092	124.019	90.134	115.740
Σύνολο ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων	120.113	144.007	102.334	130.290

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το Μετοχικό Κεφάλαιο της Μητρικής Εταιρίας κατά την 31.12.2019 και την 31.12.2018, ανέρχεται σε €490.044 χιλ. διαιρούμενο σε 196.017.480 κοινές ονομαστικές μετά ψήφου μετοχές ονομαστικής αξίας €2,5 η κάθε μία. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε., αποτελεί το μοναδικό μέτοχο της Μητρικής Εταιρίας και κατέχει το 100% των μετοχών της.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Τακτικό αποθεματικό	24.633	24.730	25.074	25.074
Ειδικά αποθεματικά	5	17	5	17
Έκτακτα αποθεματικά	1.205	1.205	1.205	1.205
Αποθεματικό αξιογράφων διαθεσίμων προς πώληση	233.408	28.192	233.113	28.123
Αποθεματικά από απαλλασσόμενα της φορολογίας έσοδα	1.678	1.678	1.678	1.678
Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών	(7.412)	(3.498)	(7.412)	(3.498)
Συναλλαγματικές διαφορές	(4.532)	(4.160)	-	-
Λοιπά αποθεματικά	1.963	1.962	49	49
Σύνολο αποθεματικών	250.948	50.126	253.712	52.648

ΚΙΝΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Υπόλοιπο κατά την έναρξη της χρήσης	28.192	60.386	28.123	60.146
Καθ. κέρδη/(ζημιές) από μεταβολές στην εύλογη αξία	273.610	(31.821)	273.388	(31.650)
Καθ. κέρδη/(ζημιές) μεταφερόμενες στα αποτελέσματα	(69.445)	(2.834)	(69.445)	(2.834)
Πρόβλεψη απομείωσης της αξίας του χαρτοφυλακίου	790	2.174	790	2.174
Επίδραση αλλαγής φορολογικού συντελεστή	257	-	257	-
Λοιπές μεταβολές	4	287	-	287
Υπόλοιπο κατά τη λήξη της χρήσης	233.408	28.192	233.113	28.123

Τακτικό Αποθεματικό: Έχει σχηματιστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4548/2018, καθώς και του Ν.Δ.400/1970. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν.Δ.400/1970, το ένα πέμπτο τουλάχιστον των καθαρών ετήσιων κερδών της Εταιρίας διατίθεται προς σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η διάθεση αυτή δεν είναι υποχρεωτική, όταν το αποθεματικό υπερβεί το τετραπλάσιο του μετοχικού κεφαλαίου. Από την 01/01/2016 το Ν.Δ.400/1970 αντικαταστάθηκε από τον Ν.4364/2016, ο οποίος δεν προβλέπει σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Ως εκ τούτου ισχύουν οι διατάξεις του Ν.4548/2018, για τον σχηματισμό τακτικού αποθεματικού σε ποσοστό 5% επί των ετήσιων κερδών και μέχρι αναλογίας 1/3 του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Αποθεματικό αναπροσαρμογής αξίας αξιόγραφων διαθεσίμων προς πώληση: Το αποθεματικό αυτό έχει σχηματισθεί από την αποτίμηση των διαθεσίμων προς πώληση αξιόγραφων και μεταφέρεται στα αποτελέσματα της χρήσης με την πώληση αυτών των αξιόγραφων στην εύλογη αξία ή κατά το μέρος που αφορά σε ζημιές απομείωσης της εύλογης αξίας τους. Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές από την πώληση των διαθεσίμων προς πώληση αξιόγραφων φορολογούνται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις της φορολογίας εισοδήματος.

Έκτακτα αποθεματικά: Έχουν σχηματισθεί στο παρελθόν με βάση απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Μητρικής Εταιρίας και περιλαμβάνουν και έκτακτα αποθεματικά από τη συγχώνευση θυγατρικών εταιριών και μπορούν να διανεμηθούν στους μετόχους της Μητρικής Εταιρίας χωρίς πρόσθετη φορολόγηση μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

Υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών: Το αποθεματικό αυτό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του αναθεωρημένου Δ.Λ.Π. 19 και εμπεριέχει τα αναλογιστικά κέρδη και ζημιές των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών της Μητρικής Εταιρίας. Ανάλυση της μεταβολής του αποθεματικού στη χρήση συμπεριλαμβάνεται στη Σημείωση 42.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 36: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

Στα αποτελέσματα εις νέον της χρήσης 2019 της Μητρικής Εταιρίας, περιλαμβάνονται κέρδη από πώληση ομολόγων Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία βάσει της ΠΟΛ 1032/2015 απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος και σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ. 1 του Ν. 4172/2013, θα φορολογηθούν κατά την διανομή ή κεφαλαιοποίηση τους, καθώς και κέρδη από μεταβίβαση κρατικών ομολόγων που προκύπτουν κατ' εφαρμογή της Υ.Α.1332/2017, τα οποία σύμφωνα με την ΠΟΛ. 1174/2017 απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος και θα φορολογηθούν κατά τη διανομή ή κεφαλαιοποίηση τους. Τα προαναφερόμενα κέρδη, για τα οποία έχει ανασταλεί η φορολόγηση, αφορούν σε ποσό €83.456 χιλ.. Η Μητρική Εταιρία δεν έχει την πρόθεση διανομής τους στο εγγύς μέλλον και ως εκ τούτου δεν έχει σχηματιστεί αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση, παρά ταύτα θα αξιολογεί σε ετήσια βάση την δυνατότητα και το βαθμό διανομής αυτών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 37: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

ΟΜΙΛΟΣ	31/12/2019			31/12/2018		
	Αναλογία Ομίλου	Αναλογία Αντασφαλιστών	Σύνολο (Ποσά σε χιλιάδες €)	Αναλογία Ομίλου	Αναλογία Αντασφαλιστών	Σύνολο
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΖΩΗΣ						
Μαθηματικά αποθέματα, απόθεμα επαρκείας και μη δεδουλευμένων ασφαλιστών	1.290.722	9.142	1.299.864	1.046.557	7.892	1.054.449
Αποθέματα εκκρεμών αποζημιώσεων	142.293	1.872	144.165	138.304	3.809	142.113
Σύνολο αποθεμάτων ασφαλίσεων Ζωής	1.433.015	11.014	1.444.029	1.184.861	11.701	1.196.562
Ασφαλιστικές προβλέψεις ασφαλίσεων ζωής που οι ασφαλισμένοι φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (Unit Linked)	232.464	-	232.464	270.211	-	270.211
Απόθεμα εγγυήσεων προϊόντων Unit Linked	101.895	-	101.895	111.781	-	111.781
Σύνολο αποθεμάτων Unit Linked	334.359	-	334.359	381.992	-	381.992
Σύνολο αποθεμάτων Ζωής	1.767.374	11.014	1.778.388	1.566.853	11.701	1.578.554
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΖΗΜΙΩΝ						
Απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστών	52.222	15.172	67.394	51.822	13.498	65.320
Αποθέματα εκκρεμών αποζημιώσεων	299.820	61.013	360.833	297.381	65.311	362.692
Σύνολο αποθεμάτων ασφαλίσεων Ζημιών	352.042	76.185	428.227	349.203	78.809	428.012
Γενικό σύνολο αποθεμάτων	2.119.416	87.199	2.206.615	1.916.056	90.510	2.006.566
ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ						
	31/12/2019			31/12/2018		
	Αναλογία Εταιρίας	Αναλογία Αντασφαλιστών	Σύνολο (Ποσά σε χιλιάδες €)	Αναλογία Εταιρίας	Αναλογία Αντασφαλιστών	Σύνολο
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΖΩΗΣ						
Μαθηματικά αποθέματα, απόθεμα επαρκείας και μη δεδουλευμένων ασφαλιστών	1.250.648	3.016	1.253.664	1.039.941	3.344	1.043.285
Αποθέματα εκκρεμών αποζημιώσεων	140.692	1.713	142.405	137.956	2.242	140.198
Σύνολο αποθεμάτων ασφαλίσεων Ζωής	1.391.340	4.729	1.396.069	1.177.897	5.586	1.183.483
Ασφαλιστικές προβλέψεις ασφαλίσεων Ζωής που οι ασφαλισμένοι φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (Unit Linked)	232.464	-	232.464	244.705	-	244.705
Απόθεμα εγγυήσεων προϊόντων Unit Linked	101.895	-	101.895	111.781	-	111.781
Σύνολο αποθεμάτων Unit Linked	334.359	-	334.359	356.486	-	356.486
Σύνολο αποθεμάτων Ζωής	1.725.699	4.729	1.730.428	1.534.383	5.586	1.539.969
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΖΗΜΙΩΝ						
Απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστών	42.875	12.341	55.216	42.803	10.809	53.612
Αποθέματα εκκρεμών αποζημιώσεων	288.801	55.891	344.692	287.688	61.233	348.921
Σύνολο αποθεμάτων ασφαλίσεων Ζημιών	331.676	68.232	399.908	330.491	72.042	402.533
Γενικό σύνολο αποθεμάτων	2.057.375	72.961	2.130.336	1.864.874	77.628	1.942.502

ΚΙΝΗΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Κίνηση ασφαλιστικών αποθεμάτων Ζωής				
Υπόλοιπο ασφαλιστικών αποθεμάτων κατά την έναρξη της χρήσης	1.578.554	1.560.275	1.539.969	1.524.937
Επιπρόσθετες Υποχρεώσεις και μεταβολές χρήσης	352.436	143.906	338.327	138.176
Απελευθέρωση αποθέματος για θανάτους, λήξεις, εξαγορές, ακυρώσεις κ.λ.π.	(152.602)	(125.627)	(147.868)	(123.144)
Συναλλαγματικές Διαφορές	-	-	-	-
Υπόλοιπο ασφαλιστικών αποθεμάτων κατά τη λήξη της χρήσης	1.778.388	1.578.554	1.730.428	1.539.969
Κίνηση ασφαλιστικών αποθεμάτων Ζημιών				
Υπόλοιπο ασφαλιστικών αποθεμάτων έναρξης χρήσης	428.012	449.533	402.533	422.549
Μεταβολή ΑΜΔΑ	2.230	3.901	1.652	2.955
Μεταβολή ΑΚΕΙ	(57)	612	(48)	508
Απόθεμα ζημιών τρέχουσας χρήσης	89.707	87.431	79.237	82.557
Μεταβολή σε απόθεμα ζημιών προηγούμενων χρήσεων	(22.981)	(25.432)	(29.147)	(33.844)
Πληρωθείσες ζημιές τρέχουσας χρήσης	(29.539)	(35.907)	(19.081)	(26.653)
Πληρωθείσες ζημιές προηγούμενων χρήσεων	(42.082)	(51.484)	(38.296)	(44.892)
Συναλλαγματικές διαφορές	(121)	5	-	-
Λοιπές κινήσεις	3.058	(647)	3.058	(647)
Υπόλοιπο ασφαλιστικών αποθεμάτων κατά τη λήξη της χρήσης	428.227	428.012	399.908	402.533
Γενικό Σύνολο	2.206.615	2.006.566	2.130.336	1.942.502

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ

ΟΜΙΛΟΣ & ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>	
Ομαδικά Επενδυτικά Συμβόλαια		
Υπόλοιπο έναρξης της χρήσης	157.454	145.080
Εισφορές	23.756	22.931
Αναλήψεις	(14.534)	(11.247)
Τόκοι	2.664	2.118
Λοιπές κινήσεις	2.944	(1.428)
Υπόλοιπο κατά τη λήξη της χρήσης	172.284	157.454
Επενδυτικά Συμβόλαια U/L		
Υπόλοιπο έναρξης της χρήσης	323.830	326.087
Απελευθέρωση αποθέματος	(7.476)	(10.233)
Νέα συμβόλαια	-	-
Μεταβολή αποθέματος	11.551	9.998
Λοιπές κινήσεις	61	(2.022)
Υπόλοιπο κατά τη λήξη της χρήσης	327.966	323.830
Γενικό σύνολο αποθεμάτων	500.250	481.284

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 39: ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Υποχρεώσεις προς συνεργάτες πωλήσεων	23.938	20.868	22.263	19.222
Έξοδα πληρωτέα και έσοδα επομένων χρήσεων	11.555	9.409	8.729	8.820
Πιστωτές και προμηθευτές	11.331	10.176	10.646	9.372
Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη	15.781	14.621	15.771	14.617
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων	120	208	120	208
Οφειλές προς ασφαλιστικούς οργανισμούς	1.949	2.245	1.949	2.245
Πρόβλεψη απαιτήσεων τρίτων κατά της εταιρίας	1.236	1.388	1.236	1.388
Πρόβλεψη δεδουλευμένων δαπανών	4.617	2.637	4.617	2.637
Λοιπές υποχρεώσεις	8.646	9.047	7.385	8.776
Σύνολο λοιπών υποχρεώσεων	79.174	70.599	72.717	67.285

Οι εταιρίες του Ομίλου εμπλέκονται (υπό την ιδιότητα του εναγόμενου και του ενάγοντος) σε διάφορες δικαστικές υποθέσεις και διαδικασίες επιδιαιτησίας στα πλαίσια της κανονικής λειτουργίας τους. Η Διοίκηση καθώς και οι νομικοί σύμβουλοι της Μητρικής Εταιρίας εκτιμούν ότι όλες οι εκκρεμείς υποθέσεις αναμένεται να διευθετηθούν χωρίς σημαντικές αρνητικές επιδράσεις επί της χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου ή επί των αποτελεσμάτων λειτουργίας του. Η Μητρική Εταιρία έχει σχηματίσει πρόβλεψη για τις δικαστικές υποθέσεις που εκτιμάει ότι είναι πιθανό να επέλθει ζημιά.

Η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 την 1^η Ιανουαρίου 2019, αύξησε τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας κατά €3.196 χιλ. και €1.916 χιλ. αντίστοιχα. Η επίδραση αυτή στις υποχρεώσεις του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας περιλαμβάνεται στις «Λοιπές υποχρεώσεις» και κατά την 31.12.2019 ανέρχεται σε ποσό €2.312 χιλ. για τον Όμιλο και ποσό €1.422 χιλ. για την Μητρική Εταιρία (βλ. Σημ. 2.3.1.1).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 40: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	1.997	11	1.997	11
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	50.000	50.000	50.000	50.000
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	51.997	50.011	51.997	50.011

Η Εταιρία έχει συνάψει Ομολογιακό δάνειο μειωμένης διασφάλισης αορίστου διάρκειας ύψους €50,0 εκ., εκ των οποίων τα €45,0 εκ. με την ΕΤΕ και τα €5,0 εκ. με την NBG Bank Malta, η οποία αποτελεί 100% θυγατρική της ΕΤΕ. Το επιτόκιο του δανείου ισούται με EURIBOR 6μήνου πλέον περιθωρίου 800 μονάδων βάσης. Το δάνειο πληροί τα κριτήρια για την ένταξη στην Κατηγορία 1 των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις της Φερεγγυότητας II.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 41: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Υποχρεώσεις προς αντασφαλιστές	30.772	27.672	30.906	26.772
Υποχρεώσεις προς αντασφαλιζόμενους	959	1.145	959	1.145
Σύνολο υποχρεώσεων αντασφαλιστικών δραστηριοτήτων	31.731	28.817	31.865	27.917

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 42: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Προγράμματα καθορισμένων παροχών Μητρικής Εταιρίας	44.799	54.169	44.799	54.169
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης	10.754	11.163	10.754	11.163
Υποσύνολο	55.553	65.332	55.553	65.332
Προγράμματα καθορισμένων εισφορών Μητρικής Εταιρίας	15.775	15.281	15.775	15.281
Σύνολο υποχρεώσεων παροχών προς το προσωπικό	71.328	80.613	71.328	80.613

Με τα ομαδικά επενδυτικά συνταξιοδοτικά συμβόλαια 2361, 2740 (καθορισμένων παροχών) και 3002 (καθορισμένων εισφορών), που έχει εκδώσει η Μητρική Εταιρία, καταβάλλεται εφάπαξ παροχή ή/και σύνταξη σε κάθε εργαζόμενο κατά την αποχώρησή του από αυτή, εκτός και αν έχει εισπράξει ή θα εισπράξει μελλοντικά σχετική παροχή για την ανικανότητά του από ομαδικό συμβόλαιο που έχει επίσης εκδώσει η Μητρική Εταιρία. Με τα συμβόλαια αυτά καλύπτονται ο θάνατος, η μόνιμη ολική ανικανότητα από ασθένεια, και η μόνιμη ολική ή μερική ανικανότητα από ατύχημα.

Το προσωπικό των εταιριών του Ομίλου που βρίσκονται εντός Ελλάδος λαμβάνει αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία, βάσει της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας.

Τον Ιούλιο του 2019, η Εταιρία ολοκλήρωσε με επιτυχία πρόγραμμα οικειοθελούς αποχώρησης του προσωπικού της, στο οποίο συμμετείχαν 117 εργαζόμενοι. Η ενέργεια αυτή αύξησε τις παροχές και τις αποζημιώσεις της εν λόγω χρήσης (βλ. Σημ 16 για την συνολική επίδραση στα αποτελέσματα) και αποτυπώνεται στις γραμμές «Παροχές συμβολαίων DAF» και «Αποζημιώσεις καταβληθείσες από την Εταιρία» του παρακάτω πίνακα στον οποίο αναλύεται η υποχρέωση των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών και καθορισμένων εισφορών:

	ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018
	<i>(Ποσά σε χιλιάδες €)</i>	
Συμφωνία παρούσας αξίας υποχρέωσης		
Παρούσα Αξία Υποχρεώσεων		
έναρξης χρήσης	65.332	63.363
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	1.441	1.497
Τόκοι - έξοδα	1.067	962
Εισφορές εργαζομένων	543	641
Παροχές συμβολαίων DAF	(18.077)	(157)
Αποζημιώσεις καταβληθείσες από την Εταιρία	(15.124)	-
Αύξηση λόγω καταγγελιών συμβάσεων με συναινετικές διαδικασίες και λοιπά	15.309	-
(Κέρδη)/Ζημιά λόγω χρηματοοικονομικών παραδοχών	4.896	(801)
(Κέρδη)/Ζημιά λόγω εμπειρίας	166	(173)
Παρούσα Αξία Χρηματοδοτούμενων Υποχρεώσεων κατά το τέλος περιόδου	55.553	65.332
Συμφωνία λοιπού συνολικού εισοδήματος		
Ποσό που αναγνωρίστηκε στο συνολικό εισόδημα κατά την έναρξη της χρήσης	(4.690)	(5.664)
Κέρδη/ (Ζημιά) λόγω αλλαγών σε παραδοχές	(4.896)	801
Κέρδη/ (Ζημιά) χρήσης λόγω εμπειρίας	(166)	173
Συνολικό ποσό που αναγνωρίστηκε στα λοιπά συνολικά εισοδήματα της χρήσης	(5.062)	974
Ποσό που αναγνωρίστηκε στο συνολικό εισόδημα κατά τη λήξη της χρήσης	(9.752)	(4.690)

Βασικές Παραδοχές

Επιτόκιο προεξόφλησης	1,00%	1,75%
Πληθωρισμός	1,50%	1,50%
Διάρκεια προγραμμάτων	10,47	9,58

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται η ανάλυση ευαισθησίας στην παρούσα αξία της συσσωρευμένης υποχρέωσης, σε αλλαγή των βασικών υποθέσεων εκτίμησης.

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ			
Ανάλυση Ευαισθησίας αναλογιστικών παραδοχών			
		N.2112	DAF
Επιτόκιο προεξόφλησης	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	-6,50%	-5,10%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	7,20%	4,60%
Πληθωρισμός	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	0,20%	-0,40%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	-0,30%	-0,40%
Ρυθμός αύξησης αποδοχών	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	6,50%	2,00%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	-6,10%	-2,70%
Αναμενόμενη διάρκεια ζωής	Πλέον ενός έτους	0,70%	0,10%
	Λιγότερο από ένα έτος	-0,70%	-1,00%

Οι εκτιμώμενες εργοδοτικές εισφορές προς τα συμβόλαια καθορισμένης παροχής 2361 και 2740 για το 2020 εκτιμώνται σε €1.331 χιλ..

Στις 12 Νοεμβρίου 2012 ο νέος νόμος 4093/2012, μείωσε την πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία στην περίπτωση απόλυσης ή συνταξιοδότησης με βάση τα οριζόμενα του Ν. 2112/2012. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, το μέγιστο ποσό αποζημίωσης απόλυσης των υπαλλήλων περιορίζεται σε 12 μισθούς αντί για 24 μισθούς.

Επιπλέον, οι μεταβατικές διατάξεις του εν λόγω νόμου προβλέπουν ότι για τους υπάλληλους οι οποίοι κατά την 12 Νοεμβρίου 2012 έχουν συμπληρωμένα 17 ή παραπάνω έτη υπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη, η αποζημίωση περιορίζεται σε 1 επιπλέον μισθό για κάθε συμπληρωμένο έτος και μέχρι τους 24 συντάξιμους μισθούς. Σε περίπτωση απόλυσης το ανώτατο ποσό του επιπλέον μισθού περιορίζεται σε €2 χιλ..

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 43: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Συναλλαγές με την Τράπεζα (ΕΤΕ), θυγατρικές της Τράπεζας (ΕΤΕ) και εταιρίες του Ομίλου της Εθνικής Ασφαλιστικής:

	ΟΜΙΛΟΣ							
	31/12/2019				31/12/2018			
	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα
	<i>(ποσά σε χιλιάδες €)</i>				<i>(ποσά σε χιλιάδες €)</i>			
Μητρική εταιρία ΕΤΕ								
- Κατ. Προθεσμίας	23.000	-	1.245	-	63.001	-	1.530	-
- Κατ. Όψευς	11.049	-	-	-	12.827	-	-	-
- Ασφαλιστικές εργασίες	327.618	3.191	3.038	14.035	324.501	2.707	3.381	11.286
- Λοιπές Συναλλαγές	472	50.454	541	4.700	772	48.092	541	3.820
Συνδεδεμένες εταιρίες Ομίλου ΕΤΕ	4.733	6.422	2.681	1.006	6.554	6.521	3.313	860
Σύνολο	366.872	60.067	7.505	19.741	407.655	57.320	8.765	15.966

	ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ							
	31/12/2019				31/12/2018			
	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα
	(ποσά σε χιλιάδες €)				(ποσά σε χιλιάδες €)			
Θυγατρικές								
Εθν. Ασφαλιστικής	3	208	110	28	-	229	117	7
Μητρική εταιρία ΕΤΕ								
- Κατ. Προθεσμίας	23.000	-	1.245	-	63.001	-	1.530	-
- Κατ. Όψεως	10.960	-	-	-	12.757	-	-	-
- Ασφαλιστικές εργασίες	327.618	3.191	3.038	14.035	324.501	2.707	3.381	11.286
- Λοιπές Συναλλαγές	472	50.454	541	4.700	772	48.092	541	3.820
Συνδεδεμένες εταιρίες Ομίλου ΕΤΕ	62	6.399	1.696	849	130	6.446	2.394	673
Σύνολο	362.115	60.252	6.630	19.612	401.161	57.474	7.963	15.786

α. Συναλλαγές με την Τράπεζα (ΕΤΕ), θυγατρικές της Τράπεζας (ΕΤΕ) και εταιρίες του Ομίλου της Εθνικής Ασφαλιστικής:

Όλες οι συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη πραγματοποιήθηκαν υπό το σύνηθες επιχειρηματικό πλαίσιο και περιλάμβαναν τους ίδιους όρους με αυτούς που χορηγήθηκαν σε τρίτους.

Οι καταθέσεις όψεως στην ΕΤΕ είναι καταχωρημένες στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα, ενώ οι καταθέσεις προθεσμίας στην ΕΤΕ είναι καταχωρημένες στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα, εφόσον έχουν διάρκεια ίση ή μικρότερη των τριών μηνών και στους χρεώστες ασφαλιστρών και λοιπές απαιτήσεις, στο κονδύλι: «Απαιτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα», εφόσον έχουν διάρκεια άνω των τριών μηνών.

Η Μητρική Εταιρία και ο Όμιλος έχουν καταθέσεις στην ΕΤΕ και στην ΕΤΕ Κύπρου Λτδ., που συνδέονται με ασφαλιστικά προϊόντα της Μητρικής Εταιρίας και του Ομίλου, ύψους €7.250 χιλ. και €4.066 χιλ. αντίστοιχα για το 2019 (2018: €7.793 χιλ. και € 4.036 χιλ. αντίστοιχα).

Επιπλέον η Μητρική Εταιρία και οι θυγατρικές της έχουν επενδύσεις σε ειδικά καταθετικά προϊόντα στην ΕΤΕ που συνδέονται με επενδυτικά προϊόντα της Μητρικής Εταιρίας και των θυγατρικών της, ύψους €327.759 χιλ. την 31.12.2019 (2018: €323.684 χιλ.). Το εν λόγω κονδύλι περιλαμβάνεται στην γραμμή «Ασφαλιστικές εργασίες» στην οποία έχουν συμψηφιστεί και ανείσπρακτα λοιπών ασφαλιστικών εργασιών. Πιο συγκεκριμένα, η Μητρική Εταιρία έχει συγκροτήσει εσωτερικό μεταβλητό κεφάλαιο (ΕΜΚ) με την ονομασία «Εφάπαξ Εθνικής», προκειμένου να συνδεθεί με αντίστοιχο ομαδικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο ζωής και ατομικά ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής. Το σύνολο του ΕΜΚ τοποθετείται σε προθεσμιακή κατάθεση ειδικού τύπου στην ΕΤΕ.

Στη γραμμή «Λοιπές συναλλαγές» περιλαμβάνεται το Ομολογιακό δάνειο μειωμένης διασφάλισης ύψους €50,0 εκ., που έχει συνάψει η Εταιρία με την ΕΤΕ και την NBG Bank Malta, η οποία αποτελεί 100% θυγατρική της ΕΤΕ (βλ. Σημ. 40).

Η Μητρική Εταιρία έχει κεφαλαιοποιήσει συνολικά ποσό €3.035 χιλ. (2018: €3.103 χιλ.) που αφορά σε συναλλαγές με τη μητρική της εταιρία ΕΤΕ, εκ των οποίων €1.562 χιλ. κεφαλαιοποιήθηκαν μέσα στη χρήση (2018: €1.438 χιλ.).

Η Μητρική Εταιρία διαχειρίζεται κεφάλαια ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων DAF για εργαζόμενους του ομίλου της ΕΤΕ ύψους €70.297 χιλ. (2018: €86.128 χιλ.), εκ των οποίων τα €63.702 χιλ. αφορούν σε εργαζόμενους της Μητρικής Εταιρίας (2018: €76.815 χιλ.).

β. Συναλλαγές με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης:

Όλες οι συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη πραγματοποιήθηκαν υπό το σύνηθες επιχειρηματικό πλαίσιο και περιλάμβαναν τους ίδιους όρους με αυτούς που χορηγήθηκαν σε τρίτους ή που είχαν συμφωνηθεί σε συμβάσεις εργασίας.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Γενικοί Διευθυντές και οι Αναπληρωτές Γενικοί Διευθυντές της Μητρικής Εταιρίας, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΤΕ, καθώς και στενά συγγενικά μέλη ή εταιρίες που ελέγχονται ατομικά ή από κοινού με τα πρόσωπα αυτά, πραγματοποίησαν, στο πλαίσιο της συνήθους λειτουργικής δραστηριότητας, συναλλαγές με τον Όμιλο και τη Μητρική εταιρία. Κατάσταση με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Μητρικής εταιρίας παρατίθεται στη Σημείωση 1 «Γενικές πληροφορίες».

Συγκεκριμένα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, το ύψος των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων ανερχόταν σε €4 χιλ και €326 χιλ. αντίστοιχα (2018: €3 χιλ. και €261 χιλ.), ενώ τα ασφάλιστρα και οι αποζημιώσεις για τη χρήση 2019, ανήλθαν σε €111 χιλ. και €137 χιλ. αντίστοιχα (2018: €41 χιλ. και €22 χιλ.).

Οι συνολικές απολαβές ανήλθαν για τη χρήση 2019 σε €2.273 χιλ. (2018: €1.662 χιλ.), στις οποίες συμπεριλαμβάνονται βραχυπρόθεσμες παροχές ύψους €2.028 χιλ. (2018: €1.624 χιλ.), παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία €31 χιλ.,

(2018: €37 χιλ.) και παροχές λήξης απασχόλησης ύψους €214 χιλ. Η πρόβλεψη για αποζημίωση σε περίπτωση συνταξιοδότησης ανέρχεται σε € 106 χιλ. (2018: € 96 χιλ.).

Η Μητρική Εταιρία και ο Όμιλος δεν έχουν είτε παράσχει, είτε λάβει εγγυήσεις ή δεσμεύσεις οποιουδήποτε είδους που να αφορούν συνδεδεμένα μέρη.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, καθώς και κατά την Δεκεμβρίου 2018, η Μητρική Εταιρία και ο Όμιλος δεν σχημάτισαν πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις η οποία να σχετίζεται με ποσά οφειλόμενα από συνδεδεμένα μέρη, λόγω μη ύπαρξης τέτοιου κινδύνου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 44: ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Δικαστικές υποθέσεις

Οι εταιρίες του Ομίλου εμπλέκονται (υπό την ιδιότητα του εναγόμενου και του ενάγοντος) σε διάφορες δικαστικές υποθέσεις και διαδικασίες επιδιαιτησίας στα πλαίσια της επιχειρηματικής δραστηριότητας τους. Η Διοίκηση καθώς και οι νομικοί σύμβουλοι της Μητρικής Εταιρίας εκτιμούν ότι όλες οι εκκρεμείς υποθέσεις αναμένεται να διευθετηθούν χωρίς σημαντική αρνητική επίπτωση επί της χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου ή επί των αποτελεσμάτων λειτουργίας του.

Η Εταιρία δεν έχει ενδεχόμενες υποχρεώσεις από δικαστικές υποθέσεις έναντι των οποίων δεν έχει σχηματίσει πρόβλεψη (βλ. Σημ. 39).

Εγγυήσεις

Η Μητρική Εταιρία την 31 Δεκεμβρίου 2019 είχε εκδώσει εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης συνολικού ύψους €3.273 χιλ. (2018: €2.868 χιλ.) που αφορούν κυρίως σε συμμετοχές σε διαγωνισμούς για ανάληψη νέων ασφαλιστικών εργασιών

Εκκρεμείς φορολογικοί έλεγχοι

Οι εταιρίες του Ομίλου δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά για ορισμένες χρήσεις και επομένως, οι φορολογικές υποχρεώσεις τους για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Συνεπώς, ως αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, είναι πιθανό να επιβληθούν επιπλέον πρόστιμα και φόροι, τα ποσά των οποίων δεν είναι δυνατό να προσδιοριστούν με ακρίβεια επί του παρόντος. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου και της Μητρικής Εταιρίας.

Οι χρήσεις των ετών 2011-2016, έχουν ελεγχθεί φορολογικά από την εταιρία «Deloitte Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών», σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν. 2238/1994 και μεταγενέστερα με το άρθρο 65α Ν.4174/2013 και οι σχετικές εκθέσεις φορολογικής συμμόρφωσης εκδόθηκαν στις 27.07.2012, 24.09.2013, 09.07.2014, 29.09.2015, 30.09.2016 και 26.10.2017 αντίστοιχα και δεν περιείχαν παρατηρήσεις.

Η χρήση 2017 και 2018 έχουν ελεγχθεί φορολογικά από την εταιρία «ΠραιγγουωτερχαουςΚούπερς Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία», η οποία διενέργησε και τον τακτικό έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και οι σχετικές εκθέσεις φορολογικής συμμόρφωσης εκδόθηκαν την 31.10.2018 και 29.10.2019 αντίστοιχα και δεν περιείχαν παρατηρήσεις.

Η χρήση 2019 ομοίως θα ελεγχθεί φορολογικά από την εταιρία «ΠραιγγουωτερχαουςΚούπερς Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία» και δεν αναμένεται να προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις οι οποίες θα έχουν σημαντική επίπτωση στη χρηματοοικονομική θέση της εταιρίας.

Το δικαίωμα του Δημοσίου για έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος μέχρι και τη χρήση 2012 παραγράφηκε την 31.12.2018. Περαιτέρω, η χρήση 2013 για τη όποια η Εταιρία, όπως προαναφέρθηκε, έλαβε φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς παρατηρήσεις, θεωρείται φορολογικά περαιωμένη σύμφωνα με την απόφαση του ΣΤΕ 320/2020. Για τα φορολογικά έτη 2014 και επόμενα, σύμφωνα με την ΠΟΛ.1006/2016 δεν εξαιρούνται από την διενέργεια τακτικού φορολογικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές οι επιχειρήσεις για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επιφυλάξεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας.

Συνεπώς οι φορολογικές αρχές είναι δυνατό να επανέλθουν και να διενεργήσουν τον δικό τους φορολογικό έλεγχο. Ωστόσο, εκτιμάται από τη Διοίκηση της Εταιρίας ότι τα αποτελέσματα από τέτοιους μελλοντικούς ελέγχους από τις φορολογικές αρχές, εάν τελικά πραγματοποιηθούν, δεν θα έχουν σημαντική επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση της Εταιρίας.

Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για την Μητρική Εταιρία και τις θυγατρικές, υπάρχουν στη Σημείωση 18.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 45: ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Πανδημία του νέου κορωνοϊού Covid-19

Το σημαντικότερο γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού αφορά στο ξέσπασμα της πανδημίας του νέου κορωνοϊού Covid-19.

Για την Μητρική Εταιρία, οι ενδεχόμενες επιπτώσεις από την πανδημία εστιάζονται στις ακόλουθες περιοχές:

- Αξία επενδυτικού χαρτοφυλακίου
- Εποπτικά ίδια κεφάλαια και Φερεγγυότητα
- Ρευστότητα
- Ασφαλιστικές αποζημιώσεις
- Παραγωγή και οργανική κερδοφορία και
- Διατήρηση ικανότητας λειτουργίας

Η Εταιρία, αντιμετωπίζει με επιτυχία τους παραπάνω κινδύνους (βλ. Έκθεση διαχείρισης του Δ.Σ.)

Διαδικασία Πώλησης Ομίλου

Τον Οκτώβριο του 2019, η μητρική εταιρία ΕΤΕ, επανεκκίνησε τη διαδικασία πώλησης του πλειοψηφικού πακέτου μετοχών της στην Εταιρία, το οποίο σύμφωνα με το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της ΕΤΕ ανέρχεται σε 80%, και έλαβε δεσμευτικές προσφορές. Η διαδικασία δεν ολοκληρώθηκε εντός της χρήσης του 2019 και βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 46: ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Η ελεγκτική εταιρία «ΠραιγοουτερχαουςΚούπερς Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία» («PwC») ήταν ο νόμιμος ανεξάρτητος ορκωτός ελεγκτής λογιστής για τη χρήση που έκλεισε την 31 Δεκεμβρίου 2019 και την 31 Δεκεμβρίου 2018. Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται οι συνολικές αμοιβές για τις ελεγκτικές και λοιπές επαγγελματικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν στον Όμιλο και την Μητρική Εταιρία από τα προαναφερόμενα ελεγκτικά γραφεία, τις υπόλοιπες εταιρίες τους καθώς και τους αντίστοιχους συνεργάτες τους.

	ΟΜΙΛΟΣ		ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018
	(Ποσά σε χιλιάδες €)		(Ποσά σε χιλιάδες €)	
Αμοιβές για υποχρεωτικό έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	250	250	190	190
Αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	240	207	188	170
Αμοιβές για υπηρεσίες φορολογικών συμβουλών	1	1	-	-
Αμοιβές για λοιπές μη ελεγκτικές υπηρεσίες	153	15	153	-
Σύνολο αμοιβών ανεξάρτητου ορκωτού ελεγκτή λογιστή	644	473	531	360

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 47: ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2018
	Αναπρ/μα ποσά	Δημοσ/να ποσά	Αναμορφώσ εις	Αναπρ/μα ποσά	Δημοσ/να ποσά	Αναμορφώσ εις
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)		
Δεδουλευμένα (μικτά) ασφάλιστρα και συναφή έσοδα	608.901	604.810	4.091	572.640	568.549	4.091
Έξοδα διοίκησης και διάθεσης	(111.209)	(107.118)	(4.091)	(102.220)	(98.129)	(4.091)
Κέρδη προ φόρων	497.692	497.692	-	470.420	470.420	-

Κατάσταση Ταμειακών Ροών	ΟΜΙΛΟΣ			ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ		
	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2018
	Αναπρ/μα ποσά	Δημοσ/να ποσά	Αναμορφώσ εις	Αναπρ/μα ποσά	Δημοσ/να ποσά	Αναμορφώσ εις
	(Ποσά σε χιλιάδες €)			(Ποσά σε χιλιάδες €)		
Μεταβολή χρεωστών ασφαλίστρων και λοιπών απαιτήσεων	4.517	13.802	(9.285)	6.863	16.148	(9.285)
Μεταβολή λοιπών υποχρεώσεων	(3.600)	(3.734)	134	2.386	2.386	-
Φόρος εισοδήματος που (καταβλήθηκε) / εισπράχθηκε	9.151	-	9.151	9.285	-	9.285
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	10.068	10.068	-	18.534	18.534	-

Οι παραπάνω αναμορφώσεις έγιναν στο πλαίσιο της σχετικότερης παρουσίασης καθώς και της συγκρισιμότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και αφορούσαν σε επιχορηγούμενα συμβόλαια κλ. Ζωής. Για τους ίδιους λόγους έχουν αναμορφωθεί κονδύλια που περιλαμβάνονται στις σημειώσεις των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Ορισμένα από τα κονδύλια όπως παρουσιάστηκαν στην κατάσταση γνωστοποιήσεων συνδεδεμένων μερών, αμοιβών ανεξάρτητου ορκωτού ελεγκτή λογιστή και στον πίνακα ωρίμανσης χρημ/κών απαιτήσεων του Ομίλου (Σημ. 4.4) της προηγούμενης χρήσης, έχουν αναμορφωθεί για σκοπούς συγκρισιμότητας.

“Η ΕΘΝΙΚΗ” Ανώνυμος Ελληνική Εταιρία Γενικών Ασφαλειών
Λεωφ. Συγγρού 103-105 | 11745 Αθήνα | Τηλ. 210 90 99 000 | Α.Ρ.Μ.Α.Ε. 12840/05/Β/86/20

www.ethniki-asfalistiki.gr